

Vastaanottaja
Maskun kunta

Asiakirjatyyppe
Natura-arviointi
(täydennys 22.8.2018 laadittuun Natura-arviointiin)

Päivämäärä
16.9.2024

NATURA-ARVIOINTI

KANTA-MASKUN JA LEMUN

RANTAOSAYLEISKAAVA

KANTA-MASKUN JA LEMUN RANTAOSAYLEISKAAVA

Päivämäärä **16.9.2024**
Laatija **Tiina Virta, Saara Vauramo ja Juho Jolkkonen, Ramboll Finland Oy**
Tarkastaja **Minna Lehtonen, Ramboll Finland Oy**
Kuvaus **Kanta-Maskun ja Lemun rantaosayleiskaava ja Natura-arviointi (täydennys 22.8.2018 laadittuun Natura-arviointiin)**

Työnumero **1510023545**

SISÄLTÖ

1.	JOHDANTO	1
2.	ARVIOITAVAN HANKKEEN KUVAUS	2
2.1	Kaavamerkinnot ja -määräykset	3
2.2	Natura-alueisiin rajautuvat uudet rakennuspaikat	5
2.2.1	Rakennuspaikka 1, loma-asunto	5
2.2.2	Uudet rakennuspaikat 2-6. Paikat 2, 5 ja 6 loma-asuntoja ja paikat 3 ja 4 vakituinen	5
2.2.3	Rakennuspaikka 7, loma-asunto	6
2.2.4	Rakennuspaikka 8, loma-asunto	7
2.2.5	Rakennuspaikka 9, loma-asunto	8
2.2.6	Rakennuspaikka 10, loma-asunto	8
2.2.7	Rakennuspaikka 11, Loma-asunto	9
2.2.8	Rakennuspaikka 12, loma-asunto	10
2.3	Olemassa olevat rakennukset Natura-alueen sisällä	11
2.3.1	Paavonkari kiinteistöt	12
2.3.2	Loukeenkarin kiinteistö	13
2.3.3	Leppäsen kiinteistöt	14
2.3.4	Luodonmaan kiinteistöt	15
3.	Natura-alueiden suojelu ja arvioinnin perusteet	15
3.1	Lainsäädäntö	15
3.2	Arviointivelvollisuuden määräytyminen	16
3.3	Arvioitavan kohteen herkkyys	16
3.4	Vaikutuksen merkittävyys	16
3.5	Vaikutukset arvioitavan kohteen eheyteen	17
3.6	Lieventävien toimenpiteiden vaikutusten arviointi	18
3.7	Arvioinnissa käytetty aineisto	18
3.8	Arvioinnin epävarmuustekijät	19
4.	Natura-alueet	19
4.1	OUKKULANLAHTI (FI0200150)	19
4.1.1	Sijainti ja yleistiedot	19
4.1.2	Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppit	21
4.1.3	Direktiivin 2009/147/EY 4 artiklan ja direktiivin 92/43/ETY liitteen II mukaiset lajit	21
4.1.4	Muut tärkeät kasvi- ja eläinlajit	31
4.2	LEMUN LEHDOT (FI0200128)	31
4.2.1	Sijainti ja yleistiedot	31
4.2.2	Alueella esiintyvät luontodirektiivin mukaiset luontotyyppit	36
4.2.3	Direktiivin 2009/147/EY 4 artiklan ja direktiivin 92/43/ETY liitteen II mukaiset lajit	37
4.2.4	Muut tärkeät kasvi- ja eläinlajit	37
5.	Vaikutusmekanismit	38
5.1	Rakentamisen aikaiset (väliaikaiset) vaikutukset	38
5.2	Kaavan toteutumisen jälkeisen ajan (pysyvät tai pitkäkestoiset) vaikutukset	38
6.	Rakennuspaikkojen vaikutusten arviointi	40
6.1	Natura-alueisiin rajautuvien uusien rakennuspaikkojen vaikutusten arviointi	40
6.1.1	Rakennuspaikka 1	40
6.1.2	Rakennuspaikat 2-6	40
6.1.3	Rakennuspaikka 7	41
6.1.4	Rakennuspaikka 8	41
6.1.5	Rakennuspaikka 9	41
6.1.6	Rakennuspaikka 10	41
6.1.7	Rakennuspaikka 11	42

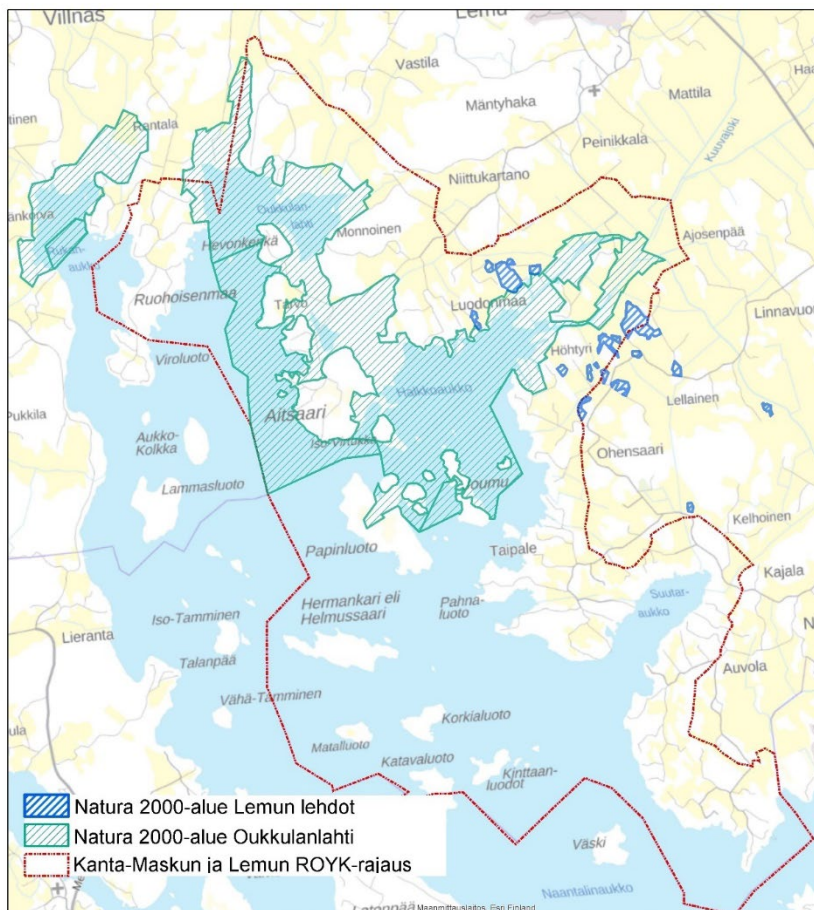
6.1.8	Rakennuspaikka 12	42
6.2	Natura-alueen olemassa olevien rakennusten vaikutukset	42
6.3	Yhteenveto rakennuspaikkojen vaikutuksista	42
7.	Yhteenveto vaikutusten arvioinneista Natura- alueittain	43
7.1	Oukkulanlahden Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten arviointi	43
7.1.1	Vaikutukset suojeluperusteina oleviin lajeihin	43
7.1.2	Vaikutukset uhanalaisiin ja muihin huomionarvoisiin lajeihin	49
7.1.3	Vaikutukset Natura-alueen eheyteen	49
7.1.4	Lieventämistoimenpiteet	49
7.2	Lemun lehdot Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten arviointi	50
7.2.1	Vaikutukset luontodirektiivin liitteen I luontotyyppeihin	50
7.2.2	Vaikutukset uhanalaisiin ja muihin huomionarvoisiin lajeihin	50
7.2.3	Vaikutukset Natura-alueen eheyteen	50
7.2.4	Lieventämistoimenpiteet	50
7.3	Yhteisvaikutukset	50
8.	JOHTOPÄÄTÖKSET	50
	LÄHTEET	52

1. JOHDANTO

Ramboll Finland Oy on laatinut luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n mukaisen Natura-arvion Kanta-Maskun ja Lemun rantaosayleiskaavan vaikutuksista Oukkulanlahden ja Lemun lehtojen Natura-alueisiin. Natura-arviointi on laadittu alun perin kaavaluonnoksen (10.8.2016) pohjalta. Kaavaehdotukseen (25.6.2019) saadun viranomaispalautteen vuoksi Natura-arviointiin on tehty tarkennuksia ja samalla huomioitu nämä maankäyttöön kohdistuvat muutostarpeet jatkosuunnittelussa (2020-2024). Euroopan unioni pyrkii pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden vähenemisen alueellaan. Yksi tärkeimmistä keinoista päästä tavoitteeseen on Natura 2000 -verkosto. Verkosto turvaa luontodirektiivissä määriteltujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjä. Tällaisia luontotyyppisiä on Euroopassa noin 200 ja lajeja noin 700.

Rantaosayleiskaavan laadinta kohdistuu Maskun kunnan vielä kaavoittamattomille ranta-alueille. Suunnittelualue koostuu Lemun ja Kanta-Maskun ranta-alueista ja alueella sijaitsevista saarista. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 35 km². Pohjakartalta mitattua rantaviivaa, joka on mukana emätilatarkastelussa, on noin 73 km. Alue rajautuu etelässä Naantalın kaupunkiin ja pohjoisessa entisen Askaisten kunnan rajaan. Alue koostuu suureksi osaksi alavista merenrannoista ja pelto-lohkoista, joita pilkkovat kalliiset metsäsaarekkeet. Rantojen tuntumassa on maaseutumaista kyläasutusta sekä varsin runsaasti loma-asutusta.

Oukkulanlahden lintuvesialue sijaitsee noin 25 kilometriä Turusta luoteeseen Maskun kunnan alueella. Yhdessä Halkkoaukon, Aitsaarenrauman ja Rukanaukon kanssa Oukkulanlahti muodostaa suurimman ja yhtenäisimmän kokonaisuuden Lounais-Suomen merenlahdista. Sen Natura-alueen pinta-ala on 898 ha. Oukkulanlahden Natura-alue sisältyy lähes kokonaan kaava-alueelle. Natura-alueen läntisin osa Rukanaukossa ei sisälly kaava-alueeseen. Osittain kaava-alueella sijaitsee myös Natura-alue Lemun lehdot. Lemun lehtojen läntisimmät osat sisältyvät kaava-alueeseen (Kuva 1-1).

Kuva 1-1. Oukkulanlahden (vihreä vinoviivarasteri) ja Lemun lehtojen (sininen vinoviivarasteri) Natura-alueet Kanta-Maskun ja Lemun rantaosayleiskaava-alueella (punainen katkoviiva).

2. ARVIOITAVAN HANKKEEN KUVAUS

Yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen ja eri toimintojen, kuten asumisen, virkistykseen, palvelujen, työpaikkojen ja liikenteen yhteen sovittaminen. Yleiskaavassa esitetään muun muassa tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisemman kaavoituksen perustaksi. Kunnan osalle laadittua yleiskaavaa kutsutaan osayleiskaavaksi.

Kanta-Maskun ja Lemun rantaosayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena siten, että sen perusteella kunta voi jatkossa myöntää suoraan rakennuslupia (MRL 44 §, MRL 72 §). Käytännössä tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että ranta-asutus on osoitettu kaavassa rakennuspaikkakohtaisesti perustuen emätilatarkasteluun.

Yhtenä keskeisenä lähtökohtana Kanta-Maskun ja Lemun alueille laadittavalla rantaosayleiskaavalla on ollut saada kunnan rakennusvalvonnalle käyttöön työkalu ja riittävät selvitykset rakentamiseen, poikkeuslupien myöntämiseen ja olemassa olevan rakennuskannan ylläpitoon tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

Laadittaessa yleiskaavaa ranta-alueille uusi rakentaminen ja muu maankäyttö sopeutetaan alueen rantamaisemaan ja muuhun ympäristöön. Lisäksi suunnittelussa tulee huomioida luonnonsuojelu, maisema-arvot, virkistystarpeet, vesiensuojelu sekä vesistön, maaston ja luonnon ominaispiirteet. Rantarakentamisen osalta yhtenä tärkeänä suunnittelukriteerinä on pyrkiä säilyttämään riittävä määrä yhtenäisiä rakentamattomia alueita.

Kanta-Maskun ja Lemun rantaosayleiskaavassa on esitetty Maskun kunnan ranta-alueille sijoittuva maankäyttö Naantalin rajalta entisen Askaisten kunnan rajaan saakka. Rantaosayleiskaava on sisällöltään pitkälti nykyistä maankäyttöä toteava kaava. Alueen keski- ja eteläosassa rannoilla sekä saarilla sijaitsee runsaasti loma-asuntoja ja vapaan rannan osuus on melko vähäistä. Alueelle on laadittu emätilatarkastelu uusien rakennuspaikkojen selvittämiseksi ja rantaosayleiskaavan maankäyttöratkaisussa esitetään emätilatarkastelun mahdollistamat uudet rakennuspaikat. Uusien rakennuspaikkojen määrä on suhteessa olemassa olevaan vähäinen eikä alueelle odoteta kaavan hyväksymisen jälkeen kohdistuvan merkittävästi rakentamispaineita.

Rantaosayleiskaava-alueen pohjoisosa on rantarakentamisen osalta väljempää aluetta. Pohjoisosaan sijoittuvat Natura 2000 -verkostoon kuuluvat Oukkulanlahti (FI0200150 SAC/SPA) ja Lemun lehdot (FI0200128 SAC).

Maskun kunta (kunnanhallitus 28.9.2015, § 258) on asettanut rantaosayleiskaavan laadinnalle seuraavat tavoitteet:

- keskeisenä tavoitteena on rakennuslupakäsittelyn helpottaminen ja poikkeamislupien tarpeen vähentäminen
- selvitetään kantakiinteistöjen enimmäisrakennusoikeus mitoitusrantaviivan ja kantatilojen nykyisen rakentamistilanteen perusteella
- määritetään kiinteistökohtainen rantarakennusoikeus kantatilaperiaatteella ja kunnan hyväksymien mitoitusnormien mukaisesti
- osoitetaan selvityksiin perustuen uusia rantarakennuspaikkoja (oma- ja yhteisranta-aset)
- osoitetaan uusia kuivan maan rakennuspaikkoja rantarakennusoikeuden perusteella
- osoitetaan rakennetut rakennuspaikat pääasiassa nykyisen käyttötarkoituksensa tai myönnetyn luvan mukaisesti
- tarkennetaan maakuntakaavan aluevaraukset, merkinnät ja määräykset yleiskaavatasoisiksi ottaen huomioon paikalliset erityispiirteet
- otetaan huomioon luonnon ja rakennetun ympäristön suojelutarpeet valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maakuntakaavan sisältöön perustuen
- osoitetaan muut maankäyttöä ohjaavat aluevaraukset ja määräykset selvityksiin ja tavoitteisiin perustuen.

2.1 Kaavamerkinnät ja -määräykset

Merkittävä osa – suunnilleen noin neljännes - rantaosayleiskaavan suunnittelualueesta on maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (noin 870 ha). Suunnittelualueen pohjoisosasta on noin 348 ha luonnonsuojelualueita, johon kuuluu sekä maa- että merialuetta. Mereen rajautuvalla rantavyöhykkeellä vallitsevana maankäyttömuotona on loma-asuminen. Loma-asuntoalueiden osuus suunnittelualueella on 170 ha (9 % maa-alueen pinta-alasta). Vakituksessa ympärivuotisessa asuinkäytössä olevat kiinteistöt (96 ha) sijoittuvat pääsääntöisesti rantavyöhykkeen ulkopuolelle.

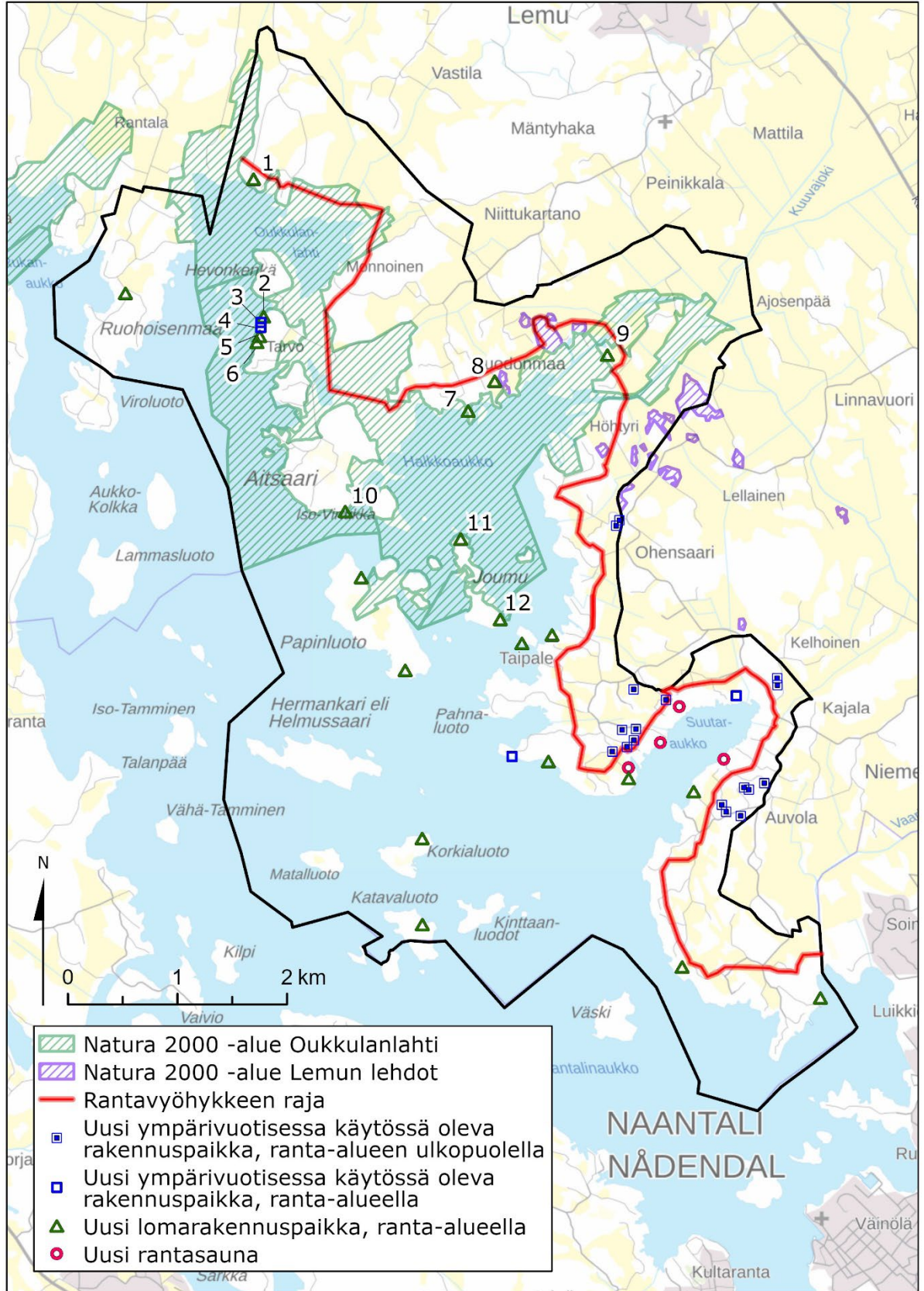
Uusille loma-asunnoille (RA-) osoitettuja paikkoja on kaava-alueella 22 ja ne kaikki sijaitsevat ranta-alueella.

Uusille ympärivuotisessa käytössä oleville rakennuksille (AO) osoitettuja paikkoja on 21 ja näistä 4 sijoittuu ranta-alueelle.

Uusille saunoille (rs) osoitettuja paikkoja 4.

Edellä mainituista uusista rakennuspaikoista Natura-alueen rajalle tai siitä 200 metrin etäisyydelle sijoittuu 12 uutta rakennuspaikkaa: 10 uutta loma-asuntoa ja 2 uutta ympärivuotista asuinrakennuspaikkaa (Kuva 2-1).

Natura-alueen rajalla sijaitsevien uusien rakennuspaikkojen ympärillä on runsaasti maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla on erityisiä luontoarvoja ja jolla ei ole rakennusoikeutta (kaavamerkintä MY).

Kuva 2-1. Kanta-Maskun ja Lemun rantaosayleiskaavassa (xx.x.2024, ehdotus 2) esitetyt uudet rakennuspaikat: ranta-alueelle sijoittuvat uudet loma-asuntojen rakennuspaikat on merkitty vihreällä kolmiolla, sinisellä neliöllä uudet ympärivuotisessa käytössä olevien rakennusten rakennuspaikat sekä punaisella ympyrällä olevaan asuntoon tai maatalaan liittyvät uudet saunat. Numeroinnit viittaavat tässä arvioinnissa tarkasteltuihin Natura-alueiden läheisyyteen sijoittuviin uusiin rakennuspaikkoihin.

2.2 Natura-alueisiin rajautuvat uudet rakennuspaikat

2.2.1 Rakennuspaikka 1, loma-asunto

Kaavamääräys:

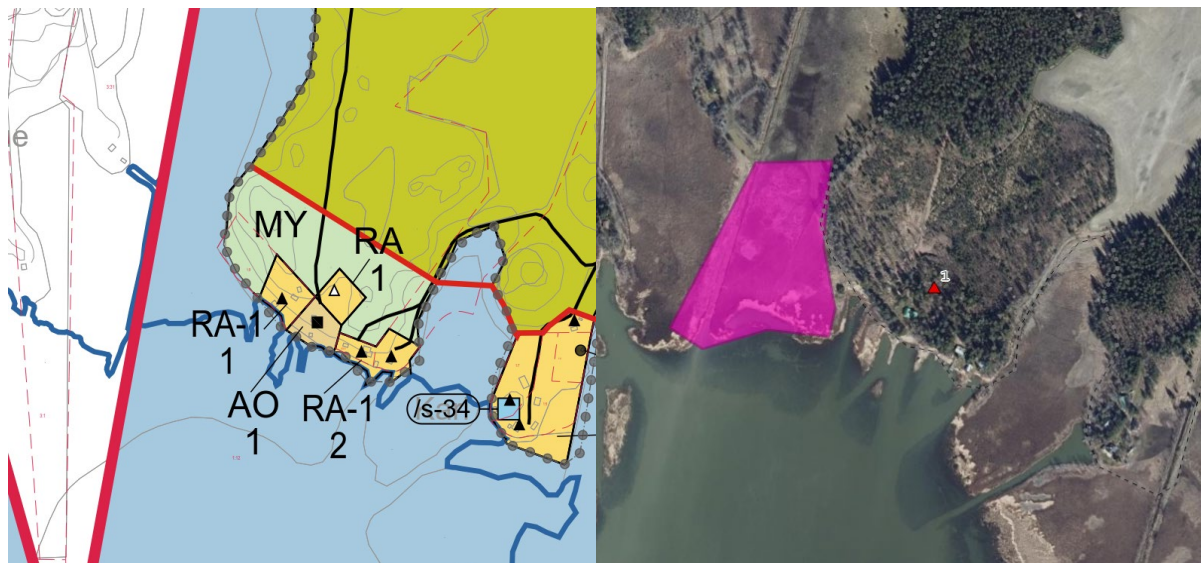
RA – Loma-asuntoalue

Rakennuspaikalle saa rakentaa yhden yksiasuntoisen, kerrosalaltaan enintään 150 k-m² suuruisen vapaa-ajan asuinrakennuksen ja erillisen, kerrosalaltaan enintään 30 k-m² suuruisen saunan sekä tarpeellisia talousrakennuksia yhteensä 45 k-m². Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 5% rakennuspaikan pinta-alasta kuitenkin enintään 225 k-m².

Uusi rakennuspaikka sijoittuu Oukkulanlahden pohjoisosaan, Karin alueelle, noin 70 metrin etäisyydelle rannasta ja Oukkulanlahden Natura-alueen rajasta. Rakennuspaikka ei rajoitu rantaan. Alueelle sijoittuu nykyään loma-, ja vakituista asutusta, joista neljä rakennusta sijoittuu Oukkulanlahden rantaan Natura-alueen ulkopuolelle. Alueen itä- ja länsipuolelle, lähimmillään noin 100 metrin etäisyydelle, sijoittuvat ruovikkoiset Oukkulanlahden laidunalueet.

Uuden rakennuspaikan maasto on tiheää nuorta mäntymetsää ja koivikkoa. Rakennuspaikalle kulkee heinittynyt tie. Korkeusvaihtelut ovat pieniä eikä alueella ole erityisiä luontoarvoja. (Luontotieto Vanamo 2016)

Paikan länsipuolelle sijoittuu Oukkulanlahden luoteisosan linnustollisesti arvokas alue (Environ 2012). Lisäksi alueen eteläpuoleiselle merialueelle sijoittuu vesilintujen suosima alue (Matikainen & Lievonen 2001)

Kuva 2-2. Vasemmalla: Rakennuspaikka ilmakuvasssa (punainen kolmio, arvokas linnustoalue pinkki alue). Oikealla: Rakennuspaikka kaavaehdotuksessa (valkoinen kolmio). Rantaviiva on merkitty sinisellä värillä

2.2.2 Uudet rakennuspaikat 2-6. Paikat 2, 5 ja 6 loma-asuntoja ja paikat 3 ja 4 vakituinen

Kaavamääräys:

RA-1 – Loma-asuntoalue

Rakennuspaikalle saa rakentaa enintään 100 k-m² loma-asunnon sekä enintään 20 k-m² saunarakennuksen. Lisäksi rakennuspaikalle saa rakentaa loma-asumista palvelevia, kylmiä, kevytrakenteisia talousrakennuksia enintään 60 k-m². Rakennuspaikalla kaikkien rakennusten kerrosala saa olla enintään 180 k-m².

AO – Erillispientalojen alue

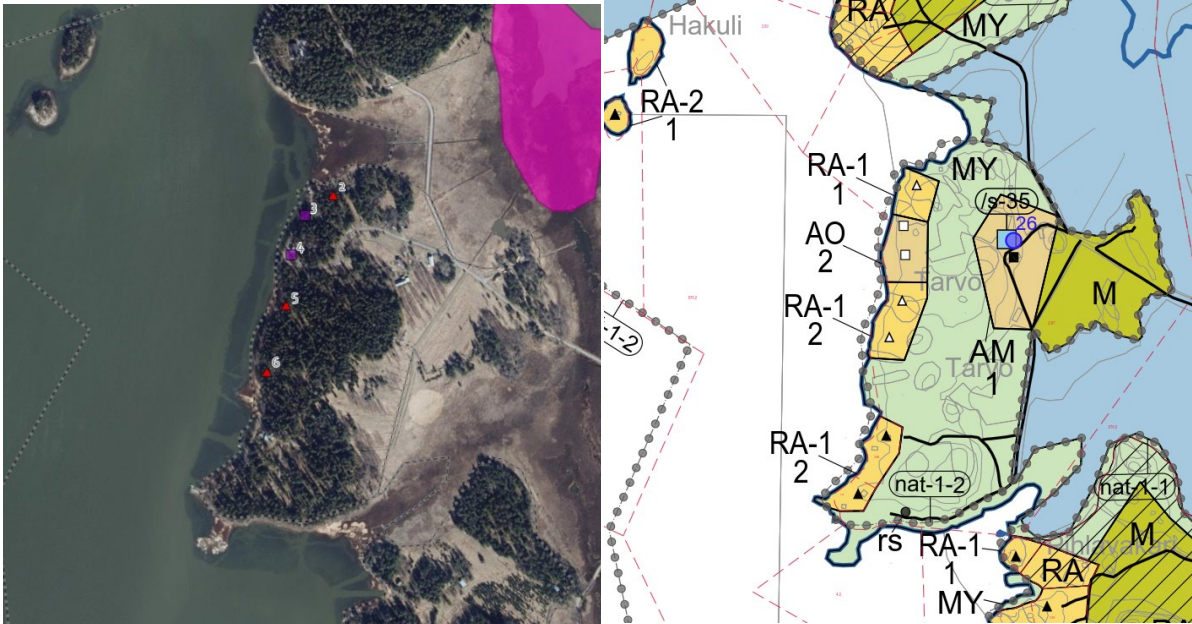
Rakennuspaikan on oltava sijainniltaan, muodoltaan, maastosuhteiltaan ja maaperältään tarkoitukseen sopiva.

- rakennuspaikalla tulee olla saatavissa juomakelpoista vettä
- jätevedet on voitava käsitellä talousjätevesien käsittelyä koskevien vaatimusten mukaisesti

- rakennuspaikalle on järjestettävissä vakituisen asumisen tarpeiden mukainen ympäri vuoden liikennöitävissä oleva tieyhteys.

Rakennuspaikat sijoittuvat Tarvon alueelle kaava-alueen länsiosaan. Rakennuspaikoista 2, 5 ja 6 ovat loma-asuntoja ja 3 ja 4 ympärivuotisessa käytössä. Rakennuspaikat rajautuvat merenrantaan ja siten myös Oukkulanlahden Natura-alueeseen. Aluetta ympäröi vanha hoidettu mäntymetsä, etäisyyttä nykyisiin loma-asuntotontteihin on noin 200 metriä. Uusille rakennuspaikoille ei ole ajotietä. Rakennuspaikkojen kohdalla merenrantaan sijoittuu muutaman kymmenen metriä leveä ruovikko. Maasto on hoidettua, mäntyvaltaista tuoretta kangasmetsää, rantoja varjostavat tervalepät. Alueelle ei sijoitu erityisiä luontoarvoja. (Luontotieto Vanamo 2016)

Ilmakuvassa rannassa on havaittavissa jälkiä ruovikon ruoppauksesta.

Kuva 2-3. Vasemmalla: Rakennuspaikka ilmakuvassa (punainen kolmio loma-asunto, violetti neliö vakituinen, arvokas linnustoalue pinkki alue). Oikealla: Rakennuspaikka kaavaehdotuksessa (valkoiset kolmiot ja valkoiset neliöt). Rantaviiva on merkitty sinisellä värillä

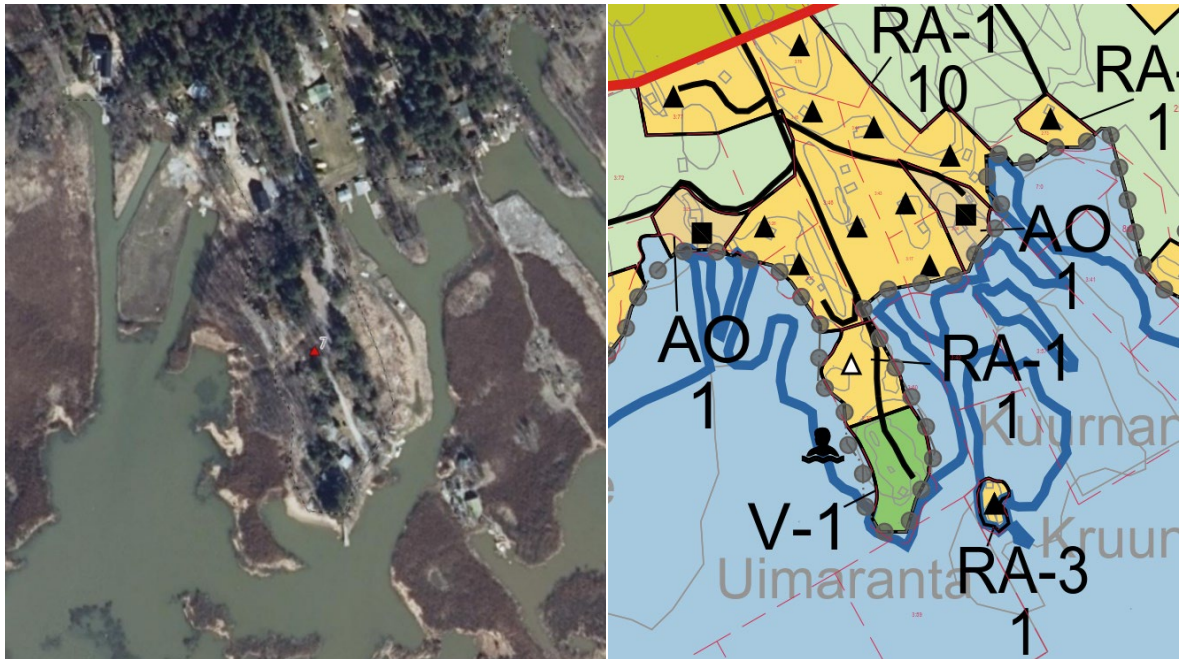
2.2.3 Rakennuspaikka 7, loma-asunto

Kaavamääräys:

RA-1 – Loma-asuntoalue

Rakennuspaikalle saa rakentaa enintään 100 k-m² loma-asunnon sekä enintään 20 k-m² saunarakennuksen. Lisäksi rakennuspaikalle saa rakentaa loma-asumista palvelevia, kylmiä, kevytrakenteisiä talousrakennuksia enintään 60 k-m². Rakennuspaikalla kaikkien rakennusten kerrosala saa olla enintään 180 k-m².

Paikka sijoittuu Kuurnapään alueelle, julkisen uimarannan läheisyyteen. Rakennuspaikka rajautuu Oukkulanlahden Natura-alueeseen itä- ja länsipuolelta. Kuurnapään ja Kaidanpään välinen lahti on matala ja liejupohjainen ja lahdella on todettu olevan yksi Natura-alueen suurimmista sorsalintukeräytymistä (Matikainen & Lievonen 2001). Rakennuspaikalle sijoittuu uimarannalle johtava tie ja uimarannan pysäköintialue, rantaan sijoittuu yksityinen venepaikka. Rakennuspaikan läheisyyteen sijoittuu useita loma-asuntoja. Rakennuspaikka on koivuvaltaista, hyvin tiheää nuorta lehtimetsää. Aluskasvillisuus on niukkaa koostuen sanikkaisista sekä heinistä. Ranta on voimakkaasti ruovikoitunut. Tontin keskiössä on avokalliosaareke. Rakennuspaikalla ei ole erityisiä luontoarvoja. (Luontotieto Vanamo 2016)

Kuva 2-4. Vasemmalla: Rakennuspaikka ilmakuvasa (punainen kolmio). Oikealla: rakennuspaikka kaavaehdotuksessa (valkoinen kolmio). Rantaviiva on merkitty sinisellä värillä

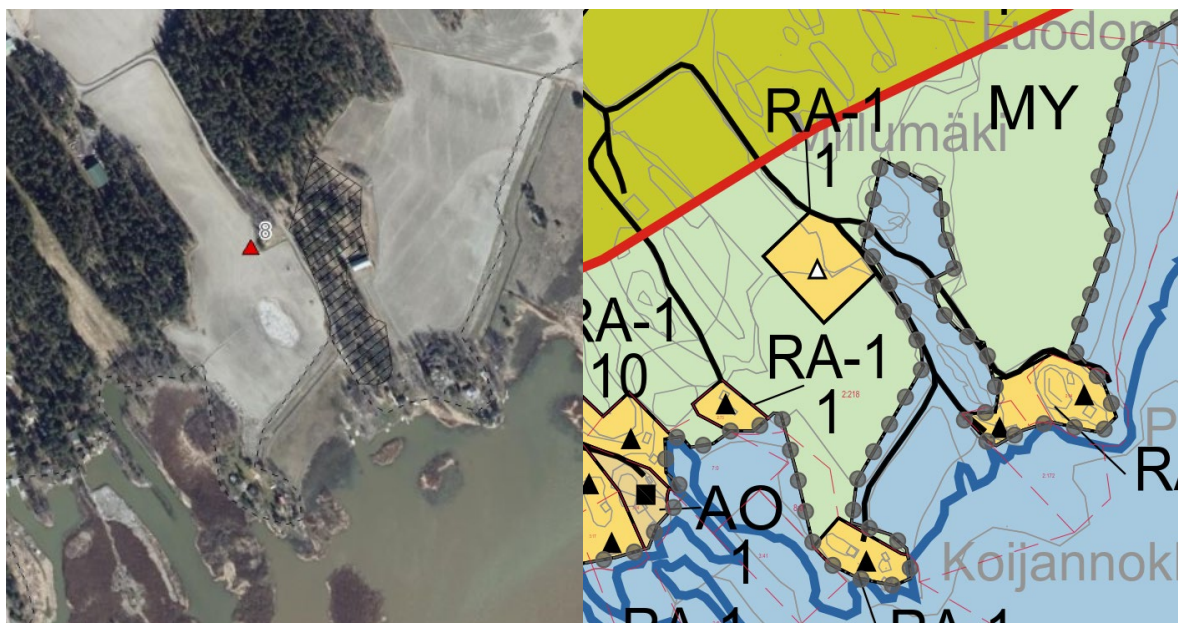
2.2.4 Rakennuspaikka 8, loma-asunto

Kaavamääräys:

RA-1 – Loma-asuntoalue

Rakennuspaikalle saa rakentaa enintään 100 k-m² loma-asunnon sekä enintään 20 k-m² sauna-rakennuksen. Lisäksi rakennuspaikalle saa rakentaa loma-asumista palvelevia, kylmiä, kevytrakenteisia talousrakennuksia enintään 60 k-m². Rakennuspaikalla kaikkien rakennusten kerrosala saa olla enintään 180 k-m².

Rakennuspaikalle on kaavaluonnoksessa esitetty loma-asuntoa. Paikka sijoittuu Lemun lehdot Natura-alueen Miilumäen Tammihaan osa-alueen läheisyyteen, pelto- ja metsäalueen rajalle, noin 200 metriä paikalta 8 luoteeseen.

Kuva 2-5. Vasemmalla: rakennuspaikka ilmakuvasa (punainen neliö, viivarasteri Lemun Lehdot – Natura-alue). Oikealla: Rakennuspaikka kaavaehdotuksessa (valkoinen kolmio). Rantaviiva on merkitty sinisellä värillä.

2.2.5 Rakennuspaikka 9, loma-asunto

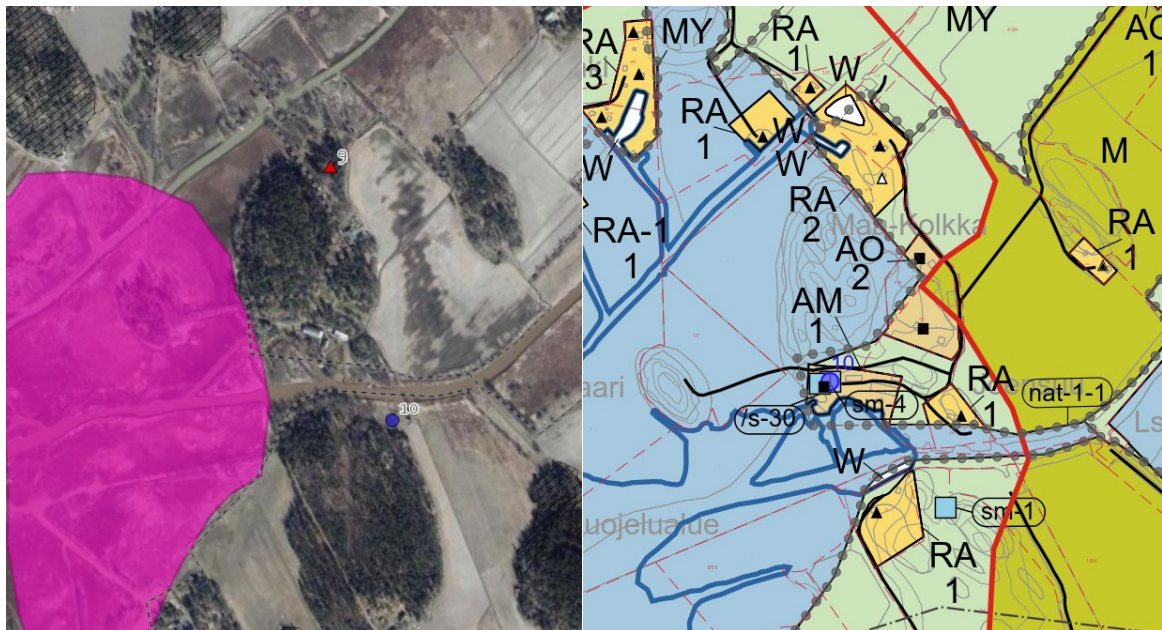
Kaavamääräys:

RA – Loma-asuntoalue

Rakennuspaikalle saa rakentaa yhden yksiasuntoisen, kerrosalaltaan enintään 150 k-m² suuruisen vapaa-ajan asuinrakennuksen ja erillisen, kerrosalaltaan enintään 30 k-m² suuruisen saunan sekä tarpeellisia talousrakennuksia yhteensä 45 k-m². Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 5% rakennuspaikan pinta-alasta kuitenkin enintään 225 k-m².

Paikka sijaitsee Lemun Luodonmaalla Halkonaukkoon laskevan Vähäjoen varrella. Se rajautuu lounaissivultaan Oukkulanlahden Natura-alueeseen ja luonnonsuojelualueeseen. Suojelualueen maasto on rakennuspaikan kohdalla jyrkkää, kuusivaltaista, luonnontilaista kalliorinnettä. Tontti rajautuu itäpuolelta Vähäjoen ruovikkoiseen rantaan ja viereiseen lomarakennukseen. Rakennuspaikan maasto on metsäisistä osistaan kuivaa lehtoa; puusto on lähinnä nuoria koivuja, tammia, pihlajia, haapoja ja pajuja. Tontilla on heinittynyt piha-aukea, jossa on vanha varasto. Rakennuspaikalla ei ole suojeltavia tai muuten huomionarvoisia luontoarvoja. (Luontoselvitys Vanamo 2016)

Rakennuspaikan pohjoispuoliselle Natura-alueen osalle sijoittuvat Vähäjoen rantaniityt on luokiteltu linnustoltaan arvokkaaksi vuoden 2001 Oukkulanlahden linnustoselvityksessä (Matikainen, Lievonen 2001). Vuoden 2012 selvityksessä alue on ehdotettu kunnostettavaksi ja rakennuspaikan eteläpuolelle sijoittuva Vähä- ja Hirvijoen suisto ja Kirusaaren ympäristö on luokiteltu tärkeäksi lintujen pesimäalueeksi (Environ 2012).

Kuva 2-6. Vasemmalla: Rakennuspaikka ilmakuvassa (punainen kolmio loma-asunto, arvokas linnustoalue pinkki alue). Oikealla: Rakennuspaikka kaavaehdotuksessa (valkoinen kolmio). Rantaviiva on merkitty sinisellä värillä.

2.2.6 Rakennuspaikka 10, loma-asunto

Kaavamääräys:

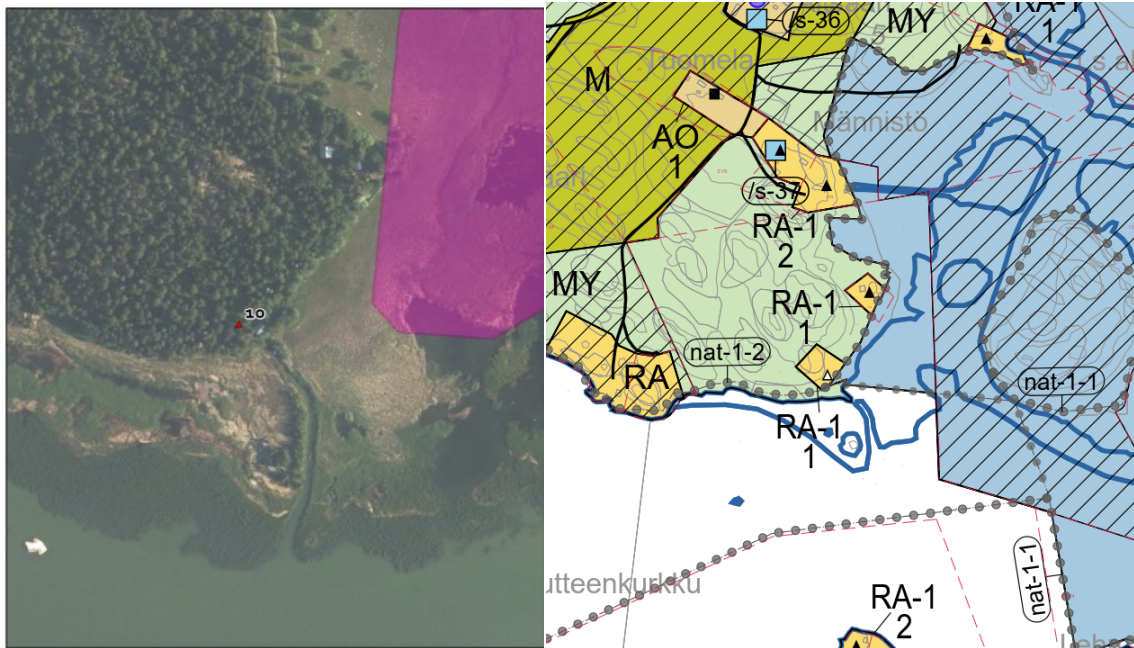
RA-1 – Loma-asuntoalue

Rakennuspaikalle saa rakentaa enintään 100 k-m² loma-asunnon sekä enintään 20 k-m² saunarakennuksen. Lisäksi rakennuspaikalle saa rakentaa loma-asumista palvelevia, kylmiä, kevytrakenteisia talousrakennuksia enintään 60 k-m². Rakennuspaikalla kaikkien rakennusten kerrosala saa olla enintään 180 k-m².

Rakennuspaikka sijaitsee Lemun Aitsaassa, Lutteenkurkun merialueen rannalla. Rakennuspaikka rajautuu myös Natura-alueeseen. Nykyiset loma-asunnot sijaitsevat vajaan 200 metrin etäisyydellä paikan länsi- ja pohjoispuolella. Alueen rantaan sijoittuu muutaman kymmenen metriä

leveä ruovikko. Rakennuspaikan rannassa on pieni kivikkoinen niemeke ja tontilla vanha rakennus ja heinittynyt piha-alue. Niemeke on ollut vuonna 2016 yksityisenä venepaikkana. Rakennuspaikkaa ympäröi mäntyvaltainen kuivahko kangasmetsä. Metsäalueen korkeusvaihtelut ovat suuria ja peruskallio monin paikoin näkyvissä. Rakennuspaikalla ei ole erityisiä luontoarvoja. (Luontoselvitys Vanamo 2016)

Aitsaarenrauman-Koirankarin tärkeä lintujen pesimäalue sijoittuu noin 100 metriä rakennuspaikan länsipuolelle (Environ 2012). Aitsaarenrauman-Koirankarin alueella on havaittu mm. 2 kaulushaikarareviiriä, 2 rastaskerttusreviiriä.

Kuva 2-7. Vasemmalla: Rakennuspaikka ilmakuvassa (punainen kolmio loma-asunto, arvokas linnustoalue pinkki alue). Oikealla: Rakennuspaikka kaavaehdotuksessa (valkoinen kolmio). Rantaviiva on merkitty sinisellä värillä.

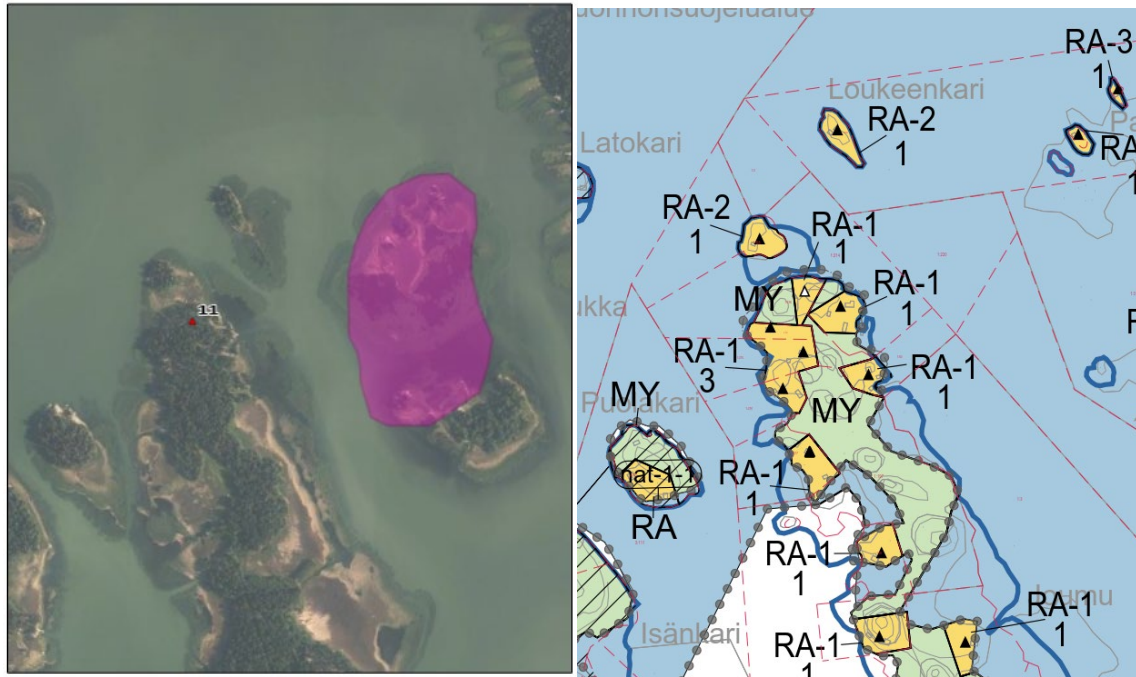
2.2.7 Rakennuspaikka 11, Loma-asunto

Kaavamääräys:

RA-1 – Loma-asuntoalue

Rakennuspaikalle saa rakentaa enintään 100 k-m² loma-asunnon sekä enintään 20 k-m² saunarakennuksen. Lisäksi rakennuspaikalle saa rakentaa loma-asumista palvelevia, kylmiä, kevytrakenteisia talousrakennuksia enintään 60 k-m². Rakennuspaikalla kaikkien rakennusten kerrosala saa olla enintään 180 k-m².

Paikka sijoittuu Joumun saaren pohjoisrannalle. Natura-alue rajautuu rantaan. Joumulle sijoittuu entuudestaan runsaasti loma-asutusta. Rakennuspaikka on jyrkkä, jäkäläinen kallionkieleke, jossa kasvaa harvakseltaan kitukasvuisia mäntyjä. Rantaan sijoittuu muutaman kymmenen metriä leveä ruovikko. Tontilla ei ole erityisiä suojeltavia luonnonarvoja.

Kuva 2-8. Vasemmalla: Rakennuspaikka ilmakuvassa (punainen kolmio loma-asunto, arvokas linnustoalue pinkki alue). Oikealla: Rakennuspaikka kaavaehdotuksessa (valkoinen kolmio). Rantaviiva on merkitty sinisellä värillä

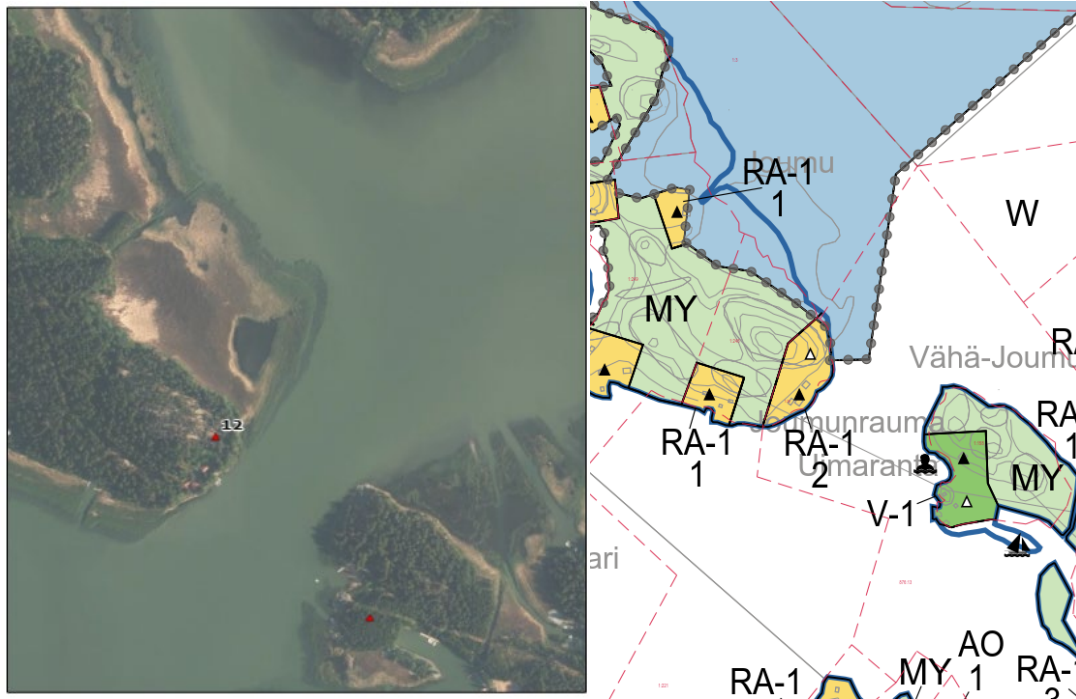
2.2.8 Rakennuspaikka 12, loma-asunto

Kaavamääräys:

RA-1 – Loma-asuntoalue

Rakennuspaikalle saa rakentaa enintään 100 k-m² loma-asunnon sekä enintään 20 k-m² sauna-rakennuksen. Lisäksi rakennuspaikalle saa rakentaa loma-asumista palvelevia, kylmiä, kevytrakenteisia talousrakennuksia enintään 60 k-m². Rakennuspaikalla kaikkien rakennusten kerrosala saa olla enintään 180 k-m².

Paikka sijoittuu Joumun saaren eteläkärkeen. Rakennuspaikka sivuaa Natura-alueen rajaa rannasta. Alueella on entuudestaan loma-asutusta, lähin nykyinen rakennus sijoittuu muutaman kymmenen metrin etäisyydelle. Rakennuspaikka on lehtipuuvaltainen, kalliainen rinnetontti. Rannalla on runsaasti tervaleppää ja korkeammalla puusto vaihettuu havupuiksi. Rannassa on muutama kymmenen metriä ruovikkoa, joka oli vuonna 2016 ajettu pois tontin edustalta. Rakennuspaikalla ei ole erityisiä suojeltavia luonnonarvoja. (Luontoselvitys Vanamo 2016)

Kuva 2-9. Vasemmalla: Rakennuspaikka ilmakuvassa (punainen kolmio loma-asunto). Oikealla: Rakennuspaikka kaavaehdotuksessa (valkoinen kolmio). Rantaviiva on merkitty sinisellä värillä.

Kuva 2-10. Joutun rakennuspaikan rantaa. Kuvattu keväällä 2023.

2.3 Olemassa olevat rakennukset Natura-alueen sisällä

Seuraavissa alaluvuissa on esitelty Oukkulanlahden Natura-alueella sijaitsevia olemassa olevia kiinteistöjä siltä osin, kun ne sijaitsevat lajistollisesti arvokkaalla alueella. Kirnusaassa pohjakartassa näkyvä rakennus on purettu Metsähallituksen toimesta eikä alueelle olla osoittamassa uutta rakentamisoikeutta.

2.3.1 Paavonkarien kiinteistöt

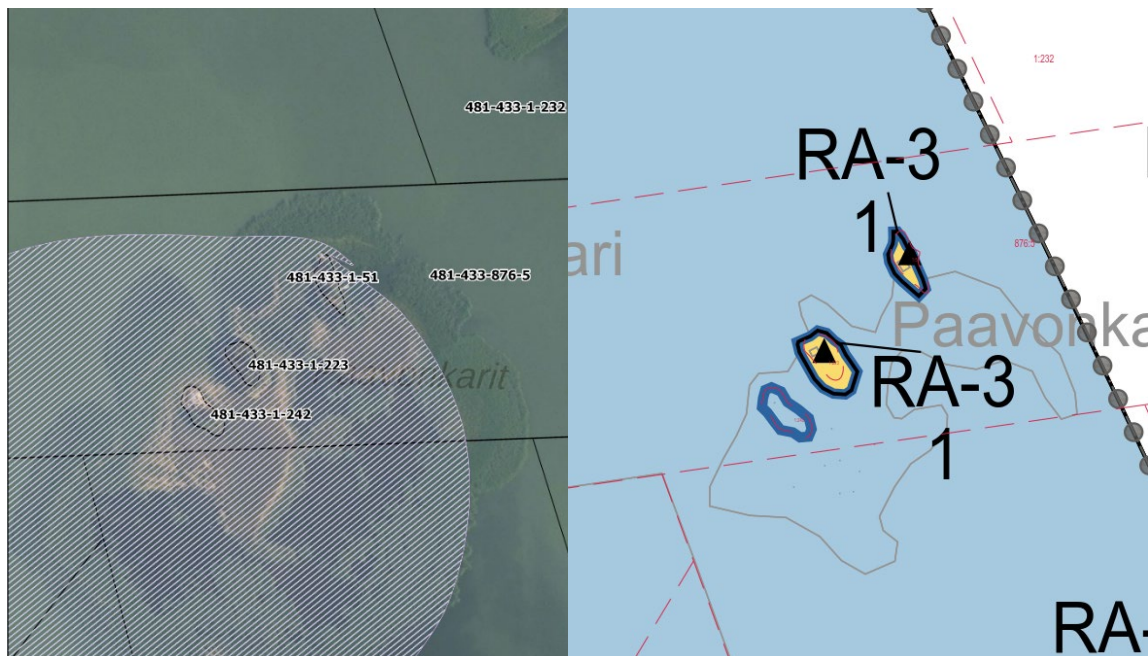
Paavonkareilla sijaitsee kaksi olemassa olevaa rakennusta (kiinteistöillä 481-433-1-51 ja 481-433-1-223) (Kuva 2-11). Kiinteistöllä 481-433-1-223 on myönnetty rakennusluvut 2014 ja 2021 rakennetuille talousrakennuksille. Kiinteistöllä 481-433-1-51 sijaitseva rakennus on vanha saunamökki, joiden valmistumisen aikaan ei rakennuksilta vaadittu rakennuslupia. Kiinteistöt eivät sijaitse luonnonsuojelualueella. Alueella Natura-alueen toteutustapana on luonnonsuojelulaki. Kaavassa ei ole osoitettu alueelle uusia rakennuspaikkoja.

Paavonkarit ovat osa Oukkulanlahden Natura-aluetta ja sijaitsevat linnustollisesti arvokkaalla alueella. Halkkoaukon pesivästä linnustosta lajistollisesti arvokkaimmat alueet sijaitsevat Paavonkarien ja Leppäsen saarilla ja näiden välisellä ruovikkoalueella. Alueella pesii mm. iso naurulokkiyhdyksunta, silkkiuikkuja, nokikanoja sekä laulujoutsenia (Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut 2022, Environ 2012).

Kaavamääräys:

RA-3 Loma-asuntoalue

Rakennuspaikalle saa rakentaa enintään 25 k-m² saunarakennuksen. Aluetta, jolla rakennus on, ei saa lohkoa rakennuspaikaksi

Kuva 2-11. Paavonkarit sijaitsevat vesilinnuston suosimalla alueella (violetti viivoitus).

Kuva 2-12. Kiinteistön 51 rakennukset. Kuvattu keväällä 2023.

Kuva 2-13. Kiinteistön 223 rakennus. Kuvattu keväällä 2023.

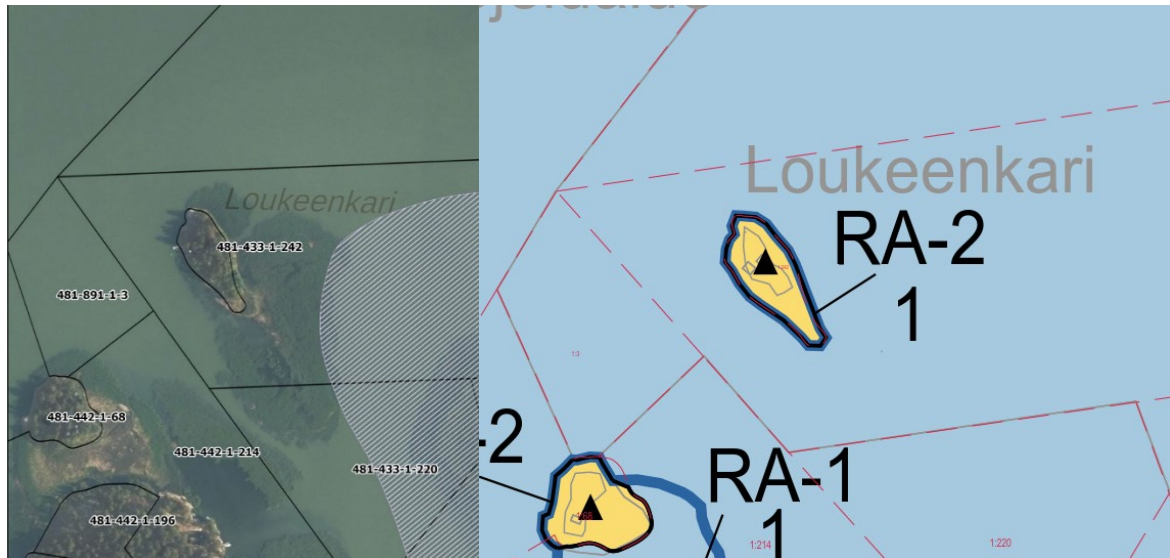
2.3.2 Loukeenkari kiinteistö

Loukeenkari sijaitsee osavuotiseen käyttöön soveltuva vapaa-ajan asuinrakennus sekä talousrakennus (481-433-1-242). Rakennus on valmistunut aikana ennen rakennusluvan vaatimista. Loukeenkari sijaitsee Paavonkarien länsipuolella ja vesilintujen suosima alue jää saaren itäpuolelle. Kaavassa saarelle ei ole ehdotettu uusia rakennuspaikkoja. Saari ei sijaitse luonnonsuojelualueella.

Kaavamääräys:

RA-2 Loma-asuntoalue

Rakennuspaikalla rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 60 k-m² ja kerrosten lukumäärä enintään I. Rakennuspaikalla saa olla yksi loma-asunto, enintään 25 k-m² vierasmaja ja enintään 25 k-m² saunarakennus

Kuva 2-14. Loukeenkarin itäpuolelle sijoittuu vesilintujen suosima alue (viivoitettu rasteri).

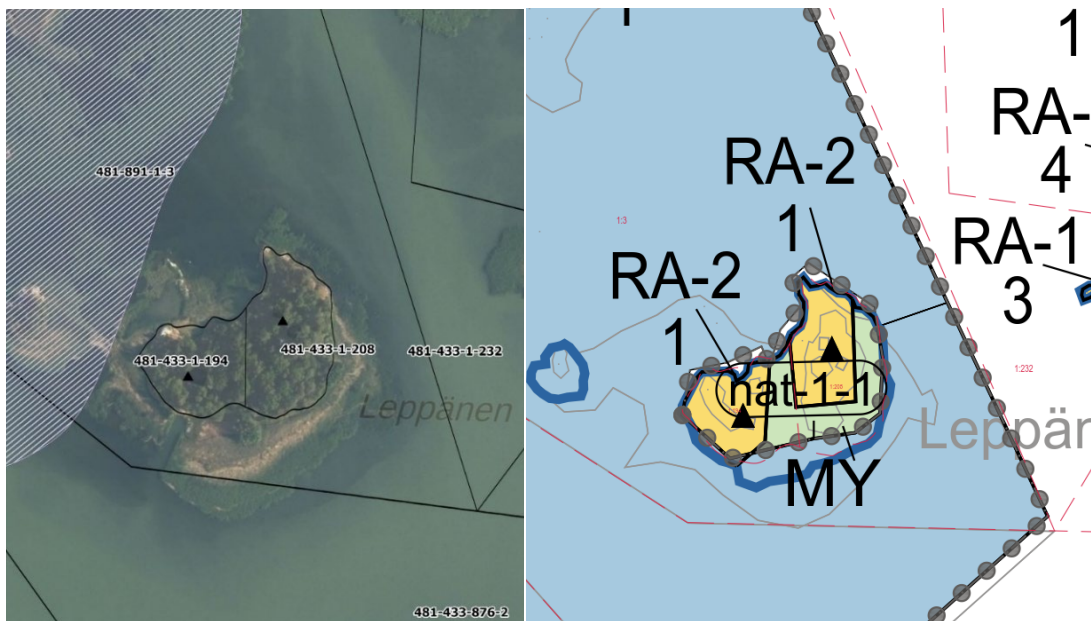
2.3.3 Leppäsen kiinteistöt

Leppäsellä sijaitsevat kiinteistöt (481-433-1-194, 481-433-1-208), joissa on olemassa olevia rakennuksia. Kiinteistöllä 481-433-1-194 sijaitsee vuonna 1957 rakennettu kesäasunto. Kiinteistöllä 481-433-1-208 sijaitsee kesäasunto vuodelta 1964 sekä talousrakennus vuodelta 2002. Vesilintujen suosima-alue ja pesintäalue sijoittuu saaren länsipuolelle. Alueelle ei sijoitu perustettuja luonnonsuojelualueita.

Kaavamääräys:

RA-2 Loma-asuntoalue

Rakennuspaikalla rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 60 k-m² ja kerrosten lukumäärä enintään I. Rakennuspaikalla saa olla yksi loma-asunto, enintään 25 k-m² vierasmaja ja enintään 25 k-m² saunarakennus.

Kuva 2-15. Leppäsen länsipuolelle sijoittuu vesilintujen suosima alue (viivoitettu rasteri).

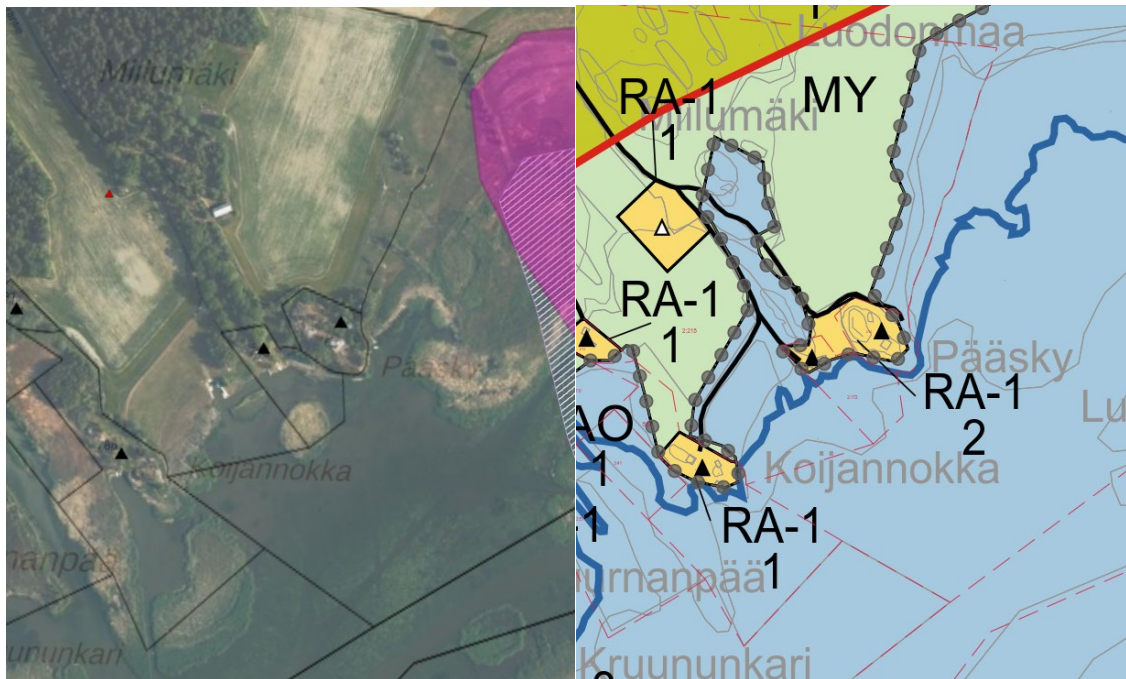
2.3.4 Luodonmaan kiinteistöt

Luodonmaan Tammimetsien luonnonsuojelualueella (YSA023562) Oukkulanlahdella on osoitettu olemassa olevia lomarakennuksia. Rauhoituspäätöksen perusteella alueella on sallittu käyttää ja kunnostaa alueen kaakkoiskulmassa olevaa kalastusvälinevajaa, venevalkamaa ja maatilaa saunaa. Rakentaminen on alueella kielletty.

Kaavamääräys:

RA-1 – Loma-asuntoalue

Rakennuspaikalle saa rakentaa enintään 100 k-m² loma-asunnon sekä enintään 20 k-m² saunarakennuksen. Lisäksi rakennuspaikalle saa rakentaa loma-asumista palvelevia, kylmiä, kevytrakenteisia talousrakennuksia enintään 60 k-m². Rakennuspaikalla kaikkien rakennusten kerrosala saa olla enintään 180 k-m².

Kuva 2-16. Nykyiset rakennukset. Linnuston kannalta tärkeimmät pesimäalueet (pinkkirasteri) ja vesilintujen suosimat alueet sijoittuvat rakennusten itäpuolelle (viivoitettu rasteri).

3. NATURA-ALUEIDEN SUOJELU JA ARVIOINNIN PERUSTEET

3.1 Lainsäädäntö

Natura-verkoston avulla suojellaan EU:n luontodirektiivin (892/43/ETY) ja lintudirektiivin (79/409/ETY) tarkoittamia luontotyyppisiä, lajeja ja niiden elinympäristöjä, jotka esiintyvät jäsenvaltioiden Natura-verkoston ilmoittamilla tai ehdottamilla alueilla. Jäsenvaltioiden tehtävänä on huolehtia, että ns. Natura-arviointi toteutetaan hankkeiden ja suunnitelmien valmistelussa ja päätöksenteossa sen varmistamiseksi, että niitä luonnonarvoja, joiden vuoksi alue on sisällytetty tai ehdotettu sisällytettäväksi Natura -verkostoon, ei merkittävästi heikennetä. Suojeluarvoja merkittävästi heikentävä toiminta on kiellettyä sekä alueella että sen rajojen ulkopuolella.

Natura-verkoston kuuluvalla alueella on toteutettava suojelutavoitteita vastaava suojelu. Suomessa suojelua toteutetaan alueesta riippuen muun muassa luonnonsuojelulain, erämaalain, maa-aineslain, koskiensuojelulain ja metsälain mukaan. Toteutuskeino vaikuttaa muun muassa siihen, millaiset toimet kullakin Natura-alueella ovat mahdollisia. Luonnonsuojelulailla on toteutettu niiden Natura-alueiden suojelu, joilla on voimakkaimmin rajoitettu tavanomaista maankäyttöä. Näillä alueilla suurin osa ympäristöä muokkaavista toimenpiteistä on kielletty. Vastaavasti

metsä- tai maa-aineslakien kautta suojelluilla alueilla kiellot ovat yleensä lievempiä ja mm. pienimuotoiset metsätaloustoimet sekä maa-ainesten ottotoimenpiteet voivat alueen luontoarvot säilyttävällä tavalla olla sallittuja.

3.2 Arviointivelvollisuuden määräytyminen

Luonnonsuojelulain (9/2023) 39 §:n mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa tai hyväksyä suunnitelmaa, jonka voidaan arvioida merkittäväällä tavalla heikentävän niitä luontoarvoja, joiden suojelemiseksi alue on liitetty Natura-verkostoon. Lain 35 §:ssä on hankkeiden ja suunnitelmien Natura-vaikutusten arvioinnista todettu:

” Jos hanke tai suunnitelma joko yksinään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.” (Luonnonsuojelulaki (9/2023) 35 §).

Natura-vaikutusten arviointivelvollisuus syntyy, mikäli hankkeen vaikutukset a) kohdistuvat Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luontoarvoihin, b) ovat luonteeltaan heikentäviä, c) laadultaan merkittäviä sekä d) ennalta arvioiden todennäköisiä. Arvioinnin perusteena tarkastellaan ensisijaisesti niitä luontoarvoja, joiden perusteella alue on liitetty Natura-suojelualueverkostoon. Näitä ovat aluekohtaisesti joko:

- luontodirektiivin liitteen I luontotyypit (SAC-alueet),
- luontodirektiivin liitteen II lajit (SAC-alueet),
- lintudirektiivin liitteen I lintulajit (SPA-alueet),
- lintudirektiivin 4.2 artiklassa tarkoitetut (SPA-alueet) muuttolintulajit

Arvioinnin lähtökohtana ovat luontodirektiivin mukaisilla erityisen suojelutoimien alueilla (SAC) alueet siten pääsääntöisesti luontodirektiivin mukaiset suojeluarvot (luontotyypit ja lajit), lintudirektiivin mukaisilla erityisillä suojelualueilla (SPA) alueet lintudirektiivin mukaiset lajit ja muuttolintulajit sekä SAC/SPA-alueilla molemmat. Yksittäisiin luontotyyppeihin ja lajeihin kohdistuvien vaikutusten lisäksi on arvioitava hankkeen vaikutukset Natura-alueen eheyteen.

Euroopan komission tiedonannon (2018) mukaan arvioitavan ”hankesuunnitelman” määritelmää on tulkittava laajasti niin, että se sisältää maankäyttösuunnitelmat ja alakohtaiset suunnitelmat tai ohjelmat.

3.3 Arvioitavan kohteen herkkyys

Natura-verkostoon sisällytettyjen alueiden tavoitteena on ylläpitää luontotyyppien ja lajien suojelutason säilymistä suotuisana. Mikäli suojelutaso ei verkostoon liittämisen ajankohtana ole ollut suotuisa, sitä pyritään parantamaan lajistoon ja luontotyyppeihin kohdistuvien hoitotoimien. Näistä periaatteista ja Natura-alueiden kansainvälisestä suojelustatuksesta (Byron 2000) johtuen kaikkia Natura-alueiden sisällä olevia luontodirektiivissä mainittuja luontotyyppejä ja lajeja pidetään lähtökohtaisesti herkkyydeltään suurina.

Arvioitavan hankkeen vaikutukset kohdentuvat erityisesti Natura-alueen suojeluperusteiseen linnustoon, jonka osalta lajikohtaista herkkyyttä tarkastellaan arviointitaulukossa (Taulukko 7-1).

3.4 Vaikutuksen merkittävyys

Vaikutusten merkittävyyttä ei ole yksityiskohtaisesti määritelty luonto- tai lintudirektiiveissä. Yleisesti luontotyyppin voidaan arvioida heikentyvän, jos sen pinta-ala supistuu tai ekosysteemin rakenne ja toimivuus heikentyvät muutosten seurauksena. Vastaavasti lajitasolla vaikutukset voidaan arvioida heikentäviksi, jos lajin elinympäristö supistuu eikä laji tästä tai jostain muusta syystä johtuen ole enää elinkykyinen tarkastellulla alueella. Vaikutusten merkittävyyteen vaikuttavat tässä yhteydessä erityisesti muutoksen laaja-alaisuus ja ajallinen kesto. Kokonaisuudessaan vaikutukset on kuitenkin aina suhteutettava alueen kokoon sekä kohteen luontoarvojen

merkittävyyteen alueellisella ja valtakunnan tasolla. Joissakin tapauksissa pienikin muutos voi olla luonteeltaan merkittävä, jos se kohdistuu alueellisella tai valtakunnan tasolla poikkeuksellisen arvokkaalle alueelle tai vaikutuksen kohteena olevan luontotyyppin tai lajin arvioidaan olevan ominaispiirteiltään tavanomaista herkempi jo pienille elinympäristömuutoksille. Tässä Natura-arvioinnissa on pääosin kyse olemassa olevan toiminnan jo nykyisellään aiheuttamien vaikutusten arvioinnista, sillä rantaosayleiskaava on pääosin toteava.

Komission 21.11.2018 päivätyn tiedonannon ”Natura 2000 -alueiden suojelu ja käyttö – Luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan säännökset” kohdassa 4.5.2. on määritelty vaikutuksen merkittävyyden arviointia. Euroopan Komission (2018) tiedonannon mukaisesti heikennys alueen suojeluperusteena oleviin luonnonarvoihin eli suojelutasoon tulee arvioida ottaen huomioon suunnitelman tai hankkeen kohteena olevan suojeltavan alueen erityispiirteet ja ympäristöolosuhteet. Erittäin huomioitavia asioita ovat alueen suojelutavoitteet ja ekologiset ominaispiirteet. Merkittävyyden käsite on tulkittava objektiivisesti luonnontieteellisen tiedon pohjalta.

Natura-arvioinnissa merkittävyyttä arvioidaan kaksiportaisella asteikolla **ei merkittävää heikennystä – merkittävä heikennys** (Mäkelä & Salo 2023).

Luontoarvojen heikentyminen voi olla merkittävä, jos joku seuraavista ehdoista toteutuu:

- 1) Suojeltavan lajin tai luontotyyppin suojelutaso ei hankkeen toteutuksen jälkeen ole suotuisa.
- 2) Olosuhteet alueella muuttuvat hankkeen tai suunnitelman johdosta niin, ettei suojeltavien lajien tai elinympäristöjen esiintyminen ja lisääntyminen alueella ole pitkällä aikavälillä mahdollista.
- 3) Hanke heikentää olennaisesti suojeltavan lajiston runsautta.
- 4) Luontotyyppin ominaispiirteet turmeltuvat tai osittain häviävät hankkeen johdosta.
- 5) Ominaispiirteet turmeltuvat tai suojeltavat lajit häviävät alueelta kokonaan.

Taulukko 1. Mäkelä ja Salo (2021) määrittelee luontotyypeille ja lajeille heikentymisen kriteerit suotuisan suojelutason kautta.

	Heikentymisen kriteerit luontotyypeille	Heikentymisen kriteerit lajeille
1	Pinta-ala supistuu	Lajin elinympäristö häviää
2	Luontotyyppille luonteenomainen rakenne ja toiminta heikentyvät	Lajin elinympäristön laatu heikkenee
3		Lajin levinneisyysalue supistuu
4		Lajin populaatio pienenee alueella
5		Lajin populaatio häviää alueelta

3.5 Vaikutukset arvioitavan kohteen eheyteen

Luontodirektiivi korostaa Natura-alueen merkitystä kokonaisuutena ja sen ekologisten ominaisuuksien merkitystä siellä oleville luontotyypeille ja lajeille (Söderman 2003). Yksittäisten luontotyyppien ja lajien lisäksi myös hankkeen vaikutukset Natura-alueen koskemattomuuteen (eheyteen) tulee arvioida. Natura-alueen koskemattomuudella tarkoitetaan koko Natura-alueen ekologisen rakenteen, toiminnan ja ekologisten prosessien muodostamaa kokonaisuutta, joka ylläpitää alueen suojeluperusteena mainittuja luontotyyppisiä ja/tai lajeja (Mäkelä ja Salo 2021).

Luontoarvojen heikentämistä arvioitaessa huomioidaan luontotyyppiin tai lajin suotuisaan suojelutasoon kohdistuvat muutokset sekä hankkeen vaikutus Natura-verkoston eheyteen ja koskemattomuuteen. Eheydellä ja koskemattomuudella tarkoitetaan tarkastelun alaisen kohteen ekologisen rakenteen ja toiminnan säilymistä elinkelpoisena ja niiden luontotyyppien ja lajien kantojen säilymistä elinvoimaisina, joiden vuoksi alue on valittu Natura-verkostoon. Alueen eheyden korostaminen voi tässä yhteydessä tarkoittaa sitä, että vaikka vaikutukset eivät olisi mihinkään luontotyyppiin tai lajiin yksinään merkittäviä, vähäiset tai kohtalaisen suuret vaikutukset moneen lajiin ja luontotyyppiin saattavat heikentää alueen ekologista rakennetta tai toimintaa merkittävästi. Niin ikään vaikutusten ei tarvitse kohdistua suoraan arvokkaihin luontotyyppiin tai lajeihin ollakseen merkittäviä, vaan ne voivat kohdistua esimerkiksi maaperään tai hydrologiaan, tavanomaiseen tai tyyppilliseen lajistoon, mikä voi myöhemmin vaikuttaa luontotyyppiin ja lajeihin. Tässä luontodirektiivin ja luonnonsuojelulain sanamuotojen on tulkittu eroavan toisistaan. Luonnonsuojelulain mukaan Natura-arviointi tulee tehdä vain luontotyyppien ja lajien näkökulmasta, kun taas luontodirektiivi korostaa Natura-alueen merkitystä kokonaisuutena ja sen ekologisten ominaisuuksien merkitystä siellä oleville luontotyypeille ja lajeille (Byron 2000, Söderman 2003).

3.6 Lieventävien toimenpiteiden vaikutusten arviointi

Hankkeesta tai suunnitelmasta vastaavan on esitettävä jokaisesta lieventävästä toimenpiteestä yksityiskohtainen kuvaus sekä tieteelliseen näyttöön perustuva selostus siitä, miten toimenpiteellä poistetaan havaitut haitalliset vaikutukset tai vähennetään niitä (Euroopan komissio 2019; 2021a). Vaikutukset, jotka jäävät jäljelle lieventävien toimenpiteiden jälkeen, tulee erottaa selvästi vaikutuksista, jotka syntyvät ilman niitä. Natura-arvioinnissa vaikutusten merkittävyys tulee siis arvioida sekä ilman lieventäviä toimenpiteitä että lieventävien toimenpiteiden kanssa (Mäkelä & Salo 2023).

Byron (2000) on tarkastellut lieventävien toimenpiteiden hyödyntämistä YVA-menettelyssä ja tähän tarpeeseen luotua kriteeristöä voidaan soveltaa myös Natura-arviointiin. Byronin käyttämä luokittelu lieventävien toimenpiteiden tehokkuuden määrittämiseksi ja toimenpiteiden onnistumiseksi on seuraava:

- Huono – vähäinen vaikutusten vähentäminen, ei suurta merkitystä kokonaisuuden kannalta
- Rajoitettu – lieventämistoimenpiteillä saadaan rajoitettua vaikutusta jonkin verran
- Kohtuullinen – lieventämistoimenpiteillä saadaan rajoitettua vaikutusta, mutta alkuperäinen vaikutus säilyy silti merkittävällä tasolla
- Huomattava – vaikutusten lähes täydellinen lieventäminen

3.7 Arvioinnissa käytetty aineisto

Vaikutusten arviointi on tehty Natura-alueiden, Oukkulanlahden ja Lemun lehtojen, luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiin ja lintudirektiivin liitteen I lajeihin, joiden perusteella alueet on sisällytetty osaksi Euroopan Natura 2000-verkostoa. Selvitys on tehty kirjallisuusselvityksenä olemassa olevan aineistontietojen perusteella.

Tärkeimmät arviointityössä käytetyt kirjalliset ja muut lähteet ovat:

- Kanta Maskun ja Lemun rantaosayleiskaava
- Natura-alueiden viralliset tietolomakkeet
- Viranomaisten tietokantatieto (Laji.fi tietokanta, haettu kesäkuussa 2024)
- Lemun lehtojen luonnonsuojelun hoitosuunnitelma, Metsähallitus 2008
- Lemun Luodonmaan Tammimäkien hoitosuunnitelma, Lounais-Suomen ympäristökeskus 2005
- Oukkulanlahden Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma, Metsähallitus 2007
- Oukkulanlahden -Merimaskun alueen pesimälinnustoselvitys, Enviro 2012
- Oukkulanlahden linnustoselvitys, Lounais-Suomen ympäristökeskus, Matikainen & Lievonen 2001
- Oukkulanlahden-Naatalin aukon ranta-alueiden monikäyttösuunnitelma, Varsinais-Suomen ELY-keskus, Kempainen 2014
- Maskun Lemun, Asikaisten ja Kanta-Maskun rantakohteiden luontoselvitysraportti, Luontotieto Vanamo 2016

- Veneilyn vaikutus Maskun Halkkoaukon linnustoon, Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut 2022

Uusien rakennuspaikkojen alueelle on tehty maastokäynti 1.9. ja 22.10.2016 Luontotieto Vanamon toimesta.

3.8 Arvioinnin epävarmuustekijät

Natura-arvion keskeisiä epävarmuustekijöinä on kaavoituksen synnyttämien moninaisten vaikutusten ja niiden seurausten vaikea ennustettavuus.

Vaikeasti ennustettavia seikkoja, joihin kaavoituksella ei voida täysin vaikuttaa ovat mm.

- Vesiliikenteen lisääntyminen
- Yksittäisten maanomistajien ranta-aluetta muokkaavat toimet

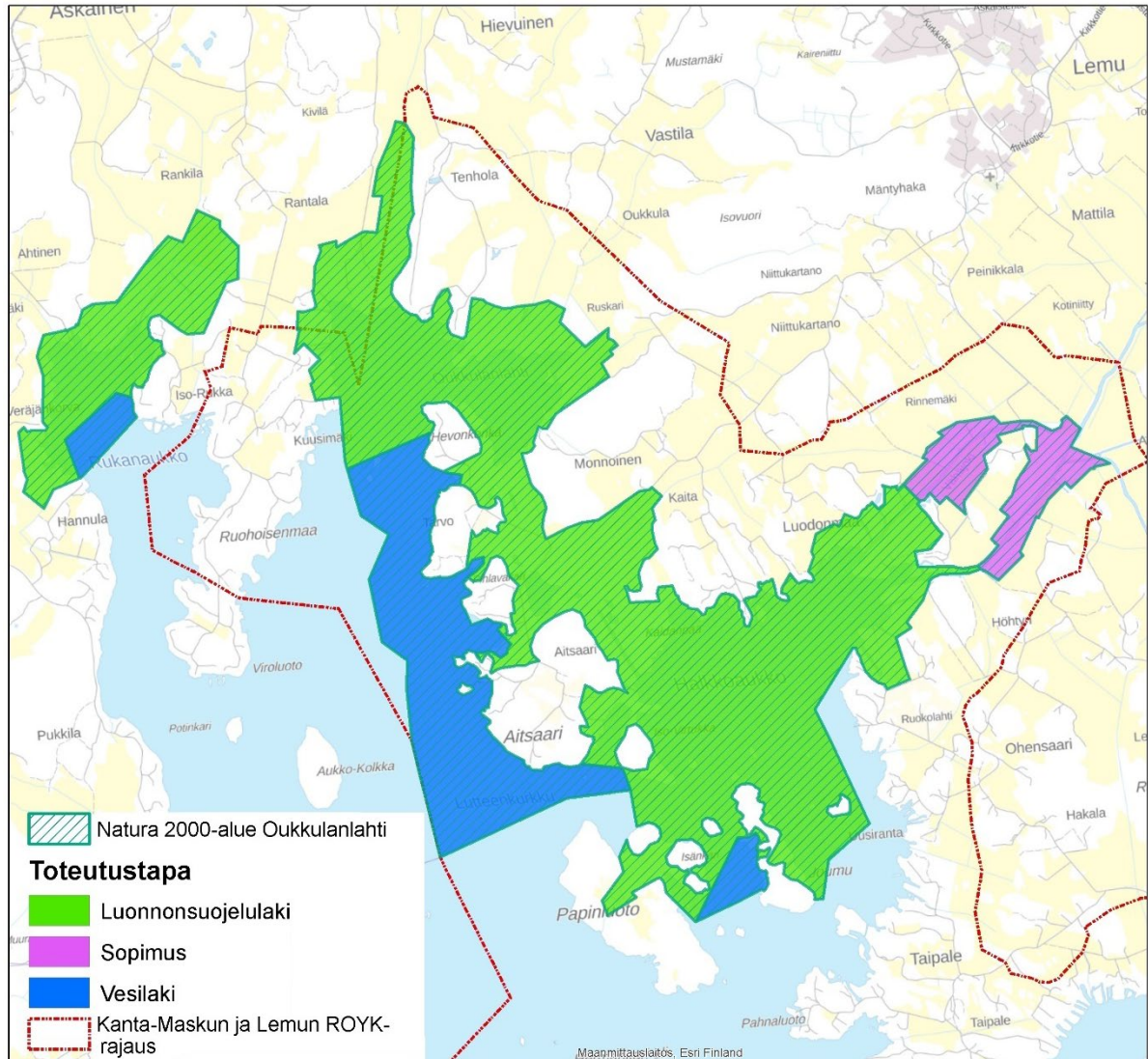
Vesiliikenteen vaikutusten arviointiin liittyvää epävarmuutta on vähennetty Halkkoaukon veneilyseurannan selvityksen myötä (Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut 2022). Selvityksen perusteella voidaan arvioida olemassa olevan toiminnan linnustollisia vaikutuksia sekä tarkentaa uuden rakentamisen lintuihin liittyvää vaikutusten arviointia.

4. NATURA-ALUEET

4.1 OUKKULANLAHTI (FI0200150)

4.1.1 Sijainti ja yleistiedot

Oukkulanlahden Natura-alue (FI0200150, pinta-ala 898 ha) on sisällytetty Natura-verkoston lintudirektiivin perusteella (aluetyyppi SPA, erityinen suojelualue). Alue sijaitsee boreaalisella vyöhykkeellä Askaisen, Lemun ja Maskun kuntien alueella Varsinais-Suomessa. Natura-alue sijoittuu rantaosayleiskaavan pohjoisosaan. Se muodostuu useista matalista ja umpeutuvista ruovikkolahdista sekä laajoista rantaniityistä. Pesivä linnusto on merenlahtiemme monipuolisimpia ja lajisto on edustava. Varsinkin ruovikkolajisto on merkittävä, mutta alueella on potentiaalia laajoille yhtenäisille avoimille rantaniityille. Lahdilla on myös kalataloudellista arvoa ja merkitystä virkistyskäyttökohteena. Alueella on pääosin kesämökkiasutusta. Arvo luontoretkeily- ja opetuskohteena on lisääntynyt Kaidanpään rakennetun lintutornin ja luontopolun ansiosta. Alue muodostaa suurimman ja yhtenäisimmän kokonaisuuden Lounais-Suomen merenlahdista. Oukkulanlahden Natura 2000 -alueen kanssa osittain päällekkäin sijoittuu Birdlife Finlandin luokittelema kansainvälisesti arvokas Oukkula-Monnoinen-Halkkoaukko -lintualue (110103, pinta-ala 701 ha). Natura-alueen suojelu toteutetaan luonnonsuojelulailla, vesilailla ja sopimuksilla (Kuva 4-1).

Kuva 4-1. Oukkulanlahden Natura-alueen sijoittuminen kaava-alueelle ja Naturan toteutustavat.

Oukkulanlahden alueen lahdet muodostavat lähes yhtenäisen ketjun Naantalın-Askaisten isohon sisälahden pohjoisreunalla. Kaikki lahdet ovat yleispiirteiltään samankaltaisia matalia ja umpeutuvia ruovikkoisia lahtia. Halkoaukkoon laskee pienehkö Hirvijoki. Oukkulanlahden ja osin Rukanaukon alueille ovat tyypillisiä laajat rantaniityt. Lahdet muodostavat Lounais-Suomen jäljellä olevista merenlahdista suurimman ja yhtenäisimmän kokonaisuuden. (Varsinais-Suomen ELY-keskus 2013a).

Hirvijoen ja Vähäjoen rantoja reunustaa lähinnä vesijättömaalle syntyneet laidunnetut nurmilaitumet, joitten yhteydessä on paikoin nurmilauhavaltaista rantaniittyä. Hirvijoen varressa kasvaa runsaasti järviruokoa ja kurjenmiekkää. (Varsinais-Suomen ELY-keskus 2013a).

Alue koostuu matalista ja umpeutuvista ruovikkoisista lahdista sekä laajoista rantaniityistä. Näiden yhteydessä on pieniä rantametsiköitä, joista laajin on Kaidanpään alue. Alueesta 45 prosenttia on merialueita ja merenlahtia, 25 prosenttia on kosteita ja tuoreita niittyjä ja 20 prosenttia on kategoriassa (vuorovesijoet), jokisuistot, mutakentät, hiekkakentät ja laguunit eli fladat ja kluuvit sekä laguuninomaiset lahdet. Muita alueen luontotyyppiluokkia ovat

- kivikot, soraikot, somerikot, merenrantakalliot ja pienet saaret
- kuivat niityt (ja stepit)
- viljellyt nurmet ja heinäpellot
- muut viljelymaat

- sisämaan kalliot, vyörysoramaat, hietikot, pysyvän lumen alueet (ja jäätiköt) (Natura 2000 tietolomake)

Pesivä linnusto on merenlahtiemme monipuolisimpia ja lajisto on edustava. Varsinkin ruovikkolajisto on merkittävä, mutta alueella on potentiaalia laajoille yhtenäisille avoimille rantaniityille. Lahdilla on myös kalataloudellista arvoa ja merkitystä virkistyskäyttökohteena. Halkkoaukkoa ja koko Natura-alueetta luonnehtivat laajat järviruokokasvustot, eikä avoimia ranta-alueita enää juurikaan ole. Kohteen linnustollinen arvo on heikentynyt ainakin osin liiallisen umpeenkasvun vuoksi (Varsinais-Suomen luontopalvelut 2022). Alueella on pääosin kesämökkiasutusta. Arvo luontoretkeily- ja opetuskohteena on lisääntynyt Kaidanpään rakennetun lintutornin ja luontopolun ansiosta. Alue muodostaa yhden suurimman ja yhtenäisimmän kokonaisuuden Lounais-Suomen merenlahdista.

Alue kuuluu valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan. Suojeluohjelman perusteella alue on kansainvälisesti arvokas kohde. Oukkulanlahden alue on ehdolla kosteikkoluonnon säilyttämiseksi solmitun kansainvälisen ns. Ramsar-sopimuksen alueisiin. Lisäksi alue on luokiteltu kansallisesti tärkeäksi lintukohteeksi (FINIBA). (Metsähallitus 2007)

Alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita:

- alueen lajien ja niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla paikoin luonnon omien prosessien mukainen kehitys,
- lajien ja niiden elinympäristöjen tila säilytetään myös alueen käyttöä ohjaamalla,
- lajien ja niiden elinympäristöjen tila säilytetään hoitotoimenpiteillä, joilla myös pyritään lisäämään joidenkin lajien populaation määrää ja parantamaan niiden elinvoimaisuutta.

4.1.2 Luontodirektiivin liitteen I luontotyypit

Alue on suojeltu lintudirektiivin perusteella. Alueella esiintyvät luontodirektiivin liitteen I luontotyypit eivät ole alueen suojeluperusteina, ja tästä johtuen luontotyyppiä ei ole sisällytetty Natura-arviointiin. Alueella on tunnistettu Natura-luontotyyppiä Metsähallituksen maastaselvityksessä Oukkulanlahden hoito- ja käyttösuunnitelmassa (Taulukko 4-1).

Taulukko 4-1. Oukkulanlahden alueella esiintyvät Natura-luontotyypit Metsähallituksen maastaselvityksen mukaan. Ensisijaisesti suojeltavat luontotyypit on merkitty tähdellä (*) (Metsähallitus 2007).

Koodi	Luontotyypin nimi	ha
1130	Jokisuistot	136
1630	Merenrantaniityt*	36
6270	Kuivat ja tuoreet niityt*	5
9050	Lehdot	1

4.1.3 Direktiivin 2009/147/EY 4 artiklan ja direktiivin 92/43/ETY liitteen II mukaiset lajit

Monipuolisen pesimälinnuston lisäksi Oukkulanlahden alue on merkittävä lintujen muutonaikainen levähdys- ja ruokailualue. Pesimälinnustoon kuuluvat muun muassa ruskosuohaukka, luhtahuitti, kurki, harmaapäätikka, peltosirkku, heinätavi, kaulushaikara sekä alueen huomionarvoisin pesimälintu, niittysuohaukka, joita alueella pesii lähes vuosittain 1–2 paria. Lisäksi alueella pesiviä lajeja ovat silkkiiikku, nokikana, haapana, tavi, lapasorsa, kyhmyjoutsen, sinisorsa, tukkasotka, telkkä sekä runsaasti ruovikkolajeja kuten ruoko- ja rytikerttunen sekä rastaskerttunen. Muuttoaikoina levähtäviin vesilintuihin kuuluu paljolti samoja lajeja kuin pesimäaikana, mutta myös lajistoa, jota ei muulloin alueella tavata. Keväisin alueella lepää esimerkiksi laulujoutsenia. (Varsinais-Suomen ELY-keskus 2013a). Oukkulanlahden osa-alueella tehtiin pesintään viittaavia havaintoja vuonna 2012 kaikkiaan 45 lintulajista, joiden parimääräksi tulkittiin 204 paria. Vesilintupareja havaittiin 85, kahlaajia 11, lokkilintuja 15 ja muita varpuslintuja kuin ruokokerttusia ja paju-sirkkuja 35 paria. Lisäksi lajistoon kuuluivat kaulushaikara, harmaahaikara, nuolihaukka ja kur-

ki. (ELY-keskus 2012). Halkkoaukolle tehtiin Varsinais-Suomen luontopalveluiden toimesta vuonna 2022 tutkimus veneilyn vaikutuksista linnustoon.

Kaikki taulukossa 3-2 mainitut lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa. Uhanalaisuusluokitukset perustuvat Suomen lajien uhanalaisuus 2019 teokseen (Hyvärinen ym. 2019) ja lajien kuvauksessa on hyödynnetty Suomen III lintuatlasta (Valkama ym. 2011).

Taulukko 4-2. Direktiivin 2009/147/EY 4 artiklan ja direktiivin 92/43/ETY liitteen II mukaiset lajit.

r= pesivä, c=levähtävä, p=pysyvä
p = paria (pairs), i = yksilöä (individuals)
kursivoitu = uhanalainen laji

Laji	Tieteellinen nimi	Pesivä (r)	Levähtävä (c)	Pysyvä (p)
Rastaskerttunen	Acrocephalus arundinaceus	1-4 p		
Jouhisorsa	Anas acuta		10-15 i	
Lapasorsa	Spatula clypeata	0-4 p	10-20 i	
Heinätaavi	Spatula querquedula	0-1 p	1-5 i	
Harmaasorsa	Mareca strepera		1-5 i	
Harmaahaikara	Ardea cinerea		5-15 i	
<i>Punasotka</i>	Aythya ferina	1-2 p	5-20 i	
<i>Tukkasotka</i>	Aythya fuligula	2-10 p	100-200 i	
Lapasotka	Aythya marila		x	
<i>Pyy</i>	Bonasa bonasia			1-1 p
Kaulushaikara	Botaurus stellaris	2-3 (koirasta)		
Huuhkaja	Bubo bubo			0-1 p
<i>Ruskosuohaukka</i>	Circus aeruginosus	1-1(naarasta)		
Sinisuohaukka	Circus cyaneus		x	
Niittysuohaukka	Circus pygargus	0-1 (naarasta)		
Ruisräikkä	Crex crex	0-3 p		
Laulujoutsen	Cygnus cygnus		11-50 i	
Palokärki	Dryocopus martius			1-1 p
Peltosirkku	Emberiza hortulana	0-1 p		
Nuolihaukka	Falco subbuteo	1-2 p		
Heinäkurppa	Gallinago media		x	
Kurki	Grus grus	3-5 p		
Merikotka	Haeliatus albicilla	0-1 p		

Pikkulepinkäinen	Lanius collurio	2-8 p		
Pikkulokki	Larus minutus		5-10 i	
Naurulokki	Larus ridibundus	140-500 p		
Uivelo	Mergus albellus		6-15 i	
Keltavästäräkki	Motacilla flava	2-6 p		
Sääksi	Pandion haliaetus		1-3 i	
Suokukko	Calidris pugnax		15-50 i	
Harmaapäätikka	Picus canus	1-2 p		
Mustakurkku-uikku	Podiceps auritus	0-1 p		
Räyskä	Hydroprogne caspia		0-3 i	
Kalatiira	Sterna hirundo	2-2 p		
Lapintiira	Sterna paradisaea		6-10 i	
Mustaviklo	Tringa erythropus		10-20 i	
Liro	Tringa glareola		20-50 i	
Punajalkaviklo	Tringa totanus	5-8 p		

Rastaskerttunen (*Acrocephalus arundinaceus*, VU)

Rastaskerttunen on aivan eteläisimmän Suomen harvalukuinen ja vaateliias laji, joka isokokoisena kerttusena kelpuuttaa reviiirikseen vain tarpeeksi tukevat ja korkeat ruovikot. Lisäksi ilmeisen tärkeää on, että ruovikoiden sisällä tai laidoilla on avovesialueita (esim. lampareita), sillä liian tiheissä ruovikoissa rastaskerttunen ei kovin hyvin viihdy. Soveltuvia vankkoja ruovikoita löytyy melko harvoilta merenlahdilta tai sisämaan kosteikoilta. Vuoden 2019 eliölajien uhanalaisuusarvioinnissa rastaskerttunen määriteltiin vaarantuneeksi pienen populaatiokoon perusteella. Rastaskerttuselle pesimäympäristöksi soveliaista vankkaa ruovikkoa on Hirvijokisuun, Oukkulanlahden, Aitsaarenrauman ja Kaidanpään alueella, jossa lajia on tavattu useana vuonna (Matikainen & Lievonen 2001, Enviro 2012, Laji.fi 2024). Rastaskerttunen on Oukkulanlahden Natura-alueella pesivä.

Jouhisorsa (*Anas acuta*, VU)

Jouhisorsa esiintyy laajalla alueella pohjoisen pallonpuoliskon havumetsävyöhykkeellä. Lajille erityisen mieluisia elinympäristöjä ovat aapasuot ja nevat, suoniittyrannat ja tulvaiset merenrantaaniityt. Soveltuvia ovat myös mm. sara- ja kortejärvet, toisaalta jouhisorsa pesii myös saariston ulkoluodoilla. Vuoden 2019 eliölajien uhanalaisuusarvioinnissa jouhisorsa luokiteltiin vaarantuneeksi, kun vuonna 2015 se luokiteltiin erittäin uhanalaiseksi ja vuonna 2010 vaarantuneeksi. Uhanalaisuuden syyksi arvioinnissa mainitaan pyynti, ja tämän valossa jouhisorsan riistalintustatuksen säilyttämistä tulisi ehkä pohtia uudestaan. Jouhisorsaa uhkaavat elinympäristömuutokset ja pyynti myös Suomen ulkopuolella. Maamme nykyiseksi jouhisorsakannaksi arvioidaan 8 000-15 000 paria. Jouhisorsaa on havaittu Oukkulanlahden-Aitsaarenrauman alueella (Laji.fi 2024). Laji on Oukkulanlahden Natura-alueena levähtävä.

Lapasorsa (*Spatula clypeata*)

Lapasorsa on rehevien järvien ja rannikon merenlahtien suhteellisen harvalukuinen mutta elinvoimaiseksi luokiteltu laji, joka pesii harvalukuisena myös saariston heinäisillä luodoilla, usein loppukolonioiden läheisyydessä. Lapasorsan pesimäkannan vuotuisten vaihteluiden tiedetään olevan suuria, ja mm. talven sääolojen ja metsästyksen on arvioitu vaikuttavan pesivien parien määrään. 1990-luvun lopulla maamme lapasorsakannaksi arvioitiin noin 11 000 paria, ja sen jälkeen ei ole ollut viitteitä selvistä kannanmuutoksista. Lapasorsaa on havaittu Oukkulanlahden-Aitsaarenrauman ja Halkkoaukon alueella (Laji.fi 2024). Lapasorsa on sekä pesivä että levähtävä laji Oukkulanlahden Natura-alueella.

Heinätavi (*Spatula querquedula*, VU)

Heinätavi on rehevien lintujärvien ja kaikkein runsaskasvustoisimpien rannikon lahtien harvalukuinen pesimälaji, jonka levinneisyys maassamme keskittyy Etelä- ja Keski-Suomeen. Laji on pesimäympäristönsä suhteen vaateliias, ja se suosii korte- ja tulvaniittyarantoja. Heinätavi on taantunut laji, mutta vuoden 2019 uhanalaisuusarvioinnissa lajin luokitus oli hiukan parantunut ja laji määritettiin vaarantuneeksi, kun vuoden 2015 eliölajien uhanalaisuusarvioinnissa se oli määritetty erittäin uhanalaiseksi. Uhanalaisuuden syyksi arvellaan mm. elinympäristön muutosta ja metsästystä Suomen ulkopuolella. Laji on myös Suomessa edelleen riistalaji kannan taantumisesta huolimatta. Heinätavia on havaittu Oukkulanlahden-Aitsaarenrauman ja Halkkoaukon alueella (Laji.fi 2024). Heinätavi on sekä pesivä että levähtävä laji Oukkulanlahden Natura-alueella.

Harmaasorsa (*Mareca strepera*)

Harmaasorsa esiintyy Suomessa levinneisyysalueensa pohjoisrajoilla ja on meillä harvalukuinen mutta elinvoimaiseksi luokiteltu pesimälaji. Laji suosii pesimäympäristönään reheviä järviä sekä rannikon lahtia, lisäksi myös tarpeeksi suojaisia ja reheviä poukamia saaristossa. Nykyinen kanta on 500–1 000 paria. Harmaasorsaa on havaittu Oukkulanlahden-Aitsaarenrauman alueella (Laji.fi 2024). Laji on alueella levähtävä.

Harmaahaikara (*Ardea cinerea*)

Suomessa levinneisyytensä pohjoisrajoilla esiintyvä harmaahaikara kuuluu linnustomme uudistulokkaisuun, sillä lajin ensipesinnät varmistettiin vasta 1920-luvulla. Laji säilyi hyvin harvalukuisena pesijänä aina 1980-luvulle asti, ja vielä 1990-luvullakin kannanarvio oli noin sata pesivää paria. Tällä hetkellä parimäärä on jo 1000–1 500. Harmaahaikarat pesivät maassamme pääasiassa rannikkoseuduilla, vaikka viime vuosina laji on levittäytynyt myös sisämaahan. Harmaahaikaran pesä on huolimattomasti rakennettu suuri risupesä. Pesäpuuna tavallisimmin kuusi tai mänty. Sijaitsee puun latvaosassa ja saattaa olla käytössä vuosikausia. Ravinnonhankinnassa haikarat käyvät ruokaisilla lahdilla, monesti parhailla lintuvesillä. Halkkoaukon pohjukka on havaittu harmaahaikaran suosimaksi ruokailupaikaksi. Muutama yksilö on havaittu Rukanaukolla ja yöpymispaikkana Iso-Virtukan saari on ollut suosittu (Matikainen & Lievonen 2001). Hakulin saarella on lisäksi havaittu harmaahaikarayhdyskunta. Vuoden 2019 uhanalaistarkastelussa harmaahaikara luokiteltiin elinvoimaiseksi lajiksi. Harmaahaikaraa on havaittu alueella Hevonkenkän, Oukkulanlahti – Aitsaarenrauman sekä Halkkoaukon alueella Kaidanpään lintutornista (Laji.fi 2024). Tietolomakkeessa harmaahaikara on esitetty alueella levähtävänä, ei pesivänä.

Punasotka (*Aythya ferina*, CR)

Punasotkan pohjoisimmat pesimäalueet ovat Suomessa. Punasotka viihtyy parhaiten rehevillä järvillä, joissa on runsaasti kasvillisuutta, mutta myös tarpeeksi avointa vettä. Se tarvitsee syvyyttä ruokailuun sekä tarpeeksi tilaa lento-ohjelmalle. Havaintoja on Oukkulanlahden Natura-alueella tehty mm. Paavonkarin naurulokkikoloniasta sekä sen viereiseltä saarelta (Matikainen & Lievonen 2001). Vuoden 2019 uhanalaisuusluokituksessa laji on määritetty äärimmäisen uhanalaiseksi lajiksi, jolla on äärimmäisen suuri välitön uhka hävitä luonnosta. Vuoden 2015 uhanalaisuusluokituksessa punasotka oli erittäin uhanalainen, kun vuonna 2010 luokitus oli vaarantunut ja vuonna 2000 elinvoimainen. Punasotkaa on havaittu Oukkulanlahden-Aitsaarenrauman, Katvaluodon, Patakarin, Riutan ja Porhon alueella (Laji.fi 2024). Punasotka on sekä pesivä että levähtävä laji Oukkulanlahden Natura-alueella.

Tukkasotka (*Aythya fuligula*, EN)

Euraasian alueen pohjoinen laji tukkasotka asuttaa hyvin monenlaisia vesistöjä sisämaan järvistä ulkosaaristoon. Sitä tavataan koko Suomessa; etelässä se suosii reheviä vesistöjä. Oukkulanlahdella tukkasotkia pesi vuonna 2012 ainakin Karhunkarilla, josta havaittiin 20.6. poikue ja 6-munainen pesä (Environ 2012). 2001 havaittiin pesivien parien viihtyvän Paavonkarin naurulokikoloniasa (Matikainen & Lievonen 2001). Tukkasotkaa on havaittu useassa paikassa kaava-alueella mm. Oukkulanlahden-Aitsaarenrauman alueella, Helmussaaren, Katvaluodon ja Paavonkarin alueella (Laji.fi 2024). Tukkasotka on sekä pesivä että levähtävä laji Oukkulanlahden Natura-alueella.

Tukkasotkan pesimäkannassa on suuria vuosivälisiä vaihteluja, joita saavat aikaan ennen kaikkea talven sääolot. Ankarina talvina Itämeren eteläosissa talvehtivan kannan keskuudessa kuolleisuus nousee, mutta kantojen on havaittu elyvän yleensä nopeasti. Tukkasotkan nostaminen erittäin uhanalaiseksi lajiksi vuoden 2015 uhanalaisuusarvioinnissa luo painetta lajin riistalintustatuksen uudelleenarvioinnille. Laji oli edelleen vuonna 2019 määritetty erittäin uhanalaiseksi lajiksi. Laji on Suomen kansainvälinen vastuulaji.

Lapasotka (*Aythya marila*, EN)

Lapasotka on maassamme erittäin harvalukuinen pesimälaji. Lapasotkakannan jyrkkä taantuma alkoi 1970-luvulla. Taantumun syiksi on epäilty ainakin metsästystä ja öljytuhoja/ympäristömyrkyjä. Suomessa lapasotka rauhoitettiin metsästykseltä v. 1993, mutta on todennäköistä, että lapasotkia yhä ammutaan epähuomiossa, koska laji on hyvin samannäköinen kuin tukkasotka. Lajin uhanalaisuusluokitus (EN) perustuu kannan jatkuneeseen ja kiihtyneeseen hupenemiseen. 1990-lopulla maamme lapasotkakannaksi arvioitiin n. 900 paria. Nykykannaksi on arvioitu 400-600 paria. Lapasotkaa on havaittu Oukkulanlahden-Aitsaarenrauman, Lammaskaren ja Purjenmitan alueella (Laji.fi 2024).

Pyy (*Bonasa bonasia*, VU)

Pyy on Suomessa yleinen pesimälaji, jonka uhanalaisuusstatus oli vuoden 2019 uhanalaisuusarviossa määritetty vaarantuneeksi, kun aiempina vuosina se on määritetty elinvoimaiseksi. Laji suosii kuusta kasvavia metsiä, ja sen levinneisyysalue noudattelee Suomessa kuusen levinneisyyttä. Pyy on taantunut viimeisten vuosikymmenten aikana. Silti pesimäkannan on arvioitu pienentyneen noin 60 %:a 1960-luvun lopulta 1990-luvun alkuun. Kannan taantumisen on arveltu johtuvan metsärakenteen muutoksista sekä mahdollisesti metsästyksestä. 1990-luvulta lähtien kanta on ollut pitkälti vakaa, ja lajin yli puolen miljoonan parin pesimäkanta on luokiteltu Suomessa elinvoimaiseksi. Pyy on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji. Pyytä on havaittu alueella Oukkulanlahden-Aitsaarenrauman alueella sekä Ohensaaressa (Laji.fi 2024).

Kaulushaikara (*Botaurus stellaris*)

Suurten ruovikoiden asukki kaulushaikara pesii maassamme euraasialaisen levinneisyysalueensa pohjoisrajoilla. Pesimäympäristön valinnassa kaulushaikara on vaateliias: vain suuret, korkeat ruovikot kelpaavat. Oukkulanlahden Natura-alue on yksi Suomen parhaista kaulushaikarakeskitymistä, ja vuonna 2014 alueelta löytyi 18 reviiriä (Kempainen 2014). Reviireitä on löytynyt mm. Oukkulanlahden itärannan hoitoniityn itäpuolelta, Hevonkengän luoteisrannalta ja Hevonkengän poukaman eteläpäästä (Environ 2012). Suomessa arvioidaan pesivän 1 000–1 500 kaulushaikaraparia, ja vuoden 2015 uhanalaistarkastelussa laji luokiteltiin elinvoimaiseksi. Kaulushaikara on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji. Kaulushaikaraa on havaittu alueella Oukkulanlahden-Aitsaarenrauman alueella ja Purjenmitan edustalla (Laji.fi 2024).

Huuhkaja (*Bubo bubo*, EN)

Huuhkajan pesimäkanta on Suomessa tihein etelässä ja lounaassa. Huuhkajan pesän voi löytää kalliojyrkänteeltä, valoisalta mäntykankaalta, hakkuuaukealta tai vaikkapa sorakuopan lähistöltä. Vain muutama vuosikymmen sitten huuhkaja oli erittäin arka takamaiden lintu. Pitkään jatkuneen vainon päätyttyä ja toisaalta kaatopaikkojen runsaan rottaravinnon turvin se on vähitellen sopeutunut pesimään hyvin lähellä ihmisasutusta. Huuhkaja runsastui reilun prosentin vuosii-

vauhdilla vuoteen 1994 saakka, mutta alkoi sen jälkeen äkisti taantua noin 4 % vuodessa. Aivan viime vuosina taantumisen on ilmeisesti pysähtynyt, mutta huuhkajan luokitus vuoden 2010 uhanalaistarkastelussa muutettiin elinvoimaisesta silmälläpidettäväksi ja vuonna 2015 edelleen erittäin uhanalaiseksi, jolloin Suomen kannaksi arvioitiin 1500 yksilöä. Lajin status oli myös vuonna 2019 edelleen erittäin uhanalainen. Huuhkajaa on havaittu Natura-alueella esim. Monnoisten kallioalueella Oukkulanlahden itäpuolella (Environ 2012, Laji.fi 2024). Huuhkaja on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji ja Suomen kansainvälinen vastuulaji.

Ruskosuohaukka (*Circus aeruginosus*)

Ruskosuohaukka on levittäytynyt Suomeen vasta viimeksi kuluneen sadan vuoden aikana. Ruskosuohaukka pesii rehevien lintujärvien, jokisuistojen ja merenlahtien ruovikoissa. Ruskosuohaukka on levinneisyydeltään eteläiseen Suomeen painottunut lintuvesien laji, jonka levittäytyminen Suomessa uusille pesintäpaikoille on viimeisten vuosikymmenien aikana ollut voimakasta. Se pesii laajoissa järviruokokasvustoissa ja on herkkä ihmisen häirinnälle. Ruskosuohaukka ei pesi suurten taajamien tuntumassa, vaikka pesinnälle soveliaista ruovikkoaluetta olisi tarjolla. Ruskosuohaukka metsästää ravintonsa ruovikoista, rantaniityiltä ja pelloilta. Metsästyslennot voivat ulottua useiden kilometrien päähän pesäpaikalta. Vuoden 2019 uhanalaisuusarvioinnissa ruskosuohaukka luokiteltiin elinvoimaiseksi. Oukkulanlahdella tavattiin 2014 vain yksi pesivä pari, vaikka ruskosuohaukan niukkuus alueella ei johdu ainakaan sopivien pesäpaikkojen vähyydestä (Kempainen 2014). Lajille pesimäympäristöksi soveliaita laajoja ruovikoita on alueella runsaasti erityisesti Aitsaaren ympäristössä (Matikainen & Lievonon 2001). Laji on pesinyt alueella ainakin vuosina 1973,1974,1977,1980 ja 1982 (Saarinen 1983). Alueen runsas pienpetokanta tuhoaa luultavimmin suurimman osan pesueista. Yhtensä syynä lajin vähentymiseen etelärannikoilla saattaa olla laadukkaiden saalistusmaiden väheneminen rantaluhtien kasvaessa umpeen (Lammi & Väänänen 1997). Kesällä 2000 laji yritti tuloksetta pesiä alueella (Metsähallitus 2007). Ruskosuohaukkaa on havaittu Oukkulanlahden-Aitsaarenrauman alueella, Iso-Virtukan alueella sekä Monnoisessa (Laji.fi 2024). Ruskosuohaukka on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji.

Sinisuohaukka (*Circus cyaneus*, *VU*)

Sinisuohaukan levinneisyysalue kattaa lähes koko palearktisen alueen Atlantilta Tyynellemerelle asti. Suomessa sinisuohaukan tyypillisintä pesimäympäristöä ovat suoalueet, rannikon niityt ja hakkuuaukot. Sinisuohaukat syövät pääasiassa pikkunisäkkäitä, minkä vuoksi pesimäkanta vaihtelee vuosien välillä kulloisenkin myyrätalanteen mukaan. Petolintuseurannan mukaan laji on taantunut viime vuosikymmeninä. Tämän vuoksi sen luokitus muutettiin vuoden 2010 uhanalaisarvioinnissa silmälläpidettävästä vaarantuneeksi, ja vuonna vuoden 2019 arvioinnissa lajin määriteltiin vaarantuneeksi. Pesimäkannan kooksi on arvioitu alle 2 000 paria. Sinisuohaukkaa on havaittu Luodonmaalla sekä Paavonkarin edustalla (Laji.fi 2024). Laji on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji.

Niittysuohaukka (*Circus pygargus*, *CR*)

Niittysuohaukka esiintyy Suomessa aivan levinneisyytensä pohjoisrajoilla pesimäkannan ollessa korkeintaan kymmenen paria. Niittysuohaukka pesii tyypillisimmin rehevien kosteikkojen liepeillä ruovikossa tai kosteilla niityillä. Pesimähavaintoja on tehty useita kymmeniä, ja ne keskittyvät merenrannikon läheisyyteen. Havaintomäärät ovat olleet pienoisessa kasvussa 1970-luvulta lähtien, mutta pesimälajina niittysuohaukka ei ole runsastunut voimakkaasti. Niittysuohaukan on havaittu pesivän Rukanaukon laidunniityn tuntumassa ja Oukkulanlahden ja Aitsaarenrauman ruovikoiden tuntumassa (Laji.fi 2024). Vuoden 2019 uhanalaisuusarvioinnissa laji oli arvioitu äärimmäisen uhanalaiseksi lajiksi. Laji on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji.

Ruisräökkä (*Crex crex*)

Ruisräökkien reviirimäärä vaihtelee huomattavasti vuosien välillä. Lämpiminä keväinä ja kesinä, etenkin jos kaakkoisvirtaukset vallitsevat, ruisräökkä tulee Suomeen enemmän kuin kylminä keväinä. Kanta on viime vuosina hiljalleen kasvanut, mutta yksilömäärät ovat edelleen selvästi pienempiä kuin 1900-luvun alussa. Ruisräökkä on miltei koko levinneisyysalueellaan kärsinyt maatalouden tehostumisesta, pienpetokannan lisääntymisestä ja metsästyksestä muuttomatkojen varrella. Viime vuosikymmenen runsastumisen vuoksi laji kuitenkin siirrettiin vuoden 2010 uhan-

alaisarviointissa silmälläpidettävien luokasta elinvoimaisiin, jossa se oli edelleen vuonna 2019. Havaintoja lajista on tehty Hirvijoen varren niityillä ja Oukkulanlahden pelloilla (Laji.fi 2024). Laji on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji.

Laulujoutsen (*Cygnus cygnus*)

Laulujoutsen pesii soilla sekä monenlaisilla vesistöillä, kunhan niissä on tarpeeksi suojaavaa kasvillisuutta ja rehevyyttä. Laji on ennen kaikkea sisämaavesien lintu, mutta joutsenia pesii jonkin verran myös rannikkoseutujen ja saariston suojaisissa merenlahdissa. Pesimäkanta on kasvanut hurjaa vauhtia, ja laji on levittäytynyt maan pohjoisosista etelämmäksi. Suomen pesimäkanta lienee tällä hetkellä 5 000-7 000 paria, kun vielä 1990-luvun alussa kannanarvio oli 1 500 paria. Laulujoutsen on luokiteltu elinvoimaiseksi. Laulujoutsenta on havaittu Oukkulanlahden-Aitsaarenrauman, Helmussaaren, Papinluodon ja Paavonkarin edustalla (Laji.fi 2024). Laulujoutsen on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji ja Suomen kansainvälinen vastuulaji.

Palokärki (*Dryocopus martius*)

Palokärki esiintyy Suomessa lähes koko maassa. Palokärki suosii männiköitä ja sekametsiä. Ravintoa laji löytää voimakasta nokkaansa hyväksikäyttäen niin elävistä puista kuin keloista ja lahokannoista sekä muurahaispesistä. Palokärjen pesimäkanta maassamme taantui 1900-luvun alkupuolen ja 1970–80-lukujen välillä huomattavasti. Taantumaa on selitetty vanhojen metsien vähenemisellä metsätalouden tehostumisen myötä. Sitten palokärki on runsastunut. Kannan kooksi arvioidaan 30 000–50 000 pesivää paria. Runsastumista ovat saattaneet edesauttaa lajin sopeutuminen pesimään lähempänä ihmisasutusta ja leutojen vähälumisten talvien yleistyminen. Oukkulanlahdella havaintoja on tehty Oukkulanlahden länsireunasta, Aisaaresta, Kaidanpäältä ja Rukanaukolta (Laji.fi 2024). Palokärki on luokiteltu elinvoimaiseksi lajiksi. Laji on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji.

Peltosirkku (*Emberiza hortulana*, CR)

Peltosirkku on mantereisen, paahtaisen ilmaston laji. Niin Suomessa kuin muuallakin Eurooppaa peltosirkku on voimakkaasti taantunut maatalousympäristön laji, jonka supistuva levinneisyysalue keskittyy Suomessa nykyään maan eteläisimpiin osiin ja länsirannikon peltoalueille. Peltoympäristössä laji tarvitsee ensinnäkin avointa peltoaukeaa ja toisekseen laulupaikkoja, kuten esim. pelto-ojien varsilla tai peltosaarekkeissa kasvavia puita ja pensaita tai latoja ja muita rakennuksia. Laulupaikkojen häviämisen, esimerkiksi salaojituksen tai saarekkeiden raivaamisen myötä, on osoitettu johtavan lauluryhmien häviämiseen ja sitä myötä kokonaisten paikallispopulaatioiden häviämiseen. Pesän peltosirkku tekee usein kesantopeltoon tai muuhun pidemmän kasvillisuuden peltoon. Lajille on tärkeää, että ympäristössä on monenlaisia viljelykasveja. Oukkulanlahden ympäristössä lajin on havaittu pesivän Natura-aluetta reunustavilla viljapelloilla (Laji.fi 2024). Peltosirkku on määritelty äärimmäisen uhanalaiseksi ja sen tila on erittäin huono. Mikäli taantuma jatkuu entisellä tahdilla, on vaarana, että laji häviää kokonaan linnustostamme parin seuraavan vuosikymmenen aikana. Laji on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji.

Nuolihaukka (*Falco subbuteo*)

Nuolihaukan levinneisyys ulottuu Länsi-Euroopasta Aasian kautta Tynnelmerelle saakka. Suomessa kanta on tihein etelässä ja etenkin kaakossa vesistöjen läheisyydessä. Tavallisimmin nuolihaukan pesän voi löytää järven rantametsästä tai saaresta, mutta niitä voi löytää myös soiden liepeiltä. Petolintuseurannan mukaan Suomen nuolihaukkakanta on ollut lievässä kasvussa. Tuorein kannanarvio vuodelta 2010 on noin 3 000 paria. Kanta arvioitiin vuonna 2015 elinvoimaiseksi ja se oli myös arvioitu elinvoimaiseksi vuonna 2019. Aitsaarenrauman päällä on tehty havaintoja saalistelevista nuolihaukoista, joiden pesät todennäköisesti kuitenkin sijaitsevat selviytysalueen ulkopuolella (Environ 2012, (Laji.fi 2024). Nuolihaukasta on havaintoja Taipaleen peltoalueelta. (Laji.fi 2022).

Heinäkurppa (*Gallinago media*, CR)

Heinäkurppa on vielä 1800-luvulla ollut yleinen pesimälintu Suomessa. Metsästyksen ja tunteuttomiksi jääneiden muiden syiden takia laji kuitenkin taantui voimakkaasti koko Euroopassa.

Suomen pesimäkanta on nykyään tiettävästi vain muutamia pareja. Se luokitellaankin äärimmäisen uhanalaiseksi. Heinäkurpasta on havaintoja Oukkulanlahden-Aitsaarenrauman alueelta (Laji.fi 2024). Laji on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji.

Kurki (*Grus grus*)

Kurkikanta on ollut koko viime vuosikymmenen voimakkaassa kasvussa. Vuonna 2015 kurkia laskettiin olevan 79 000 yksilöä. Kurkipopulaatio on arvioitu elinvoimaiseksi jo kymmenen vuoden ajan. Suot ja rehevien lintujärvien rantaluhdat ovat kurjen perinteistä pesimäympäristöä. Kannan kasvaessa pesiä on alkanut löytyä monenlaisista pienistä kosteikoista, jopa hakkuuaukeilta. Oukkulanlahdella kurjen reviiireitä on havaittu länsirannalla Karhun luodon kohdalla sekä koillisrannan hoitoniityllä, jossa nähtiin myös yksi poikanen (Environ 2012, Laji.fi 2024). Kurki on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji.

Merikotka (*Haliaeetus albicilla*)

Merikotka on Suomen suurin petolintu. Pitkäjänteinen suojelutyö on pelastanut sen Suomessa sukupuuton partaalta. Merikotkien uhanalaisuuden syyt ovat kovin perinteisiä: ensin vainottiin ja sitten tulivat ympäristömyrkyt. Merikotka pesii Suomessa lähinnä rannikkoalueilla ja saaristoissa. Viime vuosina merikotkia on alkanut pesiä myös sisämaassa. Merikotka on arvioitu vaarantuneeksi vuoden 2000 ja 2015 uhanalaisuusarvioinneissa, mutta vuonna 2019 lajin tila määritettiin elinvoimaiseksi runsastuneen kannan ansiosta. Merikotkan kannaksi Suomessa arvioidaan 958 yksilöä. Oukkulanlahden Natura-alueella on tehty useita havaintoja merikotkista ainakin Hevonkengän itärannalla, Harjulan niemen pohjoisrannalla ja Veräjänkorvalla (ELY-keskus 2012). Merikotka saalistaa alueella säännöllisesti (Metsähallitus 2007). Sopivia, joskin jonkin verran rauhattomia pesäpaikkoja löytyy ainakin Aitsaaresta ja mantereen puolen metsistä (Matikainen & Lievonen 2001).

Pikkulepinkäinen (*Lanius collurio*)

Pikkulepinkäinen pesii Suomen eteläpuoliskossa. Se tarvitsee reviirollaan avointa maastoa ja tähytyspaikkoja saalistusta varten. Tyypillistä ympäristöä ovat mm. katajikkoniityt, pusikkoi-set/risukkoiset hakkuuaukot, pusikoituvat vanhat pellot ja muut puoliavoimet ympäristöt. Pikkulepinkäisiä pesii myös merensaaristossa rantaniityillä ja katajikoissa. Maassamme pesivien pikkulepinkäisten määrissä esiintyy suuria vuosienvälisiä vaihteluja. Nykyinen kannanarvio noudattelee 1990-luvun loppupuolen arviota 50 000–80 000 paria. Vuonna 2001 havaittiin Oukkulanlahdella 8 pesivää paria ruovikoita reunustavalla pensaikkovyöhykkeellä. Pikkulepinkäistä on havaittu myös kaava-alueen eteläosassa (Laji.fi 2024). Pikkulepinkäinen on luokiteltu elinvoimaiseksi. Laji on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji.

Pikkulokki (*Larus minutus*, RT)

Pikkulokki on melko yleinen pesimälaji etenkin Keski-Suomessa ja Etelä-Lapissa rehevähköillä järvillä, mutta Lounais-Suomessa kanta on hyvin harva. Laji on pesimäpaikkojen suhteen varsin ailahteleva, ja yhdyskunnat voivat siirtyä paikasta toiseen peräkkäisten vuosien välillä. Pikkulokin pesimäkanta on kasvanut Suomessa huomattavasti lajin levittyä maahan kaakosta 1900-luvun aikana. Mahdollisesta viimeaikaisesta taantumasta huolimatta laji oli huomattavasti runsaampi 2000-luvun lopulla kuin vielä 20–30 vuotta sitten, ja se onkin luokiteltu elinvoimaiseksi. Oukkulanlahdella pikkulokkipareja on havaittu ainakin Paavonkarin eteläpuolella naurulokkiyhdyskunnassa (Environ 2012, Laji.fi 2024). Pikkulokki on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji ja Suomen erityisvastuulaji ja Suomen kansainvälinen vastuulaji.

Naurulokki (*Larus ridibundus*, VU)

Naurulokkia tavataan pesivänä rehevillä järvillä sekä merenlahdilla, että paikoin myös saaristossa. Laji pesii yleensä yhdyskunnissa, joissa voi olla muutamista pareista jopa muutamiin tuhansiin pariin. Yhdyskuntien keskikoko on kuitenkin reilu sata paria. Naurulokki on kosteikkojen avainlaji, jonka yhdyskunnat antavat vesilintujen pesille ja poikasille suojaa. Naurulokki on pesinyt alueella ainakin 1970-luvulta lähtien ja Halkkoaukolla sijaitseva Paavonkarin pesimäkolonian koko on vaihdellut jonkin verran. Yksittäisiä naurulokkeja on aiemmin pesinyt myös Hirvijoen

suulla. (Matikainen & Lievonen 2001). Vuonna 2012 Paavonkarin-Leppäsen alueen parimääräksi saatiin 491, ja lajia havaittiin myös Karhunkarilla ja Rukanaukon alueella. Naurulokkia on havaittu myös Natura-alueen ulkopuolella (Environ 2012, (Laji.fi 2024)). Vuoden 2019 uhanalaisuusarvioinnissa laji on määritetty vaarantuneeksi lajiksi.

Uivelo (*Mergus albellus*)

Uivelo suosii matalia runsaan kasvillisuuden järviä, mutta viihtyy myös karummilla järvillä, jokisuvannoissa ja suoallikoissa. Uivelo pesii koloon, minkä tähden reviiiriltä täytyy löytyä puunkolo tai uuttu. Paikoilla, joissa pesäkolot ovat vähissä, uivelot voivat pesiä samaan koloon telkän kanssa. 1980-luvun lopulla maamme uivelokannan kooksi arvioitiin 1 500–2 000 pesivää paria. Nykyinen pesimäkanta lienee 2 000–3 000 paria. Vuoden 2019 uhanalaisuusarvioinnissa laji määriteltiin elinvoimaiseksi. Oukkulanlahden Natura-alueella uivelo on havaittu mm. Halkkoaukon lintutornista, Hevonkengän itärannan kärjestä, Kaidanpään lintutornista ja Rukanaukolta Harjulan niemen pohjoisrannalta (Environ 2012, (Laji.fi 2024)). Laji on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji ja Suomen kansainvälinen vastuulaji.

Keltavästäräkki (*Motacilla flava*,)

Suomen eteläosien keltavästäräkit pesivät enimmäkseen pelloilla sekä rantaniityillä. Pelloilla lajia vetävät puoleensa avo-ojat, laitumet ja heinäpellot sekä niityt. Eteläisen Suomen keltavästäräkikanta pysyi jotakuinkin vakaana 1980-luvulle saakka, jolloin kanta alkoi taantua, kun tehomaatalous ja siihen liittyvä karjatilojen voimakas väheneminen heikensi lajin pesimä- ja ruokailuympäristöjä. Soiden ojitus ja turvetuotanto ovat vähentäneet lajille soveltuvan pesimäympäristön määrää. Aiemmin yleinen niittyjen asukki on tulkittava jo vähälukuiseksi pesimälajiksi.

Vuoden 2015 uhanalaisuusarvioinnissa laji määriteltiin silmälläpidettäväksi yksilömäärän ollessa 1,1 miljoonaa. Vuoden 2019 uhanalaisuusarvioinnissa laji on määritetty elinvoimaiseksi. Oukkulanlahden ja Rukanaukon alueella on useita laiduntamalla avoimena pidettyjä niittyalueita, joilla keltavästäräkin on havaittu pesivän, mutta laji on vähentynyt selvästi 1980-luvun alkuvuosien jälkeen (Environ 2012, (Laji.fi 2024)). Vuonna 1984 Oukkulanlahden ja Halkkoaukon alueella pesi 23 keltavästäräkkiparia, kun 2001 alueelta löytyi vain kolme paria (Matikainen & Lievonen 2001). Keltavästäräkkiä on havaittu Oukkulanlahden-Aitsaarenrauman alueella (Laji.fi 2024).

Sääksi (*Pandion haliaetus*)

Kalasääksi on levittäytynyt lähes koko maapallolle. Suomessakin se pesii koko maassa etelärannikolta pohjoisimpaan Lappiin saakka, kaikkialla missä vain on sopivia kalavesiä ja pesäpaikkoja tarjolla. Merkittävä osa sääksistä pesii soilla, mutta tyyppillisiä pesimäympäristöjä ovat myös kallioidet metsäalueet ja vesistöjen rannat ja saaret. Viime vuodet sääksikanta on pysynyt vakaana. Yksilömäärä on noin 1300. Vuoden 2019 uhanalaistarkastelussa sääksi luokiteltiin elinvoimaiseksi. Havaittu mm. Halkkoaukon lintutornista (Laji.fi 2024). Laji on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji.

Suokukko (*Calidris pugnax*, CR)

Suokukko on pohjoisten avosoiden ja rantaniittyjen lintu. Suomen pesimäkanta on 5 000–8 000 paria. Viime vuosikymmeninä suokukko on rajusti vähentynyt Euroopassa myös muualla kuin Suomessa (yli 85 % 30 vuodessa). Vuoden 2019 uhanalaistarkastelussa lajin luokitus on erittäin uhanalainen. Viimeisin Oukkulanlahden pesimähavainto suokukosta on vuodelta 1983, mutta muuttolintuna sitä on havaittu alueella säännöllisesti keväisin ja syksyisin. Suokukkoa on havaittu Oukkulanlahden-Aitsaarenrauman alueella (Laji.fi 2024). Laji on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji.

Harmaapäätikka (*Picus canus*)

Harmaapäätikan levinneisyys keskittyy Suomessa tammimetsävyöhykkeelle etelässä ja lounaasai. Mieluisinta ympäristöä ovat lehtomaiset seka- ja lehtimetsät, mutta harmaapäätikka pesii myös havumetsäalueiden lehtipuulaikuissa, useimmiten haavikoissa. 1990-luvun lopulla maamme harmaapäätikkakannaksi arvioitiin noin 2 000 pesivää paria. Nykypäivänä parimäärä

on kasvanut 3 000–4 000 pariin, ja kanta on luokiteltu elinvoimaiseksi. Havaintoja on tehty Ruohosenmaalla ja Oukkulanlahdella. Aitsaarenrauman pohjoispuolisen pengertien varrelta tavattiin harmaapäätikka sähkötolpasta. Laskenta-alueella ei ole harmaapäätikalle pesimäpaikaksi sopivaa metsää, joten pesimäalue on todennäköisesti Natura-alueen ulkopuolella. (Environ 2012). Laji on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji.

Mustakurkku-uikku (*Podiceps auritus*, EN)

Mustakurkku-uikku on pienten runsaskasvustoisten järvien, lampareiden ja merenlahtien asukki, jonka levinneisyys keskittyy eteläiseen Suomeen ja länsirannikolle. Muiden uikkujen tapaan se rakentaa kelluvan pesän vesikasvien varaan. Mustakurkku-uikku pesii usein löyhissä yhdyskunnissa mutta myös yksittäisparit ovat yleisiä. Vähälukuinen, mutta ilmeisesti vuosittainen pesimälintu Oukkulanlahdella (Matikainen & Lievonen 2001). Lajin on havaittu pesivän Paavonkarin naurolukkolonion suojissa.

Mustakurkku-uikun pesimäkannan koko on pienentynyt viime vuosina. Vuoden 2015 arvio on 3000-6600 yksilöä. Laji on luokiteltu vuoden 2019 arvioinnissa erittäin uhanalaiseksi. Uhanalaisuuden syiksi ja tulevaisuuden uhkatekijöiksi on arveltu pesimä- sekä talvehtimis- ja muuttoalueilla tapahtuneita ympäristömuutoksia ja muiden lajien, kuten rehevöitymisen myötä kasvaneen särkikalakantojen, aiheuttama kilpailu. Laji on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji.

Räyskä (*Hydroprogne caspia*)

Räyskä on merensaariston elinvoimainen pesimälaji, jota pesii kaikilla merialueilla. Suomen nykykanta on noin 850 paria, joka on huomattava osa koko Itämeren alueen noin 2000 parin kannasta. Räyskä pesii niin yksittäispareina kuin myös yhdyskuntina. Rauhallisissa olosuhteissa laji suosii yhdyskuntapesimistä, ja suurimmissa yhdyskunnissa on Suomessakin todettu olevan jopa yli 150 paria. Räyskä on herkkä laji vaihtamaan pesimäpaikkaa, ja häirintä voi johtaa nopeasti suurtenkin yhdyskuntien pirstoutumisen pienempiin yksiköihin. Räyskää on havaittu Oukkulanlahden-Aitsaarenrauman alueella. Laji on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji.

Kalatiira (*Sterna hirundo*)

Kalatiira on Suomessa sisämaan järvien sekä meren sisäsaariston asukki. Kalatiirakanta romahti 1900-luvun jälkipuoliskolle tulvaessa eikä ole kunnolla toipunut sen jälkeen. Kanta on kasvanut saaristolintuseurannan mukaan Suomenlahdella 1986–2006 noin kolminkertaisesti, mutta toisaalta Pohjanlahdella on tapahtunut pientä taantumista. Suomessa pesii suuruusluokkaa 50 000 paria kalatiiraja, joista noin 10 000 pesii meren saaristossa. Vuonna 2019 kalatiira on arvioitu elinvoimaiseksi lajiksi. Kalatiiraa on havaittu mm. Hakulin saaren eteläpuolisella luodolla kanadanhanhen seurassa (Matikainen & Lievonen 2001) ja Halkkoaukolla on tehty pesähavainto (Environ 2012). Kalatiira on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji sekä Suomen erityisvastuulaji.

Lapintiira (*Sterna paradisaea*)

Lapintiira on niin yleinen laji saaristossa, että pienet runsauden muutokset eivät näy levinneisyyden muutoksissa. Laji voi pesiä niin yksittäispareina kuin monisatapäisinä yhdyskuntina, joskin keskimääräiset yhdyskunnat ovat melko pieniä. Lapintiirakannat ovat pysyneet joko vakaana tai runsastuneet merialueilla 1900-luvun jälkipuoliskolla. Suomen pesimäkanta on noin 60 000–90 000 paria, joista valtaosa pesii merensaaristossa. Laji on määritelty elinvoimaiseksi. Lapintiiraa on havaittu mm. Pukkikareilla ja Paavonkarin-Leppäsen alueella (Environ 2012). Laji on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji.

Mustaviklo (*Tringa erythropus*, NT)

Suomen mustaviklopopulaatio on vuonna 2010 tehdyn arvioinnin mukaan pysynyt elinvoimaisena, mutta vuoden 2019 uhanalaisuusarvioinnissa laji on luokiteltu silmälläpidettäväksi. Mustaviklo kuuluu viime vuosikymmeninä taantuneiden lajien joukkoon. Laji on Suomen kansainvälinen vastuulaji. Mustavikloa on havaittu Oukkulanlahden-Aitsaarenrauman alueella.

Liro (*Tringa glareola*, NT/RT)

Liro on Suomen runsaslukuisin kahlaaja, ja sen pesimäkannaksi on arvioitu 300 000–450 000 paria. Kanta on tihein Keski- ja Pohjois-Suomessa. Vuoden 2019 uhanalaisarvioinnissa liro luokiteltiin silmälläpidettävien lajien joukkoon. Laji on linjalaskentojen perusteella taantunut noin kolmanneksen viimeisen 30 vuoden aikana. Oukkulanlahden Natura-alueella lirojen on havaittu kääntyvän laitumille, jos kahlaajille sopivia lieterantoja ei ole. Liroja esiintyy alueella säännöllisesti keväisin ja syksyisin. (Metsähallitus 2007). Lajia on havaittu Oukkulanlahden-Aitsaarenrauman alueella. Laji on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji ja Suomen kansainvälinen vastuulaji.

Punajalkaviklo (*Tringa totanus*, NT)

Punajalkaviklon levinneisyys kattaa koko Suomen rannikko- ja saaristovyöhykkeen Suomenlahden pohjukasta Perämeren perukkaan saakka. Suomessa on arvioitu pesivän noin 4 500–6 000 paria. Punajalkaviklo on vähentynyt mantereella tehtävien linja- ja pistelaskentojen perusteella noin 50 % 30 vuodessa, ja vuoden 2015 uhanalaisuusarvioinnissa se on määritelty vaarantuneeksi lajiksi. Vuoden 2019 uhanalaisuusarvioinnissa lajin tilanne oli parantunut ja laji on määritetty silmälläpidettäväksi. Punajalkaviklo on vähentynyt laji, joka pesii Rukanaukon pitkään laidunnetuilla rantaniityillä, Oukkulanlahdella ja Hirvijoen varressa. (Matikainen & Lievonen 2001). Lajia on havaittu myös Karhunkarilla ja Halkkoaukolla (Environ 2012). Matalakasvuisten rantaniittyjen häviämistä voidaan pitää syynä lajin taantumiseen alueella.

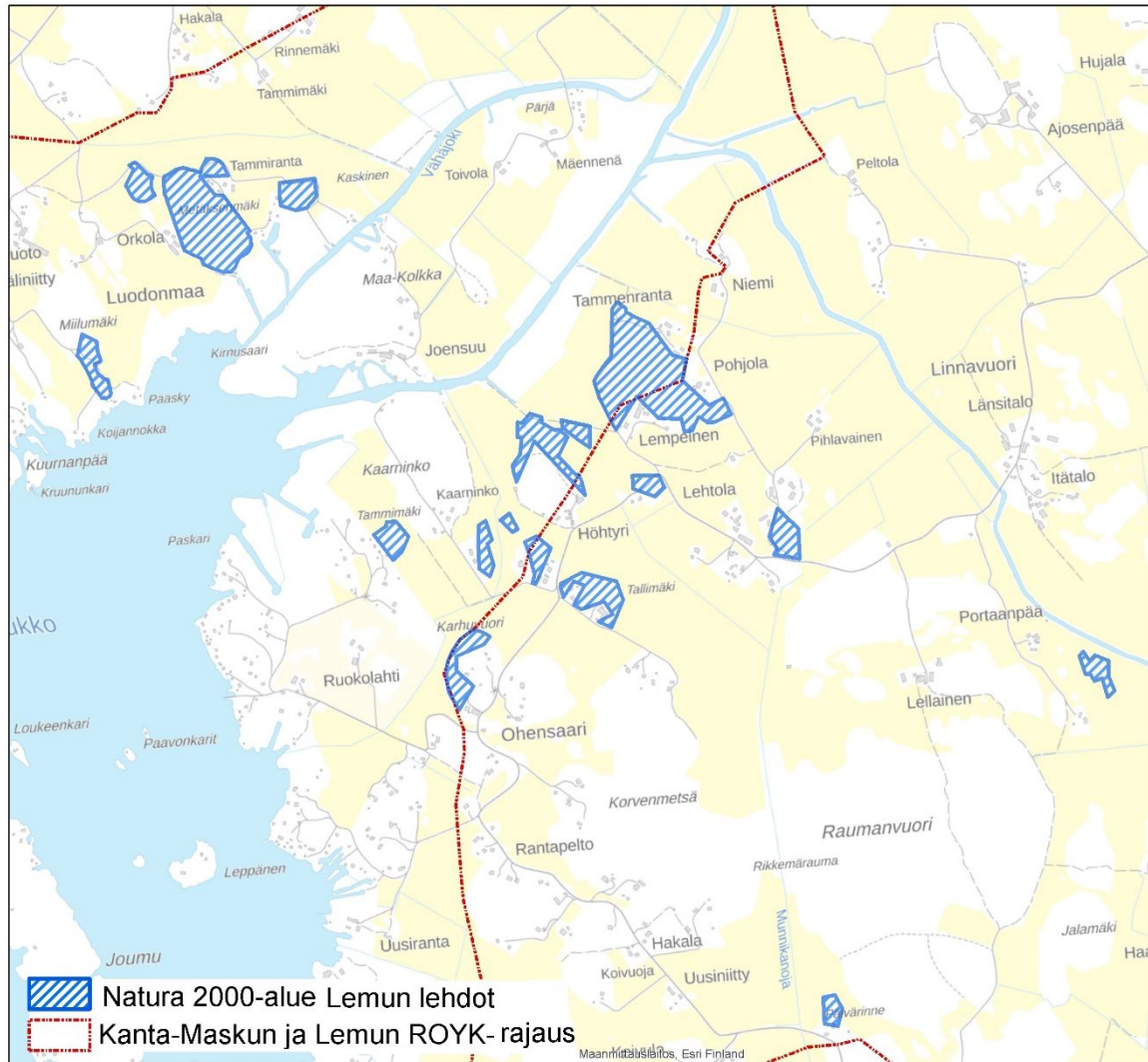
4.1.4 Muut tärkeät kasvi- ja eläinlajit

Naturatietolomake-ehdotuksessa (2016) on mainittu kaksi muuta tärkeää lajia: viitasammakko (*Rana arvalis*) sekä ripsisiippa (*Myotis natteri*). Viitasammakko on EU:n luontodirektiivin liitteen IV mukainen laji. Ripsisiippa on erittäin uhanalainen laji (EN) sekä EU:n luontodirektiivin liitteen IV mukainen laji. Lajit eivät ole suojeluperusteita, joten niihin kohdistuvia vaikutuksia ei ole tässä arvioinnissa arvioitu.

4.2 LEMUN LEHDOT (FI0200128)

4.2.1 Sijainti ja yleistiedot

Maskun ja entisen Lemun kunnan raja-alueelle sijoittuu Natura 2000 -verkostoon kuuluva Lemun lehdot (FI0200128, pinta-ala 26 ha, aluetyyppi SAC, erityisten suojelutoimien alue). Natura-alueeseen sisältyy yksityinen, samanniminen luonnonsuojelualue (YSA200630). Lehdot muodostuvat useammasta osa-alueesta muodostaen viljelysalueiden lomaan pieniä saarekkeitä. Kallioiset rinnemetsät ovat suureksi osaksi lehtoja, jalopuulehtoja tai tammea kasvavia kangasmetsiä. Metsät ovat pääosin sekametsiä, mutta joillakin kuvioilla jalopuut ovat vallitsevia. Lemun tammilehtosaarekkeilla kasvaa yli 1000 tammea, toistasataa lehmusta ja jonkin verran pähkinäpensasta. Lehtojen reunoilla ja kallioilla on havupuita. Maskun lehdossa on tammea, lehmusta ja koi-vua. Pensaskerroksessa on mm. pähkinäpensasta. Kohdealueella on Suomessa harvinaisia hemiboreaalisia jalopuuvaltaisia lehtoja. Alueella kasvaa Suomen suurimpiin kuuluva tammi. Seutu on maisemallisesti edustavaa.

Kuva 4-2. Lemun lehtojen sijoittuminen kaava-alueelle. Osa alueista sijoittuu kaava-alueen ulkopuolelle.

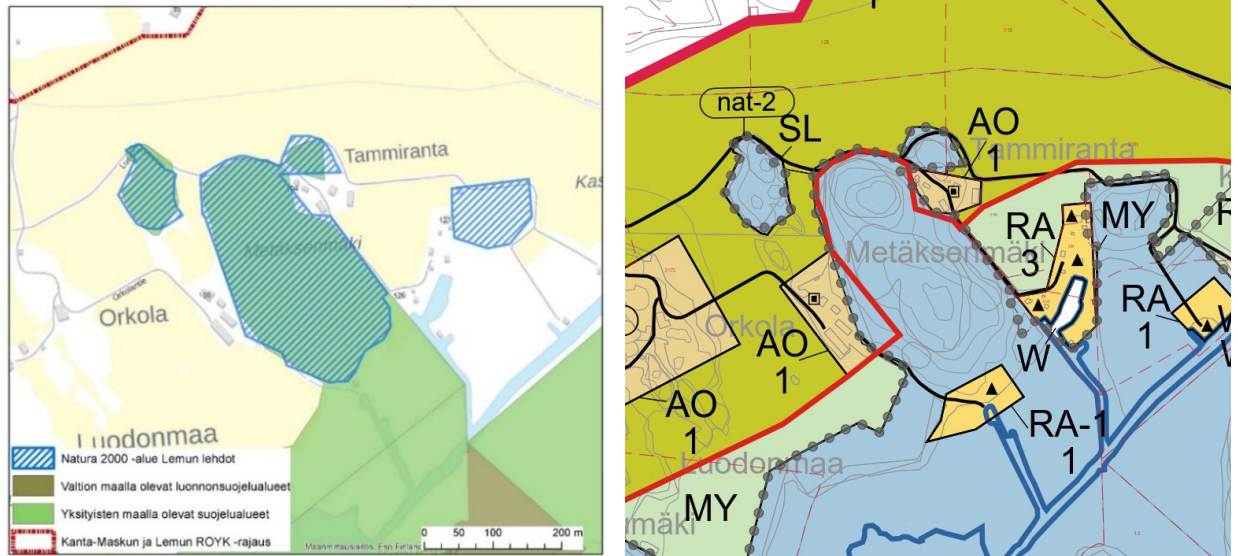
Lemun lehdossa on nähtävissä kolme eri lehtotyyppiä; tuoretta käenkaali-oravanmarjatyyppin lehtoa (OMaT, Oxalis-Maianthemum-tyyppi), runsasravinteista sinivuokko-käenkaalityypin tuoretta lehtoa (HeOT, Hepatica-Oxalis-tyyppi) ja kuivaa nuokkuhelmikkä-linnunhernetyypin lehtoa (MeLaT, Melica-Lathyrus-Iyyppi). (Lies-Niittymäki 2008).

Alueen suojelussa painotetaan sitä, että alueella vallitseva luontotyyppien tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys ja ohjaamalla käyttöä sekä toteuttamalla hoitotoimenpiteitä.

Luodonmaan tammimäet kuuluvat valtakunnalliseen lehtojensuojeluohjelmaan ja osin maakuntakaavan SL alueisiin. Luodonmaa on yksityinen suojelualue. Luodonmaan tammimäet ovat kolme Halkoaukon luoteispuolen pohjukassa sijaitsevaa peltoaukeiden välistä kalliosta tammilehtosaarekettä, joita luonnehtivat pyöreärinteiset avokalliot. Mäkien rinteillä ja välissä kasvavat tammimetsät ovat paikoin valoisia puistomaisia lehtoniittyjä ja kosteammissa kohdissa tiheitä viidakkoja sekä kivisimmillä paikoilla katajikkoja. Myös kalliokasvillisuus on rehevää. Alueella kasvaa yli 1000 tammea, toistasataa lehmusta ja jonkin verran pähkinää. Havupuuta on vain lehtojen reunoilla ja kalliolla. Vaateliaita aluskasvillisuuden lajeja ovat imikkä, kevätetikko, ukonputki ja mustakannonmarja. Linnustoon kuuluvat mm. kultarinta, leppälintu, metsäviklo, uuttukyyhky ja pikkutikka (SYKE 2013). Luodonmaan tammimäet sijoittuvat kokonaisuudessaan kaava-alueelle (Kuva 4-3).

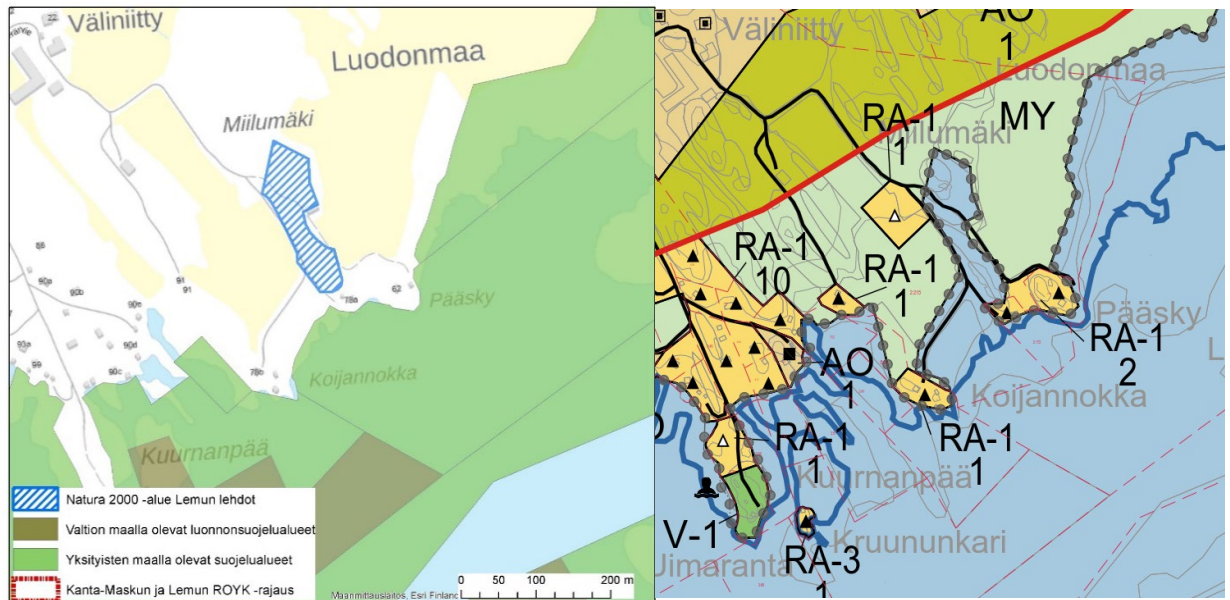
Alueen läheisyyteen sijoittuu olemassa olevaa rakennuskantaa. Alueella on ympärivuotista asutusta (Orkola). Tammirannan alueella on ympärivuotinen, rannan ulkopuolinen rakennus. Molem-

missä on kaavamerkintä AO. Natura-alueen ulkopuolelle, Oukkolanlahden Natura-alueen puolelle sijoittuu yksi olemassa oleva lomarakennus.

Kuva 4-3. Luodonmaan tammimäkien sijainti kaava-alueella.

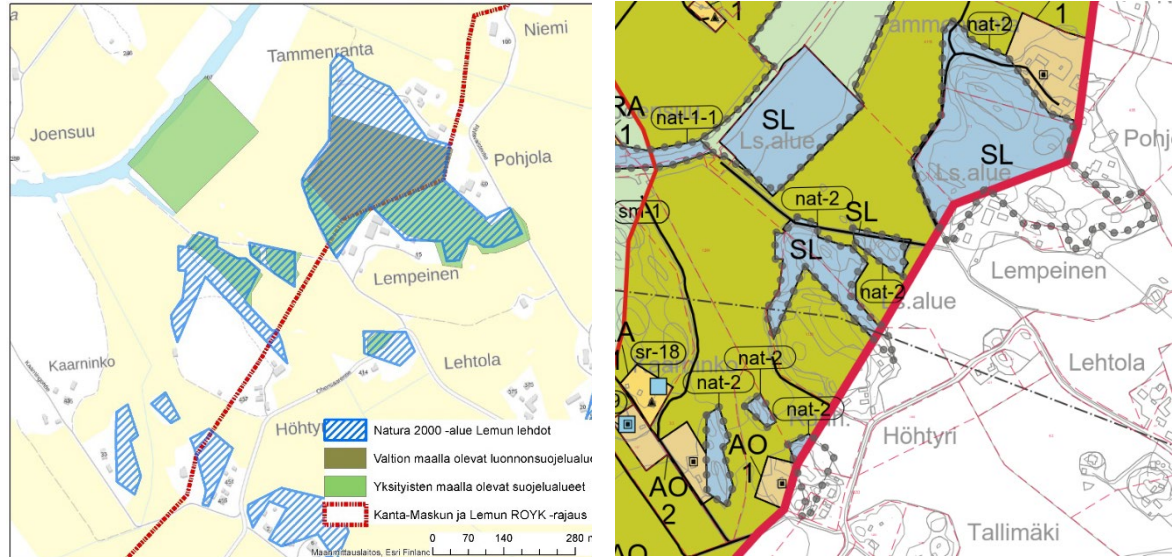
Miilumäen tammihaka on Halkoaukon pohjoisrannalla vanhoja kookkaita tammia kasvava entinen hakamaa. Keskiosan tammien lisäksi alueella kasvaa havupuustoa ja runsaasti lehtopensaita. Kasvillisuus on osin lehtomaista, kuten sinivuokko, kevätessikko, lehtonurmikka ja pystykiurunkannus, mutta paikoin niittykasveja on runsaammin. Huomionarvoisista lajeista esiintyy mäki-kauraa. Linnustoon kuuluvat mm. viherpeippo, vihervarpunen, punarinta, satakieli, pensaskerttu ja metsäviklo (SYKE 2013). Miilumäen tammihaka sijoittuu kokonaisuudessaan kaava-alueelle (Kuva 4-4).

Kuva 4-4. Miilumäen tammihakaan sijainti kaava-alueella.

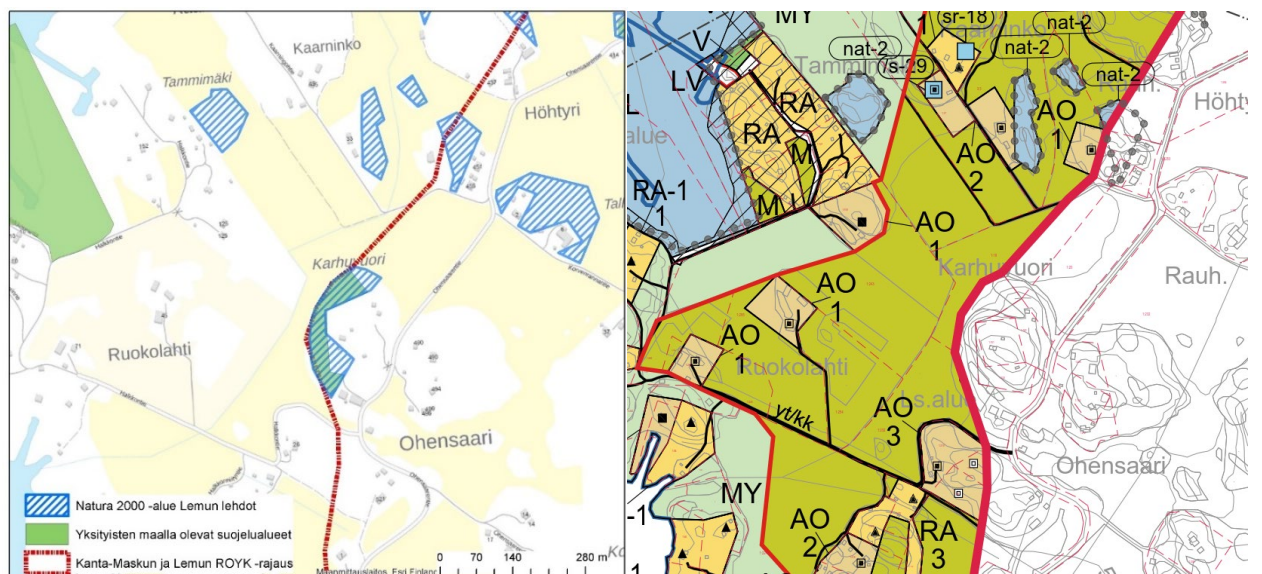
Nyynäisten tammilehto on valtion luonnonsuojelualue ja toinen puolisko alueesta on yksityisten mailla sijaitsevaa luonnonsuojeluetta Lemun lehtojen luonnonsuojelualue. Se on rehevä tammea ja lehmusta kasvava rinnelehtokokonaisuus, joka kattaa saarekkeesta suurimman osan. Saarekkeen pohjoisosassa on yli 20m korkea avokallio, jonka etelärinteillä on lehtoa. Saarekkeen länsiosassa työntyy saarekkeen sisään heinittynyt pelto. Heinäpellon ympärillä ja saarekkeen koko eteläosassa on lehtoa. Eteläosassa on myös runsaasti irtokiviä ja pienialaisia kalliopaljastumia. Kasvillisuus on hyvin monipuolista. Ylipuustona on iäkstä ja kookasta tammea sekä alipuustona

lehmusta. Pensaskerros on niukka, mutta tammien ja lehmuksen taimia on paljon sekä jonkin verran taikanamarjaa. Aluskasvillisuuden valtalajeina ovat lehtonurmikka, aivotirna, sinivuokko, valkovuokko, lehtoarho, syyläjuuri, syylä- ja kevätlinnunherne, haisu- ja metsäkurjenpolvi, metsäkastikka sekä koiranvehnä. Linnustoon kuuluu paljon kolopesijöitä. Alueella on naakkayhdyskunta ja lisäksi koloissa pesii myös telkkä, uuttukyyhky ja tervapääsky. (SYKE 2013) Nyynäisten tammilehdon alueesta osa sijoittuu kaava-alueelle (Kuva 4-5).

Kuva 4-5. Nyynäisten tammilehdon sijainti kaava-alueella.

Ohensaaren lehto on avokalliota kiertävä rinnelehtomainen pähkinä-tammilehto, jonka puuston valtalajina on kaikenikäiset tammet. Saarekkeen lounaisnurkkaa hallitsee rauhoitettu tammijättiläinen, jonka rungon halkaisija on noin 2,5 metriä ja ikää lähes 800 vuotta. Muina puina ovat mm. pihlaja, tuomi ja haapa. Pensaskerrosta hallitsee pähkinäpensas, jonka lisäksi alueella on lehtokuusamaa, runsaasti taikanamarjaa ja koiranheisi. Varjoisuuden takia aluskasvillisuuden peittävyys on pieni. Kasvilajistoon kuuluvat mm. lehtonurmikka, sinivuokko, kielo, metsä- ja haisukurjenpolvi, kevät- ja syyllinnunherne, kyläkellukka, särmäkuisma ja kivikkoalvejuuri. Alueella sijaitsee Ohensaaren jalopuulehto -niminen yksityinen luonnonsuojelualue (SYKE 2013). Alue sijoittuu kaava-alueen rajalle, kaavan itäpuolelle (Kuva 4-6).

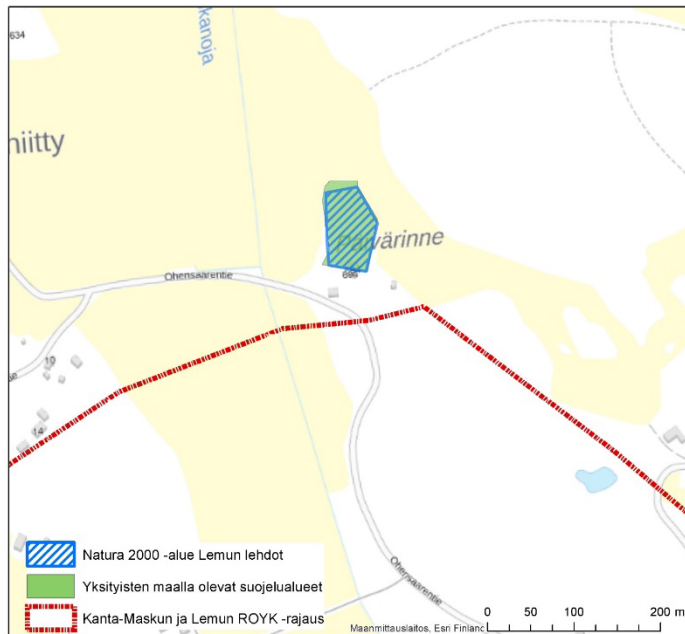
Kuva 4-6. Ohensaaren lehdon sijainti suhteessa kaava-alueeseen.

Laulaisten lehto on kuivahko tammea kasvava kallionalusrinnelehto kalliosaarekkeessa, jonka rinteet ovat jyrkähköt ja kivikkoiset. Länsirinteellä on puhdasta lehtoruohostoa ja lehtokuusamapensaikkaa sekä valtapuuna tammi. Kasvistoon kuuluvat myös taikanamarja, paatsama, keväte-

sikko, syyllälinnunherne, sini- ja valkovuokko, lehtohorsma ja kalvassara. Itärinne on kuusivaltaisempaa ja aluskasvillisuutena esiintyy mustikkaa, kieloa ja metsäkastikkaa. Pohjoisosa on mäntyvaltainen. Sijaitsee kaava-alueen ulkopuolella.

Portaanpään lehto on kuivahko tammilehto pienessä pellon keskellä olevassa saarekkeessa. Alueella kasvaa yli 20 isoa tammaa, muutama iso rauduskoivu, runsaasti haapoja ja pari isoa raitaa. Pensaskerros on niukahko käsittäen taikinamarjaa, koiranruusua ja muutaman lehtokuusaman. Aluskasvillisuudessa tavataan mm. kevätesikko, pystykiurunkannus, kalvassara ja tesmayrtti. Portaanpäänlehto sijaitsee kaava-alueen ulkopuolella.

Päivärinteen lehto on kuivahko tammaa, koivua ja pähkinää kasvava lehtorinne pellon keskellä olevassa saarekkeessa. Tammen ja koivun lisäksi alueella kasvaa tuomia ja haapoja. Tammet ovat enimmäkseen nuorehkoja. Tammen taimia on runsaasti. Varsinkin saarekkeen itäosassa on runsaasti pähkinää. Aluskasvillisuuden valtalajeina ovat lillukka, metsäkastikka, metsäkurjenpolvi, kevätesikko, sini- ja valkovuokko, syyllälinnunherne, kiolo, kalliokiolo ja ahdekaura sekä jonkin verran ukonputkea. Päivärinteen lehto sijaitsee kaava-alueen ulkopuolella, kaava-alueen rajan läheisyydessä (Kuva 4-7).

Kuva 4-7. Päivärinteen lehdon sijainti suhteessa kaava-alueeseen.

Nyynäisten, Tallimäen, Ohensaaren, Lauaisten, Portaanpään kaakkoispuolinen ja Päivärinteen lehdot kuuluvat seutukaavan SL- tai SU-alueisiin.

Alue suojellaan luonnonsuojelulaililla. Alueella on perustettu valtion maille luonnonsuojelualue. Tämän lisäksi alueelle on yksityismaiden suojelualueita, mutta osalla aluetta suojelun toteuttaminen on vielä kesken. (Varsinais-Suomen ELY-keskus 2013b).

4.2.2 Alueella esiintyvät luontodirektiivin mukaiset luontotyypit

Kaikki taulukossa mainitut luontotyypit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa.

Taulukko 4-3. Lemun lehdot Natura-alueen luontotyypit.

Koodi	Luontotyyppi	Pinta-ala (ha)	Edustavuus
8220	Kasvipeitteiset silikaattikalliot	0,76	B (hyvä)
9020	Fennoskandian hemiboreaaliset luontaiset jalopuumetsät	21,3	B (hyvä)
9070	Fennoskandian hakamaat ja kaskilaitumet	1,3	B (hyvä)
9190	Hiekkatasankojen vanhat happamat Quercus robur -metsät	2,09	C

Kasvipeitteiset silikaattikalliot (8220)

Silikaattikalliot ovat Suomessa hyvin yleinen luontotyyppi. Ne voivat olla jyrkkä- tai loivarinteisiä. Puuston määrä vaihtelee mosaiikkimaisesti. Kasvillisuus vaihtelee kivilajin sekä rinteiden jyrkkyyden ja valoisuuden mukaan. Kalliokasvillisuus muodostuu jäkälästä, sammalista sekä kallionrakojen matalakasvuisista ruohoista, heinistä ja saniaisista. Keskeisiä piirteitä ovat kasvillisuuden avoimuus ja matalakasvuisuus, kivipintojen sammal- ja jäkälälajiston esiintyminen, kasvillisuuden kulumattomuus sekä luontaiset varjostusolot. Silikaattikallioita on suhteellisesti eniten etelärannikon läheisyydessä. Luontotyyppi on säilynyt varsin hyvin, mutta on paikoin kärsinyt metsänhakkuista, kaivannaistoiminnasta ja rakentamisesta. Nämä tekijät ovat silikaattikallioiden uhkia myös tulevaisuudessa. (SYKE 2014).

Kallioalueiden peruslajiston lisäksi Lemun lehdossa esiintyy harvalukuisemmista lajeista mm. kalliokieli (*Polygonatum odoratum*), mäkitervakko (*Lychnis viscaria*), käärmeenpistoyrtti (*Vincetoxicum hirundinaria*), keltamo (*Chelidonium majus*) ja haurasloikko (*Cystopteris fragilis*) (Lies-Niittymäki 2008).

Fennoskandian hemiboreaaliset luontaiset jalopuumetsät (9020)

Jalopuumetsiä ovat kuivat, tuoreet ja kosteat lehdot, joissa jalot lehtipuut muodostavat merkittävän osan (vähintään noin puolet) metsikön valtapuustosta. Jalopuita ovat metsälehmus, vaahtera, vuorijalava, tammi, saarni ja kynäjalava. Suomen eteläisimpien osien jalopuulehdoissa kasvaa usein kahta tai kolmeakin näistä lajeista. Jalopuumetsien puuston tulee olla luonnontilaista tai luonnontilaisen kaltaista ja vanhaa. Edustavissa esiintymissä jalopuita on myös lahoavina pysty- sekä maapuina ja aluskasvillisuudessa lehtolajit esiintyvät runsaina.

Viljavien maiden raivaaminen pelloiksi ja niityiksi sekä metsätaloustoimet ovat vähentäneet jalopuulehtojen alaa. Nykyään merkittävä osa jalopuumetsistä on suojeltu. Useat kohteet vaativat kuitenkin hoitoa umpeenkasvun ehkäisemiseksi. (SYKE 2014).

Lemun jalopuulehtojen ylivoimaisesti yleisin puu on tammi, jonka osuus muista puulajeista on jopa noin 75 %. Muita lehtipuita ovat metsälehmus, haapa, rauduskoivu, pihlaja ja rannan tuntumassa tervaleppä. Havupuista esiintyy paikoitellen kuusta ja mäntyä. Pensaskerroksessa kasvaa paikoin tiheästikin katajaa ja etenkin eteläosan lehdossa viihtyvät lehtopensaista pähkinäpensas, taikinamarja, lehtokuusama, orjanruusu ja tuomi. Jalopuumetsät muodostavat alueesta 82 prosenttia.

Fennoskandian hakamaat ja laitumet (9070)

Hakamaat ovat harvapuustoisia karjan laitumia, joilla puu- ja pensasryhmät ja puuttomat niitty-laikut vaihtelevat. Niittykasvillisuus on vallitsevampaa kuin metsäkasvillisuus. Puusto on vaihtelevan ikäistä ja usein lehtipuuvaltaista. Edustavat kohteet ovat edelleen laidunnettuja. Hakamaat ja laitumet ovat vähentyneet voimakkaasti perinteisen laidunkäytön loputtua. Hakamaita on usein metsitetty. Uhkana on umpeenkasvun lisäksi rehevöityminen, metsänkäsittely ja lahopuun poisto sekä rakentaminen ja pellonraivaus. (SYKE 2014).

Hiekkatasankojen vanhat happamat *Quercus robur* -metsät eli vanhat tammimetsät (9190)

Vanhat tammimetsät ovat kangasmaiden, lähinnä tuoreiden kankaiden metsiä. Edellytyksenä luontotyyppin määrittämiselle on vanhojen, noin 100-vuotiaiden tammien runsaus, mutta vain harvoin tammi on valtapuuna. Maaperä voi olla runsashietaista tai hyvin hiekkapitoista moreenia. Tammilehdot kuuluvat *jalopuumetsiin* ja hakamaapiirteiset tammikot *hakamaihin ja kaskilaitumiin*. Edustavissa kohteissa esiintyy runsaasti vanhoja tammia niin pysty- kuin maapuustossa, ja kasvillisuudessa vallitsevat kangasmaiden lajit. Luontotyyppi on hyvin harvinainen Suomessa muualla kuin Turun seudulla, jossa Lemun lehdotkin sijaitsevat. (SYKE 2014).

4.2.3 Direktiivin 2009/147/EY 4 artiklan ja direktiivin 92/43/ETY liitteen II mukaiset lajit

Alueella ei ole suojeluperusteisia lajeja.

4.2.4 Muut tärkeät kasvi- ja eläinlajit

Natura-tietolomake-ehdotuksessa on mainittu yksi sieni, kaksi selkärangatonta ja kaksi jäkälää. Kaikki viisi lajia ovat kansainvälisellä punaisella listalla (Hyvärinen ym. 2019).

Taulukko 4-4. Naturatietolomakkeessa mainitut muut tärkeät kasvi- ja eläinlajit.

Laji	Uhanlaisuusluokka
Vahveronvieras (<i>Entoloma pseudoparasiticum</i>)	VU
Kiiltovalekas (<i>Plectophlocus nitidus</i>)	VU
Puistorikkaseppä (<i>Trixagus exul</i>)	EN
Ruskoneulajäkälä (<i>Chaenotheca phaeocephala</i>)	VU
Seinätassijäkälä (<i>Cliostomum corrugatum</i>)	EN

5. VAIKUTUSMEKANISMIT

5.1 Rakentamisen aikaiset (väliaikaiset) vaikutukset

Kaavan luonteen takia rakentamisen aikaisia vaikutuksia on haasteellista arvioida. Kaavaehdotuksen mukaisten rakennusten rakentamista tai sen aikataulua ei voida tässä vaiheessa ennustaa. Rakentamisen aikaiset vaikutukset ovat joka tapauksessa lyhytaikaisia ja pääosin palautuvia, joskin ne voivat aiheuttaa häiriötä hetkellisesti rakennuspaikkojen läheisyydessä pesiville linnuille. Rakentamisesta aiheutuva mahdollinen linnustoon kohdistuva häiriö on myös riippuvainen yksittäisten kohteiden rakentamisen ajankohdista ja -vaiheista.

Oukkulahden alueeseen (SPA), mahdollisesti kohdistuvat rakentamisen aikaiset vaikutukset rajautuvat pääosin linnustoon kohdistuvaan häiriöön. Häiriötä voi aiheutua ilmetä rakennustoimien melusta ja muusta lisääntyneestä ihmistoiminnasta. Lisäksi haitallisia vaikutuksia voi aiheutua elinympäristöjen häviämisenä tai heikentymisenä. Rakennuspaikkoja tai saunapaikkoja ei ole esitetty Natura-alueille, joten suoraa luontotyyppien häviämistä ei tapahdu. Vesistöihin rajautuvilla tonteilla on voimassa luonnonsuojelualueiden rauhoituspäätökset, joissa osassa veneväylien ja ojien kunnossapito on sallittu. Lajitasolla vaikutukset voidaan arvioida heikentäviksi, jos lajin elinympäristö supistuu eikä laji tästä tai jostain muusta syystä johtuen ole enää elinkykyinen tarkastellulla alueella.

Lemun lehdot (SAC) alueeseen kohdistuvat mahdolliset haitalliset vaikutukset liittyvät alueen luontotyyppien häviämisenä tai heikentymisenä. Kaavan aiheuttamat muutokset kohdentuvat pääosin vain yhteen Natura-alueen osaan, Miilunmäen tammihakaan. Natura-alueelle ei ole osoitettu rakentamista.

Vaikutusten merkittävyyteen vaikuttavat tässä yhteydessä erityisesti muutoksen laaja-alaisuus. Kokonaisuudessaan vaikutukset on kuitenkin aina suhteutettava alueen kokoon sekä kohteen luontoarvojen merkittävyyteen alueellisella ja valtakunnan tasolla.

5.2 Kaavan toteutumisen jälkeisen ajan (pysyvät tai pitkäkestoiset) vaikutukset

Käytönaikaiset vaikutukset ovat kaavan mukaisen maankäytön toteutumisen jälkeen kestoltaan pysyviä tai pitkäkestoisia. Oukkulanlahden alueeseen kohdistuvat haitalliset vaikutukset voivat ilmetä rakentamisen ajan vaikutusten tapaan linnustoon kohdistuvasta häiriöstä ja elinympäristöjen heikentymisestä tai häviämisestä.

Lemun lehtojen alueeseen mahdollisesti kohdistuvat haitalliset vaikutukset ilmenevät luontotyyppien heikentymisenä tai häviämisenä. Vaikutukset voivat olla suoria tai välillisiä. Suorissa vaikutuksissa luontotyyppiä häviää rakentamisen seurauksena. Välillisiä vaikutuksia voi aiheutua esimerkiksi alueen lisääntyneestä virkistyskäytöstä tai muutoksissa pienilmastossa tai hydrologiassa.

Lintuvedet ovat yleensä suosittuja luontoharrastus-, metsästys-, veneily- tai kalastuspaikkoja. Yhteistä näille kaikille käyttömuodoille on mahdollinen lintujen (tahaton) häirintä ja siitä aiheutuvat haitalliset vaikutukset. Lintujen ruokailu, levähdys- tai pesimärauha häiriintyy, kun ihminen aiheuttaa toiminnallaan lintujen siirtymisen pois niiden valitsemalta ja käyttämältä paikalta. Häirinnän vuoksi linnut joutuvat siirtymään sellaisille paikoille, joissa ravintotilanne tai muu ympäristö ei ole yhtä hyvä. Parhaat ruokailu-, levähdys- tai pesimäalueet eivät ole samalla tavalla käytössä, kuin jos alueella ei olisi häirintää. (Metsähallitus 2007) Veneilyn aiheuttama muutos on yleensä lyhytaikaista ja palautuvaa.

Matikaisen ja Lievosen (2001) tekemän linnustoselvityksen mukaan erityisesti Hirvijoen suulla keväisin tapahtuva veneily karkottaa alueella levähtäviä ja ruokailevia vesilintuja. Jo yhden veneen aiheuttama häiriö karkottaa linnut muualle. Veneily muualla kuin jokisuussa ei havaintojen mukaan häirinnyt lintuja paljon, mutta joissakin tilanteissa myös muualla lahden alueella tapahtunut kalastus karkotti vesilintuja paikata toiseen (Matikainen & Lievonen 2001). Vuoden 2022 veneilyseurantatutkimuksen mukaan veneilyn vaikutus Halkkoaukon alueella levähtävään ja pesivään linnustoon on pieni isokoskelokertymiä lukuun ottamatta. Muutoin lintumäärät aukolla ja

suistossa olivat siksi pieniä, että on vaikea pitää niille aiheutunutta häiriötä kovin merkittävänä (Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut 2022).

Kaavan aiheuttama veneilyn lisääntymistä ja siitä linnustoon kohdistuvan häiriön yksityiskohtaiseen arviointiin liittyy epävarmuutta. Veneilyn määrä ja laatu ovat riippuvaisia yksittäisten ihmisten harrastuksista ja mieltymyksistä. Veneily alueelle voi lisääntyä myös nyt kaavoitettavan alueen ulkopuolisilta alueilta. Kaavassa ei osoiteta alueelle uutta virkistystoimintaa, jonka vuoksi kaavoituksen kautta veneilyn aiheuttaman häiriön määrä lisääntyy vain uusien tonttien aiheuttaman liikkumisen vuoksi, jonne ei ole maayhteyttä. Kaava-alueelle ei ole osoitettu uusia venevalkamia.

Nykyään alueen veneliikenne on pääosin kesämökeillä liikkumista, ammatti- ja harrastuskalastuksesta ja metsästyksestä aiheutuvaa. Kaava-alueella ja sen tuntumassa sijaitsee mökkejä, jonne on kulkuyhteys vain vesiteitse. Ammattikalastajien rysät sijaitsevat Juomun edustalla ja käynti alueelle tapahtuu mereltä päin. Käynnin pituus vaihtelee tavallisesti noin puolesta tunnista tuntiin (Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut 2022). Muu kalustus on virkistys- tai kotitarvekalastusta. Hirvijoelta liikutaan veneillä Halkkoaukiolle. Veneliikennettä on rajoitettu Hirvijoki-suun ja Halkkoaukon vesialueiden luonnonsuojelualueilla nopeusrajoituksin. Jokisuulla liikkuminen veneellä yli 6 km/h on kiellettyä koko avovesikauden ajan. Ulompana, noin linjan Miilumäki-Paskari länsipuolella, veneellä liikkuminen yli 12 km/h on kiellettyä 15.4-15.8. (Metsähallitus 2007).

Alueella on kymmeniä yksityisiä pieniä venepaikkoja ja venerantoja. Näistä ainakin kaksi on Oukkulanlahdella. Vahossa veneitään säilyttävät pääosin kesämökkiläiset ja lisäksi kalastusta ja metsästystä harrastavat paikkakuntalaiset. Saunarannassa on valkama, jossa on tilaa noin kymmenele veneelle. Aitsaarenrauman Rysäkoijassa on ollut vanha valkama, jota ovat käyttäneet metsästäjät ja muut alueen virkistyskäyttäjät. Hirvijoen alajuoksulla on kaksi venevalkamaa. Rukanaukolla valkamia on ainakin Veräjänkorvalla, Onnelassa ja Vähä-Rukkassa. (Metsähallitus 2007).

Kalastus ja vesillä liikkuminen kuuluvat alueen perinteisiin käyttötapoihin, ja ne ovat sallittuja myös jatkossa. Vesilinnut kestävät rauhallista vauhtia tapahtuvaa veneen häiriötä huomattavasti paremmin, kuin vauhdikasta ja äänekästä kulkemista. Veneiden ajonopeuksien laskeminen auttaa lintuja sopeutumaan häiriöön, mutta toisaalta huomionarvoista Halkkoaukon kartoituksen pohjalta oli, että soutelu ja kalastelu lahden rantoja seurailleen voi pelottaa osa-alue kerrallaan kaikki alueen ruovikon laitamilla viipyilevät linnut (Varsinais-Suomen luontopalvelut 2022). Olemassa olevien rakennusten aiheuttamaa häiriötä linnustolle on vähennetty veneilyn nopeusrajoituksilla sekä uusien veneväylien ruoppauksen ja rantojen muokkauksen kieltämisellä. Oukkulanlahden hoito- ja käyttösuunnitelman (Metsähallitus 2007) mukaan vesillä liikkumisen ja veneiden säilytyksen yleisperiaatteena on, että niistä aiheutuva häirintä ja rantojen muutokset eivät saa lisääntyä alueella. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti arvioinnissa on oletettu, että jokainen uusi rakennuspaikka lisää alueella yhden veneen, vaikka rakentaminen ei kaikissa edellytä venehyteyttä. Alueelle liikutaan olemassa olevista venevalkamista.

Alueella metsästetään kaikkialla lukuun ottamatta Oukkulanlahden pohjoisosan Tenholan aluetta. Perustetuilla luonnonsuojelualueilla metsästys on sallittu vain maanomistajalle, mutta Hirvijoen suun yhdellä perustetulla suojelualueella metsästystä ei ole rajoitettu lainkaan. (Metsähallitus 2007).

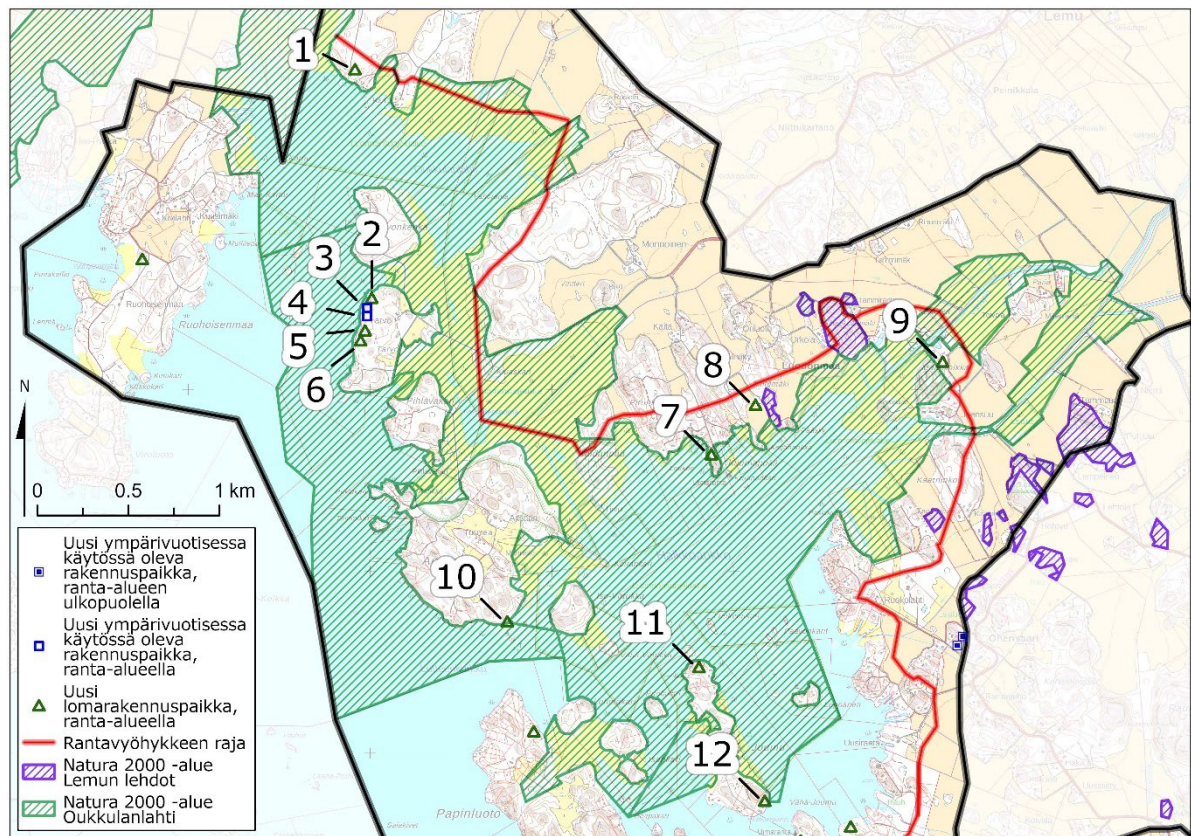
Alueella on runsaasti kesämökkejä ja vakituista asutusta. Ne sijaitsevat pääosin Natura-alueen ulkopuolella, mutta osalle niistä liikkuminen tapahtuu Natura-alueen kautta. Halkkoaukon perustetuilla suojelualueilla, yhtä aluetta lukuun ottamatta, muiden kuin maanomistajien liikkuminen rantaniityillä on kielletty lintujen pesimäaikaan, eli 15.4 ja 15.7. välisenä aikana. (Metsähallitus 2007).

Oukkulanlahden Natura-alueella ja sen välittömässä läheisyydessä on jo ennestään useita kymmeniä rakennuspaikkoja. Kaavaehdotuksessa Natura-alueelle tai sen läheisyyteen on esitetty 12 uutta rakennuspaikkaa, joista 10 loma-asuntopaikkaa ja kaksi vakituiseen käyttöön tarkoitettu asuinrakennuspaikka. Olemassa olevien veneväylien ruoppaus on sallittu perustettujen luonnonsuojelualueiden rauhoitus päätöksen mukaisesti. Uusi veneväyliä ei saa ruopata.

Oukkulanlahden merkittävimmät lintujen pesimäalueet sijoittuvat lahden länsiosaan sijoittuvan Karhun saarten alueelle, lahden luoteisosan rantaniitylle ja Oukkulanlahden itäosaan (Matikainen & Lievonen 2001 ja Environ 2012).

6. RAKENNUSPAIKKOJEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

6.1 Natura-alueisiin rajautuvien uusien rakennuspaikkojen vaikutusten arviointi

Kuva 6-1. Arvioitavat uudet rakennuspaikat suhteessa Natura-alueisiin sekä nykyiset olemassa olevat rakennukset.

6.1.1 Rakennuspaikka 1

Kaavaehdotuksessa Oukkulanlahdelle on esitetty yksi uusi loma-asunnon rakennuspaikka (Rakennuspaikka 1). Uusi rakennuspaikka sijoittuu nykyisen rakennuskannan välittömään läheisyyteen, eikä rajaudu rantaan. Linnustollisesti arvokas alue sijoittuu rakennuspaikan länsipuolelle noin 150 metrin etäisyydelle (Environ 2012). Rakennuspaikka ei vaikuta suoraan linnuston elinympäristöihin. Rakennuspaikan toteutuminen ei oletettavasti lisää vesiliikennettä, koska rakennuspaikka ei sijoitu ranta-alueelle. Rakennuspaikan vieressä ei sijaitse virallista venevalkamaa, mutta Oukkulanlahdella on muutama yksityinen venevalkama ja Vahossa on kesämökkiläisten veneitä. Rakennuspaikkaa varten ei tarvitse rakentaa uutta tieyhteyttä.

Huomioiden alueen nykyisen rakennuskannan, rakennuspaikan sijainnin ja käytön, kaavaehdotuksen mukaisen loma-asunnon rakennuspaikan ei arvioida aiheuttavan merkittävää heikennystä Oukkulanlahden Natura-alueen suojeluperusteina oleville lintudirektiivin liitteen II lajeille.

6.1.2 Rakennuspaikat 2-6

Tarvon alueelle, Aitsaaren ja Oukkulanlahden väliselle alueelle on esitetty viisi uutta rakennuspaikkaa (paikat 2-6), jotka rajautuvat Oukkulanlahden Natura-alueeseen. Alueelle tullaan rakentamaan tieyhteydet, eikä rakennuspaikkojen käyttö vaadi veneilyä. Ranta-alueeseen rajautuu muutaman kymmenen metriä leveä ruovikko (Luontotieto Vanamo 2016). Ilmakuvaan on havaittavissa rantaruovikon käsittelyä. Lähtöaineiston perusteella Tarvon alueen ruovikkoisilla ran-

noilla ei pesi tai levähdä luontodirektiivin II lajeja (Laji.fi 2024 havainnot). Uusien rakennuspaikkojen rakentaminen ja käyttö voi aiheuttaa häiriötä paikkojen läheisyydessä pesiviin lintuihin. Ruovikkoalue voi myös pienentyä, mikäli uusien rakennuspaikkojen ranta-alueilta poistetaan ruovikkoa esimerkiksi venepaikkojen ja/tai laitureiden takia. Lähtökohtaisesti ympäristön muuttaminen Natura-alueella on kiellettyä ja kaavaehdotus ei vaadi ruovikon poistamista. Kaavaehdotuksen yleismääräykseen on kirjoitettu, että uusien rakennuspaikkojen rajautuessa Natura-alueisiin tulee rakentamisessa huomioida, että Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevien luonnonarvojen merkittävä heikentäminen on kielletty. Linnustollisesti arvokkaamat vesialueet lähistöllä sijoittuvat Tarvon koillispuolelle Hevonkengän alueelle. Rakennuspaikkoja vasten oleva osuus Oukkulanlahdesta on toteutettu vesilaililla, eikä alueelle sijoitu luonnonsuojelualueita. Suojelun toteutuskeinona oleva vesilaki mahdollistaa haja-asutusluontoisen rakentamisen, kunhan alueen luontoarvot eivät heikkene.

Näin ollen kaavaehdotuksen ei arvioida heikentävän merkittävästi Oukkulanlahden Natura-alueen suojeluperusteina olevien lintudirektiivin liitteen II lajien elinympäristöjä Tarvon alueella.

6.1.3 Rakennuspaikka 7

Kuurnapään alueelle sijoittuu yksi uusi rakennuspaikka. Uudelle rakennuspaikalle tullaan rakentamaan tieyhteys, eikä sen käyttö vaadi veneilyä. Rakennuspaikan läheisyydessä on jo ennestään loma-asutusta. Kuurnapään nimenkärjessä on julkinen uimaranta ja rakennuspaikka sijoittuu uimarannalle johtavan tien ja pysäköintialueen kohdalle. Rakennuspaikalla luontotyyppi on nuorta, tiheää koivikkoa. Huomioiden rakennuspaikan sijainnin, luontotyypin ja ettei rakennuspaikan käyttö vaadi veneilyä, kaavaehdotuksen ei arvioida heikentävän Natura-alueen suojeluperusteita.

6.1.4 Rakennuspaikka 8

Rakennuspaikka 8 sijoittuu Lemun lehdot Natura-alueen Miilumäen Tammihaan osa-alueen läheisyyteen, pelto- ja metsäalueen rajalle noin 40 metrin päähän Natura-alueesta. Rakennuspaikka ei sijoitu Natura-alueelle eikä alueelle kohdistu siten suoria vaikutuksia rakentamisesta tai käytöstä. Välillisiä vaikutuksia kuten maaperän kulumista, voi syntyä, mikäli alueelle kohdistuu lisää virkistyskäyttöä, mutta kaava itsessään ei osoita alueelle virkistyskäyttöä. Yksittäisen rakennuspaikan riski lisätä alueella liikkumista on pieni, ja perustuu yksittäisten ihmisten valintoihin. Natura-alueen poikki kulkee tie nykyiselle kiinteistölle. Uusi rakennuspaikka ei lisää merkittävästi liikennettä alueella. Rakentamisesta voi syntyä hetkellistä häiriötä alueen lajistolle, mutta kaavaehdotuksen ei arvioida heikentävän merkittävästi Natura-alueen suojeluperusteita Miilumäen alueella.

6.1.5 Rakennuspaikka 9

Hirvijoen suustolle on esitetty yksi uusi vakituinen rakennuspaikka. Uusi rakennuspaikka 9 ei vaadi veneilyä Hirvijoen suistossa. Hirvijoelta liikutaan pääsääntöisesti vesialueelle ja alueella on kaksi venevalkamaa. Suistoalue kuuluu Halkkoaukon ja Maakolkan suojelualueelle (YSA022537), jossa on rauhoituspäätöksessä kielletty liikkumasta veneillä yli 6 km/h. Linnustollisesti arvokkaalla alueella (Vähäjoen suisto ja Kirnusaaren ympäristö) on havaittu mm. 2 kaulushaikaraviiriä, 2 paria kurkia, 2 rastaskerttusta, ruskosuohaukka (Enviro 2012). Veneilyn aiheuttaman häiriön lisäksi rakennuspaikkojen rakentaminen ja käyttö voi aiheuttaa häiriötä paikkojen läheisyydessä pesiville linnuille. Huomioiden alueen nykyisen rakennuskannan ja käytön sekä rauhoituspäätöksessä mainitun veneilyn nopeusrajoituksen, ei kaavaluonnoksen mukaisen rakennuspaikan 9 arvioida aiheuttavan merkittävää haittaa alueen suojeluperusteisiin. Näin ollen kaavaehdotuksesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä haitallisia vaikutuksia alueella pesiviin tai levähtävään ja ruokailevaan linnustoon.

6.1.6 Rakennuspaikka 10

Rakennuspaikka 11 sijaitsee Lemun Aitsaassa, Lutteenkurkun merialueen rannalla, rajautuen Natura-alueeseen. Alueen rantaan sijoittuu muutaman kymmenen metriä leveä ruovikko. Rakennuspaikan rannassa on pieni kivikkoinen niemeke ja tontilla vanha rakennus ja heinittynyt piha-alue. Lähtöaineiston perusteella alueella ei ole erityisiä linnustoarvoja. Aitsaarenrauman-Koirankarin tärkeä lintujen pesimäalue sijoittuu noin 100 metriä rakennuspaikan pohjoispuolelle (Environ 2012). Uuden rakennuspaikan ja Aitsaaren-Koirankarin linnustoalueen väliselle alueelle sijoittuu yksi loma-asunto. Rakennuspaikan mukaisen rakennuksen rakentamisen tai käytön ei arvioida olevan lisäävän merkittävästi linnustoon kohdistuvaa häiriötä.

6.1.7 Rakennuspaikka 11

Uusi rakennuspaikka 12 sijoittuu Joumun saaren pohjoisosaan. Rakennuspaikka rajautuu rannasta Natura-alueeseen. Joumun saaren koillispuolelle noin 250 metrin etäisyydelle sijoittuu Paavokarin-Leppäsen linnustollisesti merkittävä alue, jossa on havaittu mm. iso naurulokkiyhdyksunta, lapintirayhdyskunta, 29 paria silkkiuikkuja ja härkälintu (Environ 2012). Joumun saarelle sijoittuu nykyään loma-ajan asutusta. Joumun saarella sijaitsee tällä hetkellä 12 kpl loma-asuntoja.

Uuden rakennuspaikan ei arvioida lisäävän Joumun saaren loma-asutuksesta mahdollisesti aiheutuvaa linnustoon kohdistuvaa häiriötä siinä määrin, että siitä aiheutuisi merkittävää haitallista vaikutusta Natura-alueen suojeluperusteisiin kun huomioidaan kaavamääräys.

6.1.8 Rakennuspaikka 12

Uusi rakennuspaikka 13 sijoittuu Joumun saaren eteläosaan. Rakennuspaikka rajautuu rannasta Natura-alueeseen. Joumun saaren koillispuolelle noin 470 metrin etäisyydelle sijoittuu Paavokarin-Leppäsen linnustollisesti merkittävä alue, jossa on havaittu mm. iso naurulokkiyhdyksunta, lapintirayhdyskunta, 29 paria silkkiuikkuja ja härkälintu (Environ 2012). Joumun saarella sijaitsee tällä hetkellä 12 kpl loma-asuntoja.

Uuden rakennuspaikan ei arvioida lisäävän Joumun saaren loma-asutuksesta mahdollisesti aiheutuvaa linnustoon kohdistuvaa häiriötä siinä määrin, että siitä aiheutuisi merkittävää haitallista vaikutusta Natura-alueen suojeluperusteisiin.

6.2 Natura-alueen olemassa olevien rakennusten vaikutukset

Paavonkarien, Loukeenkarin ja Leppäsen olemassa olevat kiinteistöjen läheisyydessä sijaitsevat Oukkulanlahden Natura-alueen arvokkaimpiin kokonaisuuksiin kuuluvat pesimälinnustoalueet. Paavonkarin alueella on kaksi uudempaa talousrakennusta, muuten rakennukset ovat 1950-60 luvulla rakennettuja. Olemassa olevien vapaa-ajanrakennusten käyttö aiheuttaa Natura-alueen suojeluperusteiselle linnustolle häiriövaikutusta, johon lajiston kuitenkin voidaan katsoa sopeutuneen pitkällä aikavälillä. Alueella toteutettujen linnustoselvitysten perusteella pesimälinnuston arvioitiin sopeutuneen olemassa olevien vapaa-ajanrakennusten käyttöön (Environ 2012). Hoito- ja käyttösuunnitelmassa (Metsähallitus 2007) alueelle on esitetty liikkumisrajoitusta. Paavonkarien perustamisesta luonnonsuojelualueeksi ei ole päätöstä. Oukkulanlahden ammattikalastus Vähä-Joumon kiinteistön (481-442-876-13) alueella aiheuttaa Leppäsen ja Paavonkarien pesimälinnustoon vaikutuksiltaan pitkäkestoisesta, mutta voimakkuudeltaan lievän häiriövaikutuksen, jota lievennetään ELY:n lupaehtojen mukaisilla toimilla mm. rajoittamalla kulkua Halkkoaukolla Joumun länsipuolelle. Yhteisvaikutuksia ei katsota näiden lievennystoimien jälkeen merkittävästi Natura-alueen suojeluarvoja heikentäväksi.

Kirnusaari lukeutuu Natura-alueen sisälle ja alue lukeutuu pesimälinnuston kannalta arvokkaaseen alueeseen. Alueen läheisyyteen ei ole suunnitteilla uusia rakennuspaikkoja.

Kaavan yleismääräyksiin on sisällytetty Natura 2000- ja luonnonsuojelualueita koskevat yleismääräykset, joiden mukaan " Uusien ojien kaivaminen, veneväylien tekeminen, ruoppaaminen, vesien perkaaminen ja patoaminen sekä kaikenlainen muu maa- ja vesialueen peittäminen, vahingoittaminen ja maa-ainesten ottaminen on kielletty luonnonsuojelualueella. Kulku vesiteitse ranta-alueelle ja mahdolliset laiturirakenteet tulee perustaa ja sijoittaa jo olemassa olevien luovallisten väylien yhteyteen. Uusien rakennuspaikkojen rajautuessa Natura 2000 -alueisiin tulee rakentamisessa huomioida, että Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevien luonnonarvojen merkittävä heikentäminen on kielletty". Määräykset koskevat kaikkia sekä olemassa olevia että uusia Natura- ja luonnonsuojelualueiden läheisyydessä sijaitsevia rakennuspaikkoja.

6.3 Yhteenveto rakennuspaikkojen vaikutuksista

Kaiken kaikkiaan uusien rakennuspaikkojen ei arvioida lisäävän vesiliikenteestä tai ehdotuksen mukaisesta maankäytöstä aiheutuvaa haittaa merkittävästi Oukkulanlahden Natura-alueella. Kyseessä on paikoin yksittäisiä rakennuspaikkoja, jotka eivät kohdistu tunnistettuihin linnustollisesti arvokkaille alueille. Tarvon alueelle on esitetty suurin määrä samalle alueelle uusia rakennus-

paikkoja (3 loma-asuntoa ja 2 vakituista, rakennuspaikat 2-6). Linnustollisesti arvokkaat alueet kuitenkin keskittyvät Tarvon itäpuolelle. Vaikutuksia ei myöskään kohdistu suoraan Lemun lehtojen luontoarvoihin. Välillisesti Miilun Tammimetsän alueella voi syntyä kulutusta maaperässä, mutta kaava ei ohjaa kulkua alueelle ja kyseessä on yksittäisten ihmisten valinnat. Oukkulanlahden suojeluperusteena oleviin lintudirektiivin liitteen II lajeihin ei kohdistu sellaisia vaikutuksia, että lajin elinympäristöt katoaisivat alueelta eikä laji olisi enää elinkykyinen Natura-alueella. Vaikutusten ei siten arvioida olevan lajitasolla heikentäviä.

7. YHTEENVETO VAIKUTUSTEN ARVIOINNEISTA NATURA-ALUEITTAIN

Tässä luvussa on esitetty vaikutusten arviointi Natura-alueiden suojeluperusteisiin. Oukkulanlahden vaikutusten arviointi on esitetty luvussa 7.1. ja Lemun lehtojen vaikutusten arviointi luvussa 7.1. Luvussa 7.3. on esitetty yhteisvaikutukset.

7.1 Oukkulanlahden Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten arviointi

7.1.1 Vaikutukset suojeluperusteina oleviin lajeihin

Linnustoon kohdistuvat vaikutusmekanismit ovat vesiliikenteen lisääntymisestä aiheutuvat tilapäinen häiriö sekä ranta-alueiden ruoppauksesta syntyvät elinympäristöjen katoamiset. Rakennuspaikoilla ei tunnistettu olevan suojeluperusteena olevien lajien elinympäristöjä. Tunnistetut haitalliset vaikutukset kohdistuvat lähinnä Hirvijokisuun, Oukkulanlahden, Halkkoaukon alueille, jossa vesiliikenteen mahdollinen kasvu voi aiheuttaa häiriötä pesivissä ja levähtävissä linnuissa. Alla olevassa taulukossa 7-1 on esitetty suojeluperusteena lajeihin tunnistetut vaikutukset ja lajien herkkyys arvioinnin kohteena olevan kaavan vaikutusmekanismeille. Vesiliikenteen määrän tarkkaa kasvua on mahdoton ennustaa, sillä sen kasvu riippuu yksittäisten ihmisten toimista. Kaavaluonnoksessa on 2 rakennuspaikkaa, jotka vaativat vesiyhteyden, muut rakennuspaikat voidaan toteuttaa ilman veneliikennöintiä. Kuurnapäässä ja Joumun saaren pohjoispuolella kulku rakennuspaikoille vesiteitse ja mahdolliset laiturirakenteet tulee perustaa ja sijoittaa jo olemassa olevien luvallisten väylien yhteyteen.

Taulukko 7-1. Lajikohtainen koonti linnustoon kohdistuvista vaikutuksista.

Laji	Elinympäristö, pesivä, pysyvä vai levähtävä Natura-alueella	Esiintyminen Natura-alueella	Vaikutusmekanismi	Lajin herkkyys vaikutusmekanismille	Kaavan vaikutus lajiin
Rastaskerttunen	Rehevät, korkeat ja tukevat ruovikot, pesivä.	Hevonkenkä, Tarvo, Vahoranta, Kaidanpää, Kari, Oukkulanlahti, Aitsaarenrauma, Pihlavakari, Kiuaskari, Vähäjoen suistko ja Kirnusaaren ympäristö	Vesiliikenteen lisääntyminen, rantojen ruoppaus	Suuri	Ei merkittävä
Jouhisorsa	Suoniittyranat ja tulvaiset merenrantaniityt, sara- ja kortejärvet,	Hirvijokisuus, Oukkulanlahti, Halkkoaukko	Vesiliikenteen lisääntyminen	Vähäinen	Ei merkittävä

	levähtävä.				
Lapasorsa	Heinäiset luodot, pesivä ja levähtävä	Halkkoaukko, Oukkulanlahti	Vesiliikenteen lisääntyminen, rantojen ruoppaus	Kohtalainen	Ei merkittävä
Heinätaivi	Korte- ja tulvaniittyranat, pesivä ja levähtävä	Halkkoaukko, Oukkulanlahti	Vesiliikenteen lisääntyminen, rantojen ruoppaus	Kohtalainen	Ei merkittävä
Harmaasorsa	Rehevät järvet sekä rannikon lahdet, suojaisat ja rehevät poukamat saaristossa, levähtävä	Halkkoaukko	Vesiliikenteen lisääntyminen	Vähäinen	Ei merkittävä
Harmaahaikara	Matalat vedet, rantametsät, levähtävä	Halkkoaukon pohjukka ruokailualueena, Iso-Virtukan saari yöpymispaikka, Oukkulanlahti, Rukanaukko	Vesiliikenteen lisääntyminen	Vähäinen	Ei merkittävä
Punasotka	Rehevät järvet, joissa on runsaasti kasvillisuutta, mutta myös tarpeeksi avointa vettä, pesivä ja levähtävä	Paavonkarin naurulokkikolonia sekä sen viereiset saaret, Haukkoaukko, Oukkulanlahti, Karhunkari	Vesiliikenteen lisääntyminen, rantojen ruoppaus	Kohtalainen	Ei merkittävä
Tukkasotka	Rehevät vesistöt, pesivä ja levähtävä	Karhunkari ja Paavonkari, Oukkulanlahti, Hevonkengän itärannan kärki	Vesiliikenteen lisääntyminen, rantojen ruoppaus	Kohtalainen	Ei merkittävä
Lapasotka	Merenlahdet ja saaristot, levähtävä.	Halkkoaukko, Oukkulanlahti	Vesiliikenteen lisääntyminen	Vähäinen	Ei tunnistettu
Pyö	Kuusimetsät, pysyvä	Ei tiedossa (Monnoinen, Aitsaari, Ohensaari)	Uudet rakennuspaikat	Vähäinen	Ei tunnistettu
Kaulushaikara	Järvien ja merenlahtiin ruovikot, pesivä	Mm. Oukkulanlahden itärannan hoitoniityn itäpuoli, Hevonkengän luoteisranta ja Hevonkengän poukaman eteläpää, Aitsaarenrauman-Koirakarin alue, Rukanaukko, Vähäjoen suisto ja	Vesiliikenteen lisääntyminen, rantojen ruoppaus	Kohtalainen	Ei merkittävä

		Kirnusaaren ympäristö. Kaksi kaulushaikarareviiriä Vähä-Virtukka - Latokari suunnassa, sekä kauempana Paavonkarit-Leppänen suunnassa (2022).			
Huuhkaja	Kalliojyrkänne, valoisa männykangas, hakkuuaukea, pysyvä	Esim. Monnoisten kallioalueella Oukkulanlahden itäpuolella on havaittu huuhkajan äänteilyä, Aitsaari	, Ihmistoiminan lisääntyminen	Kohtalainen	Ei merkittävä
Ruskosuohaukka	Rehevät lintujärvet, jokisuistojen ja merenlahtien ruovikko, pesivä	Erityisesti Aitosaaren ympäristössä, Vähäjoen suisto ja Kirnusaaren ympäristö	Vesiliikenteen lisääntyminen, rantojen ruoppaus	Vähäinen	Ei merkittävä
Sinisuohaukka	Suoalueet, rannikon niityt ja hakkuuaukot, levähtävä	Halkkoaukio	Vesiliikenteen lisääntyminen, niityjen umpeutumisen	Vähäinen	Ei merkittävä
Niittysuohaukka	Rehevien kosteikkojen liepeet ruovikossa tai kosteilla niityillä, pesivä	Rukanaukon laidunniityn tuntumassa ja Oukkulanlahden ja Aitsaarenrauman ruovikoiden tuntumassa	Vesiliikenteen lisääntyminen	Kohtalainen	Ei merkittävä
Ruisräikkä	Niityt ja pellot, pesivä	Hirvijoen varren niityt ja Oukkulanlahden pellot, Rukanaukko	Uudet rakennuspaikat	Vähäinen	Ei merkittävä
Laulujoutsen	Suot ja monenlaiset vesistöt, joissa suojaavaa kasvillisuutta ja rehevyyttä, levähtävä	Halkkoaukko	Veneliikenteen lisääntyminen, ruoppaus	Vähäinen	Ei tunnistettu
Palokärki	Männiköt ja sekametsät, pysyvä	Oukkulanlahden länsireuna ja Rukanauk-	Uudet rakennuspaikat	Vähäinen	Ei tunnistettu

		ko, Aitsaari			
Peltosirkku	Avoin peltoaukea, peltojen ojien varsien puusto ja pensaikko, ladot tai muut rakennukset, pesivä	Natura-alueita reunustavat viljapelot	Uudet rakennuspaikat	Vähäinen	Ei tunnistettu
Nuolihaukka	Rantametsät ja saaret, soiden liepeet, pesivä	Aitsaarenrauman päällä on tehty havaintoja saalis-televista nuolihaukoista, joiden pesät todennäköisesti kuitenkin sijaitsevat selvitysalueen ulkopuolella	Uudet rakennuspaikat	Vähäinen	Ei tunnistettu
Merikotka	Rantametsät ja saaret. Kos.teikot, merenlahdet, pesivä	Saalistaa alueella säännöllisesti. Havaintoja tehty ainakin Oukkulanlahdella. Merikotkalle soveltuvia pesäpaikkoja löytyy ainakin Aitsaaresta ja mantereen puolen metsistä	Uudet rakennuspaikat, liikenne sekä melu häiritsevät merikotkan pesintää ja rajoittavat pesintään soveltuvan elinympäristön määrää	Vähäinen	Ei merkittävä
Heinäkurppa	Rantaniityt ja muut kos.teikot, levähtävä	Oukkulanlahti-Aitsaarenrauma	Vesiliikenteen lisääntyminen, rantaniittyjen umpeutuminen, rantojen ruoppaus	Vähäinen	Ei merkittävä
Kurki	Suot ja rehevien lintujärvien rantaluhdat, pesivä	Rukanaukolla, Oukkulanahden länsipäässä ja Hirvijoen suukka, Papinluoto, Karhun luodon kohdalla sekä koillisrannan hoitoniityllä	Uudet rakennuspaikat	Vähäinen	Ei tunnistettu
Pikku-lepinkäinen	Katajikkoniityt, pusikkoi- set/risukkoiset hakkuuaukot, pusikoituvat vanhat pelot ja	Ruovikoita reunustavalla pensaikkovyöhykkeellä, Aitsaaren niityn reunassa Tarvon tila-	Ruovikoiden pensaikkovyöhykkeiden vähentymisen, niittyjen umpeutuminen	Kohtalainen	Ei tunnistettu

	muut puoliavoimet ympäristöt, pesivä	keskuksen itäpuolella			
Pikkulokki	Rehevät ruovikkoiset rannat, levähtävä.	Paavonkarin eteläpuolella naurulokkiyhdyksessä	Vesiliikenteen lisääntyminen, rantojen ruoppaus	Vähäinen	Ei tunnistettu
Naurulokki	Rehevät järvet sekä merenlahdilla että paikoin myös saaristossa, pesivä	Halkkoaukolla sijaitseva Paavonkari, Hirvi-joen suulla, Karhunkarilla ja Rukanaukon alueella	Vesiliikenteen lisääntyminen	Vähäinen	Ei merkittävä
Uivelo	Matalat, runsasviset järvet, myös karummat järvet, jokisuvannot ja suoallikot, levähtävä	Mm. Havaittu Halkkoaukon lintutornilta, Hevonkengän itärannan kärkestä, Kaidanpään lintutornilta ja Rukanaukolta Harjulan niemen pohjoisrannalta	Vesiliikenteen lisääntyminen	Vähäinen	Ei merkittävä
Keltävästäräkki	Pellot sekä rantaniityt, pesivä	Oukkulanlahden ja Rukanaukon alueella on useita laiduntamalla avoimena pidettyjä niittyalueita, Hirvi-joen laidunniityt. Muuttolintuna.	Rantaniittyjen vähentyminen ja umpeutuminen	Vähäinen	Ei tunnistettu
Sääksi	Suot, kallioiset metsäalueet ja vesistöjen rannat ja saaret, levähtävä	Havaittu mm. Halkkoaukon lintutornista	Vesiliikenteen lisääntyminen	Vähäinen	Ei tunnistettu
Suokukko	Avosuot ja rantaniityt, levähtävä	Viimeisin Oukkulanlahden pesimähavainto suokukosta on vuodelta 1983, mutta muuttolintuna sitä on havaittu alueella säännöllisesti keväisin ja syksyisin.	Vesiliikenteen lisääntyminen, ranta-alueiden häirintä, rantaniittyjen vähentyminen ja umpeutuminen	Vähäinen	Ei merkittävä
Harmaapäätikka	Lehtomaiset seka- ja lehtimetsät, havumetsäaluei-	Havaintoja Ruohosenmaalta, Tammimäeltä,	Elinympäristöjen väheneminen	Kohtalainen	Uudet rakennuspaikat eivät kohdistu lajin elinym-

	den lehtipuu- laikut, pesivä	Oukkulanlah- delta ja Aitsaa- resta.			päristöille
Mustakurkku- uikku	Pienet runsas- kasvustoiset järvet, lampa- reet ja meren- lahdet, pesivä	Paavonkarin naurulokkiko- lonian suojissa	Vesiliikenteen li- säntyminen, ruopaus	Kohtalainen	Ei merkittävä
Räyskä	Meren saaris- to, levähtävä	Oukkulanlahti- Aitsaaren- rauma, Halk- koaukko	Vesiliikenteen li- säntyminen	Vähäinen	Ei merkittävä
Kalatiira	Sisämaan jär- vet sekä me- ren sisäsaaris- to, pesivä	Mm. Hakulin saaren etelä- puolisella lu- dolla ja Halk- koaukolla on tehty pesäha- vainto	Vesiliikenteen li- säntyminen	Vähäinen	Ei merkittävä
Lapintiira	Saaristot, le- vähtävä	Mm. Pukkika- reilla ja Paa- vonkarin- Leppäsen alu- eella	Vesiliikenteen li- säntyminen	Vähäinen	Ei merkittävä
Mustaviklo	Pesii Lapin mäntykankail- la, aapasoiden lähettyvillä. Muuttoaikana liete- ja vuo- rovesirannat, levähtävä	Oukkulanlahti- Aitsaaren- rauma	Vesiliikenteen li- säntyminen, ran- ta-alueiden häi- rintä, rantaniitty- jen vähentyminen ja umpeutuminen	Vähäinen	Ei merkittävä
Liro	Suot, kos- teikot ja rehe- vät lintujärvet, levähtävä	Natura- alueella lirojen on havaittu kerääntyvän laitumille, jos kahlaajille so- pivia lieteran- toja ei ole. Li- roja esiintyy alueella sään- nöllisesti ke- väisin ja syk- syisin.	Vesiliikenteen li- säntyminen, ran- ta-alueiden häi- rintä, rantaniitty- jen vähentyminen ja umpeutuminen.	Vähäinen	Ei merkittävä
Punajalka- viklo	Kosteikot ja rantaniityt, pesivä	Rukanaukon pitkään lai- dunnetuilla rantaniityillä, Oukkulanlah- della ja Hirvi- joen varressa. Lajia on ha- vaittu myös Karhunkarilla ja Halkko- aukolla.	Vesiliikenteen li- säntyminen, ran- ta-alueiden häi- rintä, rantaniitty- jen vähentyminen ja umpeutuminen	Vähäinen	Ei merkittävä

7.1.2 Vaikutukset uhanalaisiin ja muihin huomionarvoisiin lajeihin

Tietolomakkeella kohdassa ”muut tärkeät kasvi- ja eläinlajit” mainitut lajit eivät ole Natura-alueen suojeluperusteita, eikä Natura-arviointi siten kohdistu niihin lajitasolla.

7.1.3 Vaikutukset Natura-alueen eheyteen

Uudet rakennuspaikat voivat lisätä alueella vesiliikennettä. Vesiliikenteen lisääntyminen voi, linnuston kannalta merkittävillä alueilla, aiheuttaa häiriötä pesiville ja ruokaileville linnuille. Veneilyn lisääntymistä ja siitä linnustoon kohdistuvaa häiriötä on haasteellista arvioida. Veneilyn määrä ja laatu ovat riippuvaisia yksittäisten ihmisten harrastuksista ja mieltymyksistä. Veneily alueelle voi lisääntyä myös nyt kaavoitettavan alueen ulkopuolisilta alueilta. Vesiliikenteen ei arvioida kaavassa esitettyjen uusien rantarakennuspaikkojen seurauksena siinä määrin, että sillä olisi merkittävää haitallista vaikutusta Oukkulanlahden Natura-alueen eheyteen.

7.1.4 Lieventämistoimenpiteet

Häiriötä linnustolle voidaan vähentää Varsinais-Suomen luontopalvelujen (2022) tekemän selvityksen perusteella ohjaamalla liikennettä väylille, nopeuksien rajoittamista ja/tai tiettyjen osaluokkien rauhoittamista vapaa-ajankalastukselta ja vesiliikenteeltä kokonaan huomioiden mahdolliset elinympäristökunnostussuunnitelmat.

Luonnonsuojelualueiden rauhoituspäätöksissä on sallittu nykyisten veneväylien ylläpito. Halkkoaukon ja Maakolkan luonnonsuojelualueella (YSA022641) on kielletty liikkuminen 15.4–15.7. välisenä aikana rantaniityillä lukuun ottamatta maanomistajia. Lisäksi rauhoituspäätöksessä on kielletty liikkuminen veneellä yli 6 km/h. Alue ylittää noin 2 km etäisyydelle Hirvijoen suistosta merelle. Luodonmaan tammimetsien alueella (YSA023562) on kielletty muiden kuin maanomistajan liikkuminen 20.4–20.6 välisenä aikana.

Vähä-Joumon yhteisten vesialueiden kuntaa koskevan vesialueen vuokrauspäätöksessä (DMAS/186/10.00.02.05/2023) sekä asiaa koskevissa ELY:n lupaehdoissa on esitetty lievennys-toimina kulun rajoittamista Halkkoaukolla Joumun länsipuolelle sekä rysien kokemista mahdollisuuksien mukaan samanaikaisesti muiden alueen kalastajien kanssa häirinnän yhteisvaikutusten vähentämiseksi.

Rantaosayleiskaavan määräyksillä voidaan kieltää ranta-alueiden muutokset Natura-alueella. Kaavamääräyksessä on esitetty seuraavat määräykset:

NATURA-2000 -ALUE

Alue kuuluu Natura 2000 -verkostoon. Alueen suojelu on toteutettu luonnonsuojelulailta, vesilailta tai sopimuksella. Luonnonsuojelulailta toteutetut alueet on merkitty SL-merkinnällä. Natura-alueella tai sen vaikutusalueella ei saa tehdä toimenpiteitä, jotka voivat heikentää niitä luontoarvoja, joiden perusteella alue on liitetty osaksi Natura 2000 -verkostoa (LSL 34 §). Alueen suoje-luarvojen huomioon ottamisesta on säädetty luonnonsuojelulain (LSL) 35 ja 39 §:ssä.

Kaavan yleismääräykset koskien Natura 200- ja luonnonsuojelualueita:

Natura 2000- ja luonnonsuojelualueet

Uusien ojien kaivaminen, veneväylien tekeminen, ruoppaaminen, vesien perkaaminen ja patoaminen sekä kaikenlainen muu maa- ja vesialueen peittäminen, vahingoittaminen ja maa-ainesten ottaminen on kielletty luonnonsuojelualueella. Kulku vesiteitse ranta-alueelle ja mahdolliset laituri-rakenteet tulee perustaa ja sijoittaa jo olemassa olevien luvallisten väylien yhteyteen.

Uusien rakennuspaikkojen rajautuessa Natura 2000 -alueisiin tulee rakentamisessa huomioida, että Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevien luonnonarvojen merkittävä heikentäminen on kielletty.

Lintujen kokemaa häirintää voidaan vähentää riittävän laajoilla rauhoitusalueilla tai oikein määritellyin rauhoitusajoin, jolloin linnuille on varattu ruokailuun ja levähtämiseen riittävästi aikaa sopivilla alueilla. Retkeilyn ja liikkumisen ohjaamisen tavoitteena on linnuston ja luonnon häirinnän estäminen erityisesti pesimäaikana. Tärkeimmät ruovikko- ja rantaniittyalueet sekä Paavonkarin

naurulokkiyhdykskunnan alue voidaan rauhoittaa, alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetysti (Metsähallitus 2007), yleiseltä liikkumiselta ja veneilyltä lintujen pesimäkauden ajaksi 1.4-15.7.

7.2 Lemun lehdot Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten arviointi

Miilunmäen lehdon läheisyyteen on esitetty yksi uusi lomarakennuspaikka (8). Muuten uudet rakennuspaikat ovat esitetty yli 200 metrin etäisyydelle Lemun lehdot - Natura-alueesta. Miilumäki on vanhoja kookkaita tammia kasvava entinen hakamaa.

7.2.1 Vaikutukset luontodirektiivin liitteen I luontotyyppeihin

Kaavan toteutuminen ei vaikuta merkittävästi Natura-alueen luontotyyppeihin. Natura-alueille ei kohdistu uutta rakentamista. Olemassa olevat rakennuspaikat eivät merkittävästi muuta alueen nykyistä käyttöä. Rakentamisesta tai käytön aikaisesta toiminnasta aiheutu sellaisia vaikutuksia, jotka heikentäisivät niitä suojeluarvoja, joiden perusteella alue on liitetty osaksi Natura 2000 -verkostoa.

7.2.2 Vaikutukset uhanalaisiin ja muihin huomionarvoisiin lajeihin

Alueen Natura-tietolomakkeella kohdassa "muut tärkeät kasvi- ja eläinlajit" mainitut lajit eivät ole Natura-alueen suojeluperusteita, eikä Natura-arviointi siten kohdistu niihin lajitasolla.

7.2.3 Vaikutukset Natura-alueen eheyteen

Lemun lehdot koostuu useista pienialaisista alueista, jotka ovat osittain etäällä toisistaan. Kaavassa Natura-alueiden ympärille on esitetty Maa- ja metsätalousvaltaisia alueita (kaavamerkintä M ja MY). Osa-alueiden välisten alueiden maankäyttö säilyy nykyisellään. Kaavan toteutuminen ei heikennä niitä luontoarvoja, joiden perusteella alue on liitetty osaksi Natura 2000-verkostoa. Kaavan toteutumisesta ei tunnistettu haitallista vaikutusta Lemun Lehdot Natura-alueen eheyteen.

7.2.4 Lieventämistoimenpiteet

Kaavan toteutumisesta ei tunnistettu haitallisia vaikutuksia niihin luontoarvoihin, joiden perusteella Lemun lehdot on liitetty osaksi Natura 2000- verkostoa. Täten myöskään ei ole tarvetta esittää lieventämistoimenpiteitä.

7.3 Yhteisvaikutukset

Oukkulanlahden Natura-alueeseen kohdistuu ammattikalastuksen johdosta vähäinen yhteisvaikutus. Maskun kunta vuokraa osakkuutensa Vähä-Joumon (481-442-876-13) ja Maanpään (481-431-876-3) yhteisistä vesialueista ammattikalastusta harjoittavalle yritykselle (DMAS/186/10.00.02.05/2023).

Alueella ei ole tiedossa muita hankkeita, jotka voisivat vaikuttaa yhdessä tässä arvioinnissa esitettyihin vaikutuksiin Natura-alueisiin. Yhteisvaikutukset muodostuvat kaavassa esitetyistä ratkaisuihin sekä olemassa olevasta maankäytöstä, veneilystä sekä ammattikalastuksesta. Yhteisvaikutuksia on arvioitu olemassa olevien rakennuspaikkojen yhteydessä (luku 6.2.) sekä lajistoon ja luontotyyppeihin perustuvissa arvioinneissa Natura-alueittain (luvut 7.1 ja 7.2).

8. JOHTOPÄÄTÖKSET

Kanta-Maskun ja Lemun rantaosayleiskaavan alueelle sijoittuu Oukkulanlahden ja Lemun Lehtojen Natura-alueet. Oukkulanlahden alue on sisällytetty Natura-verkostoon linnustollisten arvojen ja Lemun lehdot siellä esiintyvien luontotyyppien perusteella. Lemun lehdot koostuu useasta pienestä jalopuulehdoista ja tammea kasvavista kangasmetsistä. Oukkulanlahden alue koostuu merialueesta ja matalista ja umpeutuvista ruovikkolahdista sekä laajoista rantaniityistä. Kaavan maankäyttöratkaisussa Natura-alueiden läheisyyteen on esitetty 12 uutta rakennuspaikkaa.

Oukkulanlahden Natura-alueeseen aiheutuvista mahdollisista haitallisista vaikutuksista, tunnistettiin alueen linnustoon kohdistuva häiriö ja niiden elinympäristöjen heikentyminen ja/tai häviämi-

nen. Lemun lehtoihin mahdollisesti kohdistuvista vaikutuksista tunnistettiin luontotyyppien häviämien tai niiden laadun heikentyminen.

Oukkulanlahden linnustoon kohdistuvat häiriöt syntyvät lähinnä vesiliikenteen mahdollisesta lisääntymisestä sekä uusien rakennuspaikkojen aiheuttamasta häirinnästä. Natura-alueella on kaavamääräyksessä kielletty rantojen muokkaus. Uusilla rakennuspaikoilla ei ole tunnistettu linnustolle merkittäviä elinympäristöjä, jotka häviäisivät rakentamisen myötä. Olemassa olevista rakennuspaikoista Paavonkarin, Loukeenkarin ja Leppäsen sijoittuvat linnustollisesti arvokkaiden alueiden läheisyyteen. Paavonkarin rakennuksissa sallitaan kaavassa olemassa olevien, laillisesti rakennettujen rakennusten korjaus.

Oukkulanlahden Natura-alueen suojeluperusteisiin (Luontodirektiivin II-liitteen lajeihin) kohdistuu vähäisiä, lyhytaikaisia haitallisia vaikutuksia vesiliikenteen mahdollisen lisääntymisen uusien rakennuspaikkojen toteuttamisen seurauksena sekä ammattikalastuksen aiheuttaman vähäisen yhteisvaikutuksen vuoksi. Vaikutusten **ei arvioida merkittävästi heikentävän** Oukkulanlahden suojeluperusteisen linnuston elinolosuhteita rakennuspaikkojen lukumäärällisesti pienestä määrästä ja nykytilaan verrattuna vähäisestä lisääntyvästä häiriöstä johtuen. Veneilyn vaikutuksista linnustoon tehdyn tutkimuksen mukaan veneily aiheuttaa Halkkoaukolla vähäisiä ja lyhytkestoisia häiriöitä linnustolle. Vaikutuksia voidaan edelleen vähentää veneiden nopeuksien rajoittamisella. Veneilyn aiheuttamia vaikutuksia voidaan vähentää lisäksi veneilyn ohjaamisella tietyille reiteille ja tiettyjen osa-alueiden rajoittamisella vapaa-ajan kalastukselta ja liikkumiselta. Lievennystoimet on huomioitu vesialueiden osakkuuksien vuokrauspäätöksessä ammattikalastukseen.

Kaava ei edellytä vesiliikenteen lisääntymistä, lukuun ottamatta rakennuspaikkoja, joihin ei voida kulkea kuin vesiteitse. Näihin paikkoihin kohdistuu jo ennestään vesiliikennettä ja tuleva vesiliikenne tulee ohjata olemassa oleviin veneväyliin. Alueella on rajoitettu veneilyn maksiminopeuksia 6 km/h:ssa Oukkulanlahden luonnonsuojelualueilla (YSA022537 sekä YSA022641). Useilla rantaan ulottuvilla luonnonsuojelualueilla on myös kielletty muiden kuin maanomistajien liikkuminen lintujen pesimäaikana. Kaavan toteuttamisen ei arvioida vaarantavan luontodirektiivin II-liitteen lajien esiintymistä alueella, eikä näin ollen vaaranna niitä luontoarvoja, joiden perusteella Oukkulanlahti on liitetty osaksi Natura 2000-verkoston. Haitallisia vaikutuksia voidaan lieventää alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyillä tavoilla, kuten rauhoittamalla yleiseltä liikkumiselta ja veneilyltä linnustollisesti arvokkaimpia alueita lintujen pesimäkauden ajaksi 1.4-15.7. Kaavan yleismääräyksiin on sisällytetty Natura 2000- ja luonnonsuojelualueita koskevat yleismääräykset, joiden mukaan " Uusien ojien kaivaminen, veneväylien tekeminen, ruoppaaminen, vesien perkaaminen ja patoaminen sekä kaikenlainen muu maa- ja vesialueen peittäminen, vahingoittaminen ja maa-ainesten ottaminen on kielletty luonnonsuojelualueella. Kulku vesiteitse ranta-alueelle ja mahdolliset laiturirakenteet tulee perustaa ja sijoittaa jo olemassa olevien luovallisten väylien yhteyteen. Uusien rakennuspaikkojen rajautuessa Natura 2000 -alueisiin tulee rakentamisessa huomioida, että Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevien luonnonarvojen merkittävä heikentäminen on kielletty". Määräykset koskevat kaikkia sekä olemassa olevia että uusia Natura- ja luonnonsuojelualueiden läheisyydessä sijaitsevia rakennuspaikkoja.

Kaavaehdotuksessa Lemun lehtojen Natura-alueen, Miilumäen osa-alueen välittömään läheisyyteen, sijoittuu yksi uusi loma-rakennuspaikka. Muutoin kaavaehdotuksessa ei esitetä maankäytön muutoksia Lemun Lehtojen Natura-alueen läheisyydessä. Nykyisiä rakennuksia ei sijoitu kaava-alueella Lemun lehtojen Natura-Uusista rakennuspaikasta ei aiheudu suoria vaikutuksia niihin suojeluarvoihin, joiden perusteella alue on liitetty osaksi Natura 2000 -verkoston. Olemassa olevien rakennuspaikkojen ei katsota aiheuttavan lisää muutoksia elinympäristöissä. Välillisiä vaikutuksia voi syntyä alueella liikkumisesta, mutta kaavassa ei osoiteta uusia virkistysreittejä Natura-alueille. Kaavasta ei katsota aiheutuvan sellaisia merkittäviä vaikutuksia, jotka vaikuttaisivat merkittävästi heikentävästi niihin suojeluarvoihin, joiden perusteella Lemun lehdot on liitetty osaksi Natura 2000- verkoston.

LÄHTEET

- Byron, H. (2000). Biodiversity impact. Biodiversity and Environmental Impact Assessment: A Good Practice Guide for Road Schemes. The RSPB, WWF-UK, English Nature and the Wildlife Trusts, Sandy.
- Environ (2012). Oukkulanlahden-Merimaskun alueen pesimälinnustoselvitys. 29.10.2012. Varsinais-Suomen ELY-keskus.
- Euroopan komissio (2018). Komission tiedonanto, Natura 2000-alueiden suojelu ja käyttö, Luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan säännökset. C(2018)7621 final.
- Kempainen, Ritva (2014). Oukkulanlahden – Naantalinaukon ranta-alueiden monikäyttösuunnitelma. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Raportteja 9/2014.
- Laji.fi 2024: Suomen luontotietokeskuksen havainnot suojeluperusteena olevilta lajeilta. Haettu päivitetty tiedot kesäkuussa 2024.
- Lies-Niittymäki, Heini (2008). Lemun lehtojen luonnonsuojelualueen hoitosuunnitelma. Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut 2008.
- Lintudirektiivi, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 79/409/ETY 2009
- Luonnonsuojelulaki 1096/1996
- Luontodirektiivi, Euroopan neuvoston direktiivi 92/43/ETY 1992
- Luontotieto Vanamo (2016). Maskun Lemun, Asikaisten ja Kanta-Maskun rantakohteiden luontselvitysraportti.
- Maankäyttö- ja rakennuslaki MRL 132/1999
- Matikainen, Jyrki & Lievonen, Tommi (2001). Oukkulanlahden linnustoselvitys. Lounais-Suomen ympäristökeskus. Turku 2001.
- Metsähallitus (2007). Oukkulanlahden Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 26.
- Mäkelä, K. & Salo, P. (2021). Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021.
- Mäkelä, K. & Salo, P. (2023). Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023.
- Neuvoston direktiivi 79/409/ETY, annettu 2 päivänä huhtikuuta 1979 luonnonvaraisten lintujen suojelusta.
- Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta
- Rassi P., Hyvärinen E., Juslén A. & Mannerkoski I (toim.) (2010). Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö ja Suomen Ympäristökeskus. Helsinki. 685 s.
- Saarinen, M. (1983). Niittyjen ja niittylinnuston muutoksista Lemussa 1973-1980. Ukuli 14:27-34
- Suomen ympäristökeskus SYKE (2014). Luontotyyppiesittelyt. www.ymparisto.fi/Luontotyyppit
- Suomen ympäristökeskus SYKE (2013). Lemun lehdot. [http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Lemun_lehdot\(5315\)](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Lemun_lehdot(5315)) Viitattu 2.7.2018.
- Suomen Ympäristökeskuksen OIVA-tietopalvelu (suojelualueerajaukset). Viitattu 2.3.2018.
- Söderman T. (2003). Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Ympäristöopas 109. Suomen Ympäristökeskus. 196 s.
- Tiainen, Juha, Markku Mikkola-Roos, Antti Below, Aili Jukarainen, Alekski Lehikoinen, Teemu Lehtiniemi, Jorma Pessa, Ari Rajasärkkä, Jukka Rintala, Päivi Sirkiä & Jari Valkama (2016). Suomen lintujen uhanalaisuus 2015. The 2015 Red List of Finnish Bird Species. Ympäristöministeriö 2016.

Valkama, Jari, Vepsäläinen, Ville & Lehikoinen, Aleks (2011). Suomen III Lintuatlas. Luonnontieteellinen keskusmuseo Luomus ja ympäristöministeriö. <<http://atlas3.lintuatlas.fi>> (Viitattu 17.5.2018)

Varsinais-Suomen ELY-keskus (2013a). Natura 2000-alueet, Oukkulanlahti. Ympäristöhallinnon yhteinen verkkopalvelu Ymparisto.fi. [http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Oukkulanlahti\(5332\)](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Oukkulanlahti(5332)) Viitattu 17.5.2018.

Varsinais-Suomen ELY-keskus (2013b). Natura 2000-alueet, Lemun lehdot. Ympäristöhallinnon yhteinen verkkopalvelu Ymparisto.fi. [http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Oukkulanlahti\(5332\)](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Oukkulanlahti(5332)) Viitattu 17.5.2018.

Varsinais-Suomen ELY-keskus (2014). Oukkulanlahden-Naatalinaukon ranta-alueiden monikäyttösuunnitelma

Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut (2022): Veneilyn vaikutus Maskun Halkkoaukon linnustoon.

Ympäristöministeriö (2016). Tiivistelmä Natura 2000 -alueen suojeluperusteista. Ympäristöministeriön ehdotus 2016 tietojen tarkistamisesta ja verkoston hyödyntämisestä. <http://paikkatieto.ymparisto.fi/natura/tiivistelmat/FI0200150.pdf>